

ПД „СРБИЈАШУМЕ” БЕОГРАД

ШГ „Голија”- Ивањица

ШУ „Сјеница” - Сјеница

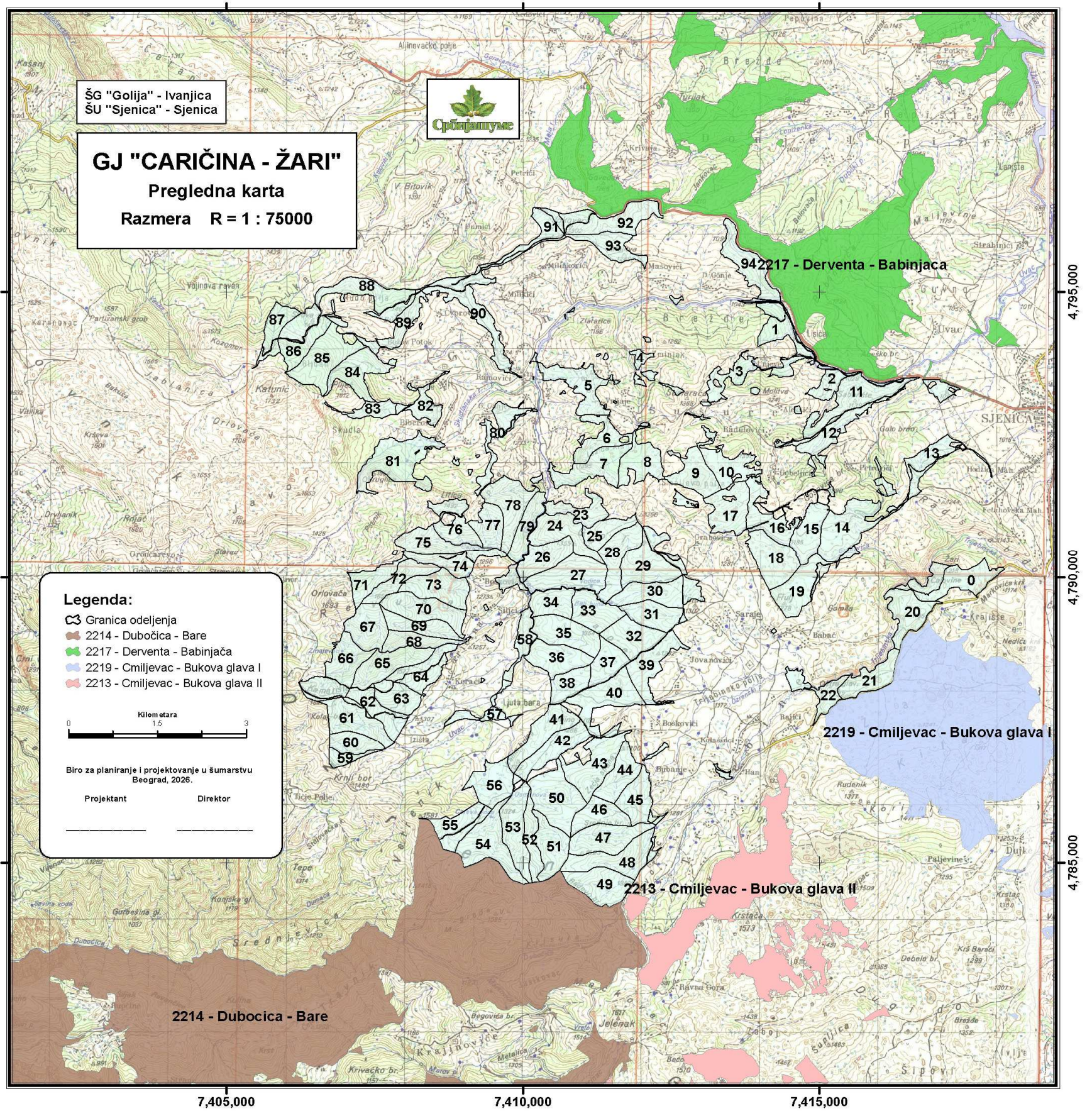
Привредно друштво за газдовање шумама
„Србијашуме” д.о.о. Београд
БИРО ЗА ПЛАНИРАЊЕ И ПРОЈЕКТОВАЊЕ
У ШУМАРСТВУ - БЕОГРАД

Број: 269

Датум: 19. 05. 2026 год.

ОСНОВА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА
ЗА
ГЈ „ЦАРИЧИНА - ЖАРИ”
(2027 - 2036)

Биро за планирање и пројектовање у шумарству
Београд, 2026.



УВОД

1.1. Основне информације о газдинској јединици

Газдинска јединица „Царичина - Жари” налази се у попису шума и шумског земљишта у оквиру Голијског шумског подручја, припада Златиборском управном округу и шумској области Западна Србија. Шумама ове газдинске јединице газдује ШГ „Голија”, Ивањица, преко ШУ „Сјеница”.

ОГШ за газдинску јединицу „Царичина - Жари” рађена је у складу са Законом о шумама (Сл. гл. РС, бр. 30/10; 93/12; 89/15 и 95/18) у даљем тексту само Закон, Правилником о основама газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова у шумској хроници (Сл. гл. РС, бр.18/2024) и Законом о заштити природе (Сл. гл. РС, бр. 36/2009, 88/2010 и 91/2010 - исправка, 14/2016, 95/2018-др.закон 71/2021).

Прикупљање података за израду ове ОГШ извршено је у току 2025. године по јединственој методологији за све државне шуме којима газдује ПД „Србијашуме” - Београд, користећи „Каталог шифара” и исти су механографски обрађени. Планови газдовања сачињени су на бази утврђеног стања добијеног премером. При планирању циљева и мера газдовања водило се рачуна о трајности приноса и прираста и о општекорисним функцијама шума.

Газдинска јединица "Царичина - Жари" налази се на Пештерској висоравни, а на територији општине Сјеница.

За ову газдинску јединицу ово је пето у континуитету уређивање. Прво уређивање извршено је 1972 године (заједно са свим Сјеничким шумама у саставу „ПИК Пештер“) а важност посебне основе истекла је 1982 године. Након престанка важења основе, шумама ове газдинске јединице газдовало се на основу годишњих планова. Друго 1996 године (период важења од 01.01.1997 године до 31.12.2006 године), треће у току 2006 године (период важења од 01.01.2007 године до 31.12.2016 године) и четврто 2016 године (период важења од 01.01.2017 године до 31.12.2026 године).

Важност Основе газдовања шумама је од 01.01.2027. до 31.12.2036. године и њено спровођење почиње од дана давања сагласности од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије.

Основа газдовања шумама садржи два дела:

- Базу геореференцираних података (у даљем тексту: база основе)
- Текстуални део

1.2. Општи опис просторног и поседовног стања

1.2.1. Топографске прилике

Топографске прилике газдинске јединице обухватају географски положај, границе и површину газдинске јединице.

1.2.1.1. Географски положај

Газдинска јединица "Царичина - Жари" налази се у северозападном делу Сјеничког подручја ,односно, заузима део Пештерске висоравни. Обухвата шуме и шумска земљишта, који припадају сливовима река Увац, Грабовица, Скудланска река и неких мањих потока који се уливају у реку Увац.

По географском положају газдинска јединица "Царичина - Жари" простире се између 19° 46' 00" и 20° 18' 00" источне географске дужине од Гринича и између 43 °15' 00" и 43° 23 '00 "северне географске ширине.

Катастарске општине које улазе у састав ове газдинске јединице су: Тријебине, Царичина, Дубница, Божов Поток, Праља, Машовиће, Шушуре и Сјеница.

1.2.1.2. Границе

Газдинска јединица „Царичина – Жари“ обухвата углавном вештачки подигнуте састојине четинара. Састоји се од комплекса шума и необраслог земљишта испресецаних приватним поседима. Са северне стране граница газдинске јединице се поклапа са границом општине Пријепоље. Северо-источна страна газдинске јединице углавном се граничи са газдинском јединицом „Дервента- Бабињача“, са источне стране газдинска јединица граничи се приватним поседима и делом са газдинском јединицом „Цмиљевац – Букова глава II“. На југу газдинска јединица се граничи са ГЈ „Дубочица-Баре“, југозападна и западна страна границе иде приватним поседима и границом општине Пријепоље. Границе одељења унутар комплекса су природне и иду гребенима и потоцима.

Спољне и унутрашње границе (границе одељења) су обележене на терену према стандарду за обележавање граница. Обележавање унутрашњих граница (граница одељења) и спољних граница урадили су извршиоци ШГ „Голија“, према стандарду за обележавање граница.

1.2.1.3. Површина

Газдинска јединица „Царичина - Жари“ административно налази се на територији општине Сјеница.

Табела 1. Стање површина према врсти земљишта (начину његовог основног коришћења)

Општина		Обрасло земљиште			Необрасло земљиште				Површина ГЈ
		Шуме	Шумске културе	Свега	Шумско земљиште	Неплодно	За остале сврхе	Свега	
Сјеница	ha	2.529,69	42,21	2.571,90	1.505,76	51,32	50,99	1.608,07	4.179,97
	%	60,52	1,01	61,53	36,02	1,23	1,22	38,47	100,00
Укупно ГЈ	ha	2.529,69	42,21	2.571,90	1.505,76	51,32	50,99	1.608,07	4.179,97
	%	60,52	1,01	61,53	36,02	1,23	1,22	38,47	100,00

Укупна површина ГЈ „Царичина – Жари“ износи 4.179,97 ha.

Укупно обрасло земљиште заузима 2.571,90 ha (61,53%) површине. Обрасло земљиште под шумом је на 2.529,69 ha (60,52%) површине док шумске културе заузимају 42,21 ha (1,01%) површине. Необрасло земљиште заузима 1.608,07 ha (38,47%) од укупне површине газдинске јединице. На шумско земљиште отпада 1.505,76 ha (36,02%), на неплодно 51,32 ha (1,23%), а на земљиште за остале сврхе 50,99 ha (1,22%) од површине газдинске јединице.

У газдинској јединици ГЈ „Царичина – Жари“ има 96 одељења са просечном површином од 43,54 ha.

1.2.2. Имовинско правно стање

1.2.2.1. Државни посед

Укупна површина ГЈ „Царичина – Жари“ износи 4.179,97 ha.

Ова површина дефинисана је као „државна својина“ у оквиру које је као ималац права коришћења означено ПД „Србијашуме“.

На делу површине од 19,91ha утврђено је право власништва физичких лица (сувласништво) и за ову површину покренут је поступак физичке деобе (развргнуће).

Сувласништво је утврђено на следећим површинама:

- КО Божов поток (катастарска парцела број: 913/1 на површини од 19,91 ha.

Састојине на овој катастарској парцели су стављене у прелазно газдовање.

1.2.2.2. Приватни посед

Површина туђег земљишта (енклава) унутар газдинске јединице користе се као ливаде, пашњаци и шуме. Сам начин њиховог коришћења нема битнијег утицаја на газдовање шумама ове газдинске јединице.

1.2.2.3. Површина катастарских општина

Рекапитулација по катастарским општинама за ГЈ „Царичина – Жари“ приказана је у табели:

Табела 2. Површина катастарских општина

Катастарска општина	Број поседовног листа	Површина (m ²)	Удео	Облик својине	Врста права	Површина (m ²) у Основи	Примедба
КО ЦАРИЧИНА	95	7620160	1/1	Државна РС	Право коришћења	7620160	
КО ТРИЈЕБИНЕ	424	16518853	1/1	Државна РС	Право коришћења	16518853	
КО ДУБНИЦА	138	386899	1/1	Државна РС	Право коришћења	386899	
КО БОЖОВ ПОТОК	179	6568650	1/1	Државна РС	Право коришћења	6568650	
КО БОЖОВ ПОТОК	196	211623	199080/211623	Државна РС	Право коришћења	199080	Сувласништво
КО ПРАЉА	67	3124718	1/1	Државна РС	Право коришћења	3124718	
КО МАШОВИЋЕ	170	2436446	1/1	Државна РС	Право коришћења	2436446	
КО ШУШАРЕ	138	3955231	1/1	Државна РС	Право коришћења	3955231	
КО СЈЕНИЦА	3469	989707	1/1	Државна РС	Право коришћења	989707	
УКУПНО ГЈ						41799744	

Списак катастарских парцела по катастарским општинама биће дат у поглављу „Други значајни подаци“.

1.3. Еколошке основе газдовања шумама

1.3.1. Релјеф и геоморфолошке карактеристике

Шуме и шумска земљишта обухваћена газдинском јединицом „Царичина – Жари“ по конфигурацији терена и надморској висини спадају у планинско подручје.

Пештерска висораван је таласастог релјефа, већином је изграђена од кречњака и припада високим областима Динарског карста. На самој Пештерској висоравни налази се неколико мањх планина, међу којима је највећа Гиљева (1.617 метара), која одваја Пештерско поље од Сјеничке котлине. У правцу Голије ово подручје прелази преко неколико мањх кречњачких планина, међу којима су најзначајније Пометеник и Нинаја. Такође, између Сјеничке котлине и Златара налази се неколико мањх планина. Ове мање планине, које су већином кречњачке, су обешумљене и подложне ерозионим појавама. Релјеф им је карстификован и састоји се од гребена, главица, чука, малих заравни, дужих и широких долиница, вртача и понора. Једино је део према Црној Гори, који захвата јужне и западне падине Озрена, Бара, нешто шумовитији и мање подложен ерозији. Релјеф јужних падина Голије, које су окренуте према Пештерској висоравни, одликује се блажим облицима релјефа.

Најнижа кота је 1.010 m у дванаестом одељењу, а највиша кота је „Вељков гроб“ испод планине Јадовник на 1.643m у 87. одељењу.

Конфигурација терена је различита. Комплекс „Жари“ се карактерише вртачастом заравни и благим падинама са повећаним падом терена у делу испод врха Копитњака.

Комплекс „Ревуша“ испод планине Јадовник карактерише се гребенским заравнима и благим падинама, али је средњи, а нарочито доњи део, доста стрм и разуђен, испресецан дубоким потоцима са изразито стрмим странама.

Газдинска јединица „Царичина – Жари“ припада Динарском планинском систему.

1.3.2. Геолошка подлога и типови земљишта

1.3.2.1. Геолошка подлога

Геолошку подлогу тла газдинске јединице „Царичина – Жари“ чине стене различитог састава и старости. Присутни су органогени једри кречњаци, лапоровити пешчари, кристаласти шкриљци, серпентинити и на малој површини бигар.

Кречњаци - Кречњаци су састављени у највећем делу од CaCO_3 са малим количинама MgCO_3 и извесним процентом Al_2O_3 у облику глине. Поред тога, у њима се јављају лимонит, кварц и други минерали. Могу бити веома порозни или потпуно једри и компактни са савршено израженом слојевитошћу, или се могу јавити у веома неправилним масама као спрудови, сочива, итд. Посматрани под микроскопом показују ситнозрнасту масу уједначенога зрна, ређе и крупније искристалисане агрегате калцита који су махом постали накнадним прекристалисавањем ситнозрне масе.

Како су ретко чисти, издвајају се више варијетета који носе називе према примесам, а које садрже: глиновити кречњаци, гвожђевити, лапоровити, песковити итд. Сви кипе мање или више када се прелију хладном соном киселином и по томе се лако разликују од доломита и сродних стена. Боје могу бити различите, у свим нијансама од беле до црне, што зависи од страних примеса. Најчешћи су бели (чисти), плави и сиви (са органским материјама), жути (гвожђевити) и црни (са битумијом). Ако је калцијум карбонат удружен са силицијумом тада се називају силификовани кречњаци, који су знатао тврђи од осталих варијетета.

Ако су порозни, упијају знатне количине воде (до 10%), када су једри примају сасвим незнатне. Кречњаци су, као и доломити, стене богате прслинама. Прслине су често накнадно испуњене калцитом и стога стена добија шарени изглед. Циркулација воде врши се преко примарне порозности уколико постоји, затим преко прслина, слојевитости и канала.

Јачина ношења зависи у многоме од чистоће, компактности, положаја слојева, шупљикавости, испуцаности и креће се између 100 и 2500 kg на 1 cm².

Растворљиви су у води која садржи угљен диоксида. Растварање на површини даје разне облике у рељефу (шкрапе, вртаче, карсна поља итд.), а канале и пећине у унутрашњости. Такав кречњачки терен назива се карст.

На гребенима и истуреним деловима кречњак је најчешће испран и у разним облицима и димензијама избија на површину, често као стерилни камењар нарочито у Лимској клисури као и реци Дубочици.

Пешчари - Ако се на сличан начин као код конгломерата, следе или цементују каквим лепком зрна песка, постаје стена пешчар, који према величини зрна може бити груби крупнозрни пешчар, средњег зрна и ситнозрни. Као лепак служи глиновити муљ (глиновити пешчар), силицијум (кварцни пешчар), кречњачка или нека друга карбонатна материја (вапновити пешчар), хидроксида гвожђа (гвожђевити или црвени пешчар), вапновито-глиновити (лапоровити пешчар). Поједини варијетети пешчара носе називе и према минералним састојцима који у њима преовлађују, напр.: кварцни пешчар, лискуновити пешчар, глинени пешчар, битуминозни пешчар, глауконитски пешчар.

Пешчари су обично чврсте и тврде стене. Тврдоћа им веома варира; она се донекле може одредити према звуку који одају пешчари при удару. Јасан, звонак звук одају чврсти, врло тврди пешчари; полутуп звук одају средње тврдине, а пригушен меки и трошни пешчари.

Пешчари могу да постану од пескова и без икаквог учешћа цемента, путем механичког везивања под утицајем притиска горњих седимената и водених маса. Овакви пешчари, као и они цементовани са мало цемента са зрнима приближно исте величине, веома су пропустљиви за воду.

Пешчари су наслагани обично у врло јасне слојеве, махом велике дебљине. То су најчешће цементовани морски талози стварани близу обале, што се лако види по остацима многих морских животиња у њима (шкољака, пужева итд.), а исто тако су чести језерски и речни, мање еолски. Осим слојевитости, која је нарочито изражена ако су уметнуте мање партије глине и лапорца, већина пешчара је испресецаана разним прслинама правилно или неправилно распоређеним.

Кристаласти шкриљци - од магматских стена најзаступљенији су шкриљци који заузимају значајну површину у газдинској јединици. Различите су старости и кристалитета. Кристаласти шкриљци због различитог минералног и хемијског састава при распадању дају хетероген материјал од којег се образује земљиште различитог механичког састава. Кристаласти шкриљци представљају подлогу на којима се образују кисела земљишта.

Серпентин - Метаморфна стена која постаје хемијском трансформацијом ултрабазичних магматских стена, нарочито перидотита и пироксенита. Распадањем пироксена и оливина, перидотити и пироксенити прелазе у серпентин под дејством воде и притиска. Ова трансформација може да се врши и под утицајем атмосферске воде али у мањој размери. У дубљим деловима земљине коре уз учешће воде и притиска она врши на врло великом пространству. Серпентин се не јавља више тада као минерал, већ као стена, али која се битно не разликује од минерала серпентина. Промене се састоје најчешће у томе што се оливин и други феромагнезијски силикати (ромбични пироксени) хидратишу (примају воду) и прелазе у серпентин.

Серпентин је стена отворено зелене до црне боје са многим технички неповољним особинама. Непостојан је ја на мразу и распада се у љуштурасте комаде различитих димензија. Пун је прслина и пукотина. које су различито распоређене и кроз које лако циркулише вода. Прслине и пукотине знатним делом су тектонског порекла пошто су наши серпентини били у више махова изложени великим тектонским поремећајима. На површинама пукотина јављају се превлаке беличасто-жуте и зелене боје што стени често даје шарени изглед, али у исто време показује да је у стадијуму распадања.

Бигар (сига или седра) - је хемијска седиментна стена и припада групи карбонатних стена. Настаје око хладних извора. Карактеристичан је због тога што је шупљикав. Бигар је мономинерална стена, што значи да је изграђен од само једног минерала, калцита. Структура му је криптокристаласта, док је његова текстура шупљикава.

Настаје око хладних извора, излучивањем калцијум-карбоната из засићеног воденог раствора калцијумхидроген-карбоната. То се дешава на местима где водени ток губи кинетичку енергију, или због неке препреке, или због смањења нагиба. Шупљикава текстура јавља се због тога што се калцит талози око биљака, а након њиховог изумирања заостају шупљине.

1.3.2.2. Типови земљишта

У овој газдинској јединици заступљени су следећи типови земљишта:

1. Хумусно-силикатно земљиште (Ранкер)
2. Кречњачко-доломитна црница (Калкомеланосол)
3. Рендзина
4. Кисело смеђе земљиште (дистрични камбисол)
5. Смеђе земљиште на кречњаку и доломиту (калкокамбисол)

Хумусно-силикатно земљиште (Ранкер)

Назив „хумусно-силикатно земљиште“ преузет је из швајцарске класификације и означава земљиште образовано на силикатном супстрату код кога се истиче само хумусни хоризонт. Пошто се ово земљиште налази најчешће на стрмим нагибима, названо је у Аустрији „ранкер“ (ранк - стрми нагиб) и тај назив је постао интернационални, пошто је усвојен у многим земљама.

Ранкер се образује на различитим силикатним супстратима, али се, ипак, најчешће јавља на еруптивним и неким метаморфним стенама (гнајс, амфиболит, серпентин, кварцит). Појава ранкера претежно је везана за компактне стене, па су то плитка земљишта литичним контактом (А-Р профил). Ређе су образована на растрошеном супстрату са А-С-Р профилем. Ранкери се претежно налазе на стрмим стенама и главама планинских врхова, па се сматрају изразито планинским земљиштима, с главном зоном распрострањења изнад 800m. Планинска клима с оштрим колебањима хидротермичких услова и дугим хладним периодима, уз педоклиматску сувоћу условљену плиткоћом профила и претежном везаношћу за присојне падине, погодује одржавању ових земљишта. Обзиром на велику разноврсност супстрата и велики висински интервал распрострањења, на ранкерима налазимо различите шумске заједнице, од ксеротермних храстових и борових до буково-јелових шума. Ипак, на овом земљишту доминира травна вегетација која такође варира од ксеротермних неутрофилних до мезофитних ацидофилних заједница. И многе шуме су доста проређеног склопа с великим уделом травне вегетације.

Неповољни климатски услови, потенцирани утицајем стрмог рељефа успоравају минерализацију хумуса и интензитет осталих процеса трансформације и миграције, тако да је накупљање хумуса, уз значајно учешће педофауне, доминантни педогенетички процес. Тип вегетације одређује у знатној мери форму хумуса. Травне заједнице погодују образовању зрелог хумуса, док у боровим, смрчевим шумама уз учешће боровнице, вреска, црњаша и др., може доћи до образовања сировог хумуса.

Ранкер се може наћи у различитим стадијумима развоја, почев од иницијалних фаза на компактним стенама, под лишајевима и маховинама, па до стадијума у којем се зачиње образовање (В) хоризонта, док на кварцним стенама можемо наћи непосредни прелаз у земљиште са А-Е-В-С профилем (оподзољавање).

Ранкери су углавном плитка земљишта. Дубина литичних варијаната креће се од неколико па до 20-30 cm, а читав солум и њих чини само хумусни хоризонт. Реголитични ранкери могу бити дубоки 40-50 cm, а поред хумусног, могу имати и АС i С хоризонт. Висок садржај скелета, најчешће 20-40%, је заједничко својство готово свих ранкера. Физичке, а посебно хемијске карактеристике ранкера су варијабилне, зависно од супстрата на којем се јављају. При томе се нарочито истиче разлика између двије групе стена: а) базичних и ултра-базичних стена и б) силикатних стена са кварцом.

Ранкери на базичним стенама су глиновито-иловастог састава, а ако у супстрату налазимо аргилитску кору распадања, они могу бити и глинуше. На овим супстратима богатим базама образује се молични хумусни хоризонт најчешће зрнасте структуре, а на глиновитим варијантама може имати и полиедричну структуру. Захваљујући доброј структури, земљиште је порозно (најчешће 60-70%) и добро аерисано (ваздушни капацитет 10-20%). Иако ранкери имају доста висок ретенциони капацитет (до 60% волумних), они као плитка земљишта задржавају малу укупну површину воде и лако се исушују. Садржај хумуса у ранкеру јако варира, зависно од развојног стадијума, надморске висине, а најчешће се креће од 12-25%. Уз тако велике количине хумуса везан је и висок садржај укупног азота, али је мобилизација азота успорена због слабе минерализације у условима педоклиматске сувоће. Ранкери на базичним стенама су неутрални до слабо кисели, с високим степеном zasiћености базама (60-80%), а са повећањем надморске висине могу бити и јаче закисељени. Ранкери из ове групе су обезбеђени хранљивим материјама (еутрични), иако на серпентину и перидотиту може да се јави дефицит у Са и К и вишак Mg, Ni и Cr.

Ранкери на силикатним стенама са више кварца су иловастопесковитог састава, рахли и добро аерисани. То су кисела земљишта са ниским степеном zasiћености базама ($V \leq 30\%$). И за њих је карактеристично да им киселост расте са надморском висином. Та група ранкера има умбрични или органични хумусни хоризонт са прелазним типом хумуса, а на изразито кварцним стенама јавља се и сирови хумус који обично лежи непосредно на компактној стијени. Садржај хумуса у њих варира у истом интервалу као и у еутричних ранкера (12-25%), а у варијантама са сировим хумусом превазилази горњу границу овог интервала. Ранкери имају широку еколошку амплитуду, то су шумска земљишта релативно мале продуктивности. Само дубоки еутрични ранкери, и то у повољнијим климатским условима (виши појасеви и северне експозиције), представљају боља шумска станишта.

Дубина ранкера је главни лимитирајући фактор продуктивности, па се они не могу знатније побољшати мелиорационим мерама, осим мање корекције стања хранљивих материја фертилизацијом. Крчење шума повећава ксеротермизацију ранкера, чиме се отежава обнова шума и поспешује ерозија. Велике површине ранкера су под травњацима, и то у нижим појасевима ксерофитног карактера (*Poa alpina*, *Festuca Vallesiaca*, *Festuca*

pseudoovina, Festuca sulcata, Carex humilis, Chrysopogon grylli), док се у вишим регионима налазе мезофилније заједнице са врстама: *Poa violacea, Nardus stricta, Agrostis vulgaris, Sesleria filifolia*. Неки бољи ранкери користе се и за производњу кромпира.

Кречњачко-доломитна црница (Калкомеланосол)

У нашим првим класификацијама ово земљиште, заједно са ранкерима, називано је "планинска црница" и то због упадљиво тамне боје хумусног хоризонта и претежне везаности за планински регион. Пошто су данас у свим класификацијама раздвојена земљишта са А-С профилем на карбонатним и силикатним супстратима, за земљишта са А-С профилем на тврдом и чистим мезозојским кречњацима и доломитима уведен је у наш назив "кречњачко-доломитна црница". Наш предлог за интернационални термин је "калкомеланосол" (калк = кречњак и меланос = мрачан, таман).

Црница се образује на тврдом кречњацима и доломитима који имају више од 98% CaCO_3 (односно MgCO_3). Такви су наши мезозојски и палеозојски кречњаци и доломити. Црница је примарни развојни стадијум на кречњаку и као таква може да се јави у свим климатским регионима на местима где се на голим стенама зачиње еволуциони циклус. Међутим, она је највише распрострањена у високопланинским регионима, где екстремни климатски услови највише погодују њеном одржавању. Црница се образује на местима где ерозија земљишта доводи до огољавања кречњачких стена. То су стрме падине, нарочито у високим планинским појасевима који су у плеистоцену огољени глечерском ерозијом, а где је и еолска ерозија фактор денудације. Најзад, захваљујући карстној хидрологији и могућности спирања земљишта у дубину карстног подземља, огољавање је могуће и на карстним заравнима. Сви ти геоморфолошки облици могу бити места образовања црница. Развој земљишта на голим стенама почиње с лишавјевима и маховинама, иза којих долази травна вегетација, да би се на најразвијенијим црницама населила шумска вегетација и то врло различног састава. То могу бити ксеротермне шуме храстова и борова, али и буково-јелове заједнице. Разлике у саставу вегетације могу да се одразе на брзину акумулације хумуса и форму хумусног хоризонта.

Будући да су мезозојски кречњаци и доломити веома слабо растворљиви, а растварањем и испирањем CaCO_3 (односно MgCO_3) се акумулира незнатна количина нерастворног остатка (обично мање од 1%), извор минералног дела за образовање црница је сасвим ограничен. На другој страни, акумулација органских остатака непрестано тече, а у процесу њиховог разлагања, у којем претежну улогу има земљишна фауна (прегљевци и колемболе) хидролитички процеси имају превагу над оксидативним, па долази до нагомилавања хумуса. Зато примарне фазе развоја црница карактерише органогени карактер. У каснијим развојним стадијумима, када се акумулира већа количина минералног нерастворног остатка, долази до образовања органоминалног комплекса у хумусном хоризонту. Тај процес је веома дуготрајан, па и на површинама које су давно (још у плеистоцену) огољене ерозијом развој земљишта није отишао даље од црнице. Даљи ток развоја црница води повећању дебљине и постепеном прелазу црница у смеђа земљишта, што се манифестује зачетком образовања (В) хоризонта. Ако је климатски и вегетацијски фактор изразито неповољан за разлагање органских остатака, може доћи до образовања сировог хумуса на црници.

Својства црнице зависе у највећој мери од степена развоја. У иницијалним стадијумима развоја њихова дубина износи свега неколико центиметара, а у пуној зрелости достиже до 30 cm. Већу од ове дубине могу имати црнице у којих се колувијалним или еолским ношењем акумулира материјал из хумусног хоризонта суседних црница. Паралелно са овим квантитативним променама мења се и квалитет земљишта, јер се изразито органогени хумусни хоризонт иницијалних фаза постепено обогаћује минералним материјама, што доводи до образовања органоминалног комплекса као новог квалитета. Та преломна тачка дели црницу на два подтипа: органогени и органоминални.

Хумусни хоризонт органогене црнице достиже дубину од 10-15 cm и лежи непосредно на компактној стени (литични контакт). Ретко када покрива целу површину, већ се налази између камења и стена, заузимајући најчешће око 30-50% површине. Боја хумусног хоризонта је црна или тамносмеђа, а често је проткан беличастим одломцима стена. Висок садржај хумуса проузрокује образовање прашкасте структуре, са веома стабилним агрегатима величине 0,2 mm. Некад се ови агрегати међусобно слењују и формирају крупније грудве, али ове нису стабилне и лако се механичким притиском претварају у прах. Захваљујући таквој структури, ова земљишта су лако пропустљива за воду, без обзира на то што њихов минерални део има иловасту или глиновито-иловасту структуру. Органогене црнице могу да вежу малу количину воде у приступачном облику.

Садржај хумуса креће се код органогених црница око 25-30%, а може да прелази и 50%. Уз тако висок садржај хумуса везане су и високе количине укупног азота (1-2%), али су то инактивне резерве због слабе минерализације. Концентрација приступачног K_2O је средње висока (10-25 mg/100g), док се P_2O_5 налази у малим количинама (1-2 mg/100g). Захваљујући хумусним колоидима и капацитет адсорпције је висок (50-70 еквивалената mmolola H/100 g), а адсорптивни комплекс је засићен претежно Ca^{2+} - јоном (60-80%), иако је ово земљиште бескарбонатно као и сви други типови земљишта образовани на тврдом мезозојским кречњацима. Реакција је, по правилу, неутрална до слабо кисела, али дубље варијанте, нарочито оне у чијем образовању имају утицаја еолски наноси, могу бити и киселе (pH 5-6).

Дубина хумусног хоризонта у органоминалних црница износи 20-30 cm. Већа дубина и повећан садржај глине условљавају боље задржавање воде и мање колебање влажности. У таквим условима биолошка активност земљишта је интензивнија, а минерализација хумуса појачана. Смањењем хумуса на 10-25%, боја органоминалних црница се мења од црне ка тамно смеђој. Побољшан водни режим омогућује активност глиста и образовање зрнасте структуре, која је карактеристична за органоминалне рендзине. По хемијским особинама органоминалне црнице су сличне органогеним, али повећана биолошка активност омогућује већу мобилизацију хранљивих елемената и интензивније биолошко кружење у органоминалној црници.

Црнице као плитка земљишта имају малу способност задржавања воде. Карстификована кречњачка подлога такође не може да задржи воду која отиче у карстно подземље. Зато биљке које расту на црницама зависе у великој мери од количина и распореда атмосферских талоба, чиме може да се компензује педоклиматска сувоћа црница. Како су црнице распоређене у великом ширинском и висинском интервалу, оне могу бити изразито ксеротермна станишта (сувљи региони, нижи појасеви, јужне експозиције), а такође и мезофилна станишта (хумидна подручја, виши појасеви и

северне експозиције). На црници се стога могу наћи шуме храста медунца са црним грабом, црним јасеном и белим грабом, шуме црног и белог бора, шуме монтане букве, шуме букве, јеле и смрче, субалпске букове и смрчеве шуме.

Велике површине кречњачких црница (нарочито плићих) у планинским регионима налазе се под травном вегетацијом. Травна вегетација такође може бити ксерофитна-степска, као што је нпр. *Festucetum vallesiaceae* и *Humilieto-stipetum graphyanae*, док у хумиднијим подручјима сусрећемо најчешће мезофилне заједнице.

Црнице се по концентрацији хранљивих елемената могу сматрати еутрофним, али је њихова ефективна трофичност зависна од влажности која омогућује мобилизацију резерви. Међутим, с обзиром на малу дубину, укупне резерве су ограничене, па продуктивност ових земљишта у просеку није висока.

Црнице нису подложне водној ерозији, али у високим регионима где дувају јаки ветрови може доћи до еолске ерозије ако је уништен вегетацијски покривач. Нарочито су еолској ерозији подложне органогене црнице, које имају прашкасту структуру и малу густину чврсте фазе. На црницама је и опасност од ветроизвала доста висока.

У еколошко-производној процени црница треба да се узме у обзир положај слојева и појава карстних пукотина. Ако су слојеви у вертикалном положају, међуслојне као и карстне пукотине омогућују корену шумског дрвећа да се развије дубоко и да црпи воду и хранљиве материје из таквих пукотина, ако су оне испуњене ситном земљом.

Рендзина

Назив рендзина је пољског порекла, а усвојен је као међународни термин. Долази од пољске речи рзедиц (шум), којом се истиче шумљење плуга при орању овог плитког и често каменитог земљишта. Називају се још "хумусно-карбонатна земљишта" и "парарендзине".

Рендзина се образује на супстратима који садрже више од 10% CaCO_3 и који механичким распадањем дају карбонатни реголит. Такви супстрати су лапорци, лапоровити кречњаци, седра, карбонатни пешчар и сахаронидни доломит. Има супстрата који већ изворно, без педогенетског распадања, представљају карбонатни растресити седимент, као што су лес, карбонатни моренски нанос, карбонатни песак.

Рендзине се могу наћи под различитим шумским фитоценозама, мада травне заједнице боље погодују образовању овог типа земљишта, обзиром на њихов тип акумулације хумуса. Рендзине се образују у различитим биоклиматским условима, али њиховом трајном одржавању боље погодује аридна клима.

Рендзине се образују као даљи развојни стадијум из карбонатних регосола. Поред механичког распадања стена, главни педогенетски процес је акумулација зрелог хумуса с формираним органоминералним комплексом (калцијум-хумати, аргилохумати) и образовањем земљишне структуре, најчешће зрнасте. Све то води образовању моличног А хоризонта.

Прва фаза даљег развоја рендзина је испирање карбоната и настанак излужених (бескарбонатних) рендзина. Даљи развој доводи до зачетка образовања (В) хоризонта, што означава почетак преласка рендзине у смеђе земљиште (посмеђивање).

Рендзине које су образоване на реголиту имају релативно дубоки солум (више од 50cm) и грађу профила А-АС-С-Р, а рендзине на лапоровитим кречњацима могу бити и плитка земљишта са литичним контактом, и тада имају профил А-Р типа. А хорзонт је обично дубљи од 25 cm и најчешће има зрнасту структуру (молични хоризонт), а у прелазном АС хоризонту може бити и видљивих знакова илувијације CaCO_3 .

Хемијске и биохемијске особине рендзина су умногоме сродне, јер на њих пресудно утиче присуство активних карбоната. Карбонати проузрокују неутралну до слабо алкалну реакцију (pH 7-8), превагу калцијум-хумата у саставу хумуса, висок степен засићености базама међу којима доминирају Ca^{2+} и Mg^{2+} јоновима. Распоред карбоната у профили у аридним областима је равномернији, док у хумидним областима због испирања показује пораст с дубином. Рендзина под природном вегетацијом садржи у нижим регионима 5-10% хумуса, а у вишим појасевима (доломитна рендзина) и до 20%. Концентрација хранљивих елемената (N, P, K) је средња до висока, али је њихова укупна количина некад ограничена ако је профил плитак. Приступачност појединих хранљивих елемената за биљке може бити ограничена и то:

- због сувоће и смањене биолошке активности појединих рендзина (слаба минерализација),
- због стабилизујућег утицаја CaCO_3 на минерализацију хумуса и смањеног ослобађања азота, као и због имобилисања једињења Fe, Mn и Br у алкалној средини,
- због ретроградације фосфора у слабо растворљиви фосфорит,
- због антагонистичког деловања Ca^{2+} јона на узимање K^{+} и Mg^{2+} јона од стране биљака.

Физичке особине показују већу разноврсност. Док су рендзине на доломиту иловасте пескуше, рендзине на лапорцу су најчешће глиновите, а рендзине на морени увек јако скелетне. Рендзине на лесу имају најповољнији - иловаста састав. Из тога произилази да рендзине на доломиту имају мали пољски водни капацитет, добру водопропустљивост и добру аерисаност и да су стога често сува и топла станишта. Лапоровите рендзине, и поред глиновитог састава, захваљујући добро развијеној зрнастој структури, имају у хумусном хоризонту повољне водно-ваздушне особине. Међутим, у дубљим деловима профила слојеви лапорца нису пропустљиви за воду и слабо се дренирају, зато су ова земљишта најчешће умерено влажна. Иловаста састав лесне рендзине обезбеђује јој повољне водно-ваздушне особине и физичко-механичка својства укључујући и лес, који може бити дубок неколико метара. По гранулометријском саставу рендзина, на морени доминирају крупније фракције скелета, што повећава пропустљивост за воду и смањује пољски водни капацитет. Ти недостаци компензују се донекле великом дубином моренских наноса.

Плитке рендзине су претежно везане за јужне еродиране падине и насељене су ксеротермним лишћарским врстама дрвећа (ксеротермни храстови, црни јасен, јавор глувач и др.). Ове варијанте рендзина могу да се пошумљавају црним бором, уколико нису јако глиновите. Рендзине на лапорцима су доста подложне ерозији и клизиштима.

Рендзине на доломиту имају дубок хумусни хоризонт (40cm) и заједно са АС хоризонтом некад и више од 70cm. Садрже око 8-20% хумуса и представљају еутрофна земљишта дефицитарна једино фосфором. Мала способност задржавања воде због песковитог састава је најкритичнији елемент плодности ових земљишта. Тај недостатак компензује се у вишим појасевима, нарочито на северним експозицијама, па се на овим рендзинама налази букова шума - заједница букве, јеле и смрче.

Кисело смеђе земљиште (дистрични камбисол)

Назив „дистрично смеђе земљиште“ односи се на смеђе земљиште које пружа лоше услове за исхрану биљака (лоше плодности). У употреби су још и следећи називи: „кисело смеђе земљиште“, „смеђе земљиште незасићено базама“, „смеђе шумско земљиште“ и др.

Услови образовања и генеза. Дистрична смеђа земљишта се образују на кварцно-силикатним супстратима с малом количином базичних катјона (пешчари, глинци, кристаласти шкриљци, киселе еруптивне стене). С обзиром на изворно сиромаштво базама неких супстрата, ова земљишта могу да се нађу и у сувљим областима, јер и без испирања имају низак степен засићености базама какав је карактеристичан за дистрични камбисол. Међутим, она су већином распрострањена у хумидним областима (годишње падавине изнад 700 mm), у којима се базични катјони лакше испирају. Дистрични камбисол је земљиште брдско-планинских региона, где претежно заузима северне (стрмије) падине. Природну вегетацију ових земљишта чине разноврсне лишћарске, четинарске и мешовите шуме, па их стога многи називају смеђим шумским земљиштима. Деградирањем шума могу настати различити облици секундарне вегетације, укључујући травне заједнице.

Процес посмеђивања (који обухвата распадање примарних минерала, аргилосинтезу и акумулацију гвожђевих оксида) има овде посебна обележја. Мања количина потенцијалних минерала у супстратима на којима се образује дистрични камбисол не омогућује интензивнију аргилосинтезу, па је степен обогаћивања глином (В) хоризонта често незнатан. Недостатак примарних минерала гвожђа узрок је слабој акумулацији слободних оксида гвожђа (неколико пута мање него у еутричних камбисола), због чега је боја (В) хоризонта овде светлосмеђа до окер жута. Низак садржај база у супстрату и интензивна испирања у хумидној клими доводе до осетне ацидификације која омогућује мобилизацију алуминијума. Мобилни Al_3^+ у овом типу земљишта већ показује знакове елувијално-илувијалне миграције, а уграђујући се у интерламеларни простор бубрећних минерала глине, проузрокује стварање секундарног хлорит-А1 чиме се смањује негативни набој и капацитет адсорпције по граму глине.

Трансформација органских материја тече у овој дистричној средини у правцу стварања охричног хумусног хоризонта, у којем фулвокиселине већ имају знатан удео. Чак се јавља и најрастворљивија фракција фулвокиселина која омогућује миграцију Al_3^+ јона. У киселијим песковитим варијантама јавља се већ отежано разлагање органских остатака и тенденције стварања полусировог хумуса.

Даљи развој дистричног камбисола зависи од врсте супстрата и биоклиматских услова и може ићи у правцу илимеризације (на глиновитијим супстратима) или у правцу оподзољавања (на изразито песковитим супстратима).

Дистрични камбисол је дубљи од 30 cm, најчешће 60-80 cm (ређе више од 100 cm), и зависно од тврдоће стене може имати литични и реголитични контакт (тип профила А-(В)-С-Е, или А-(В)-R). Хумусни хоризонт не прелази 15 cm (најчешће 5-10 cm), и јавља се у форми охричног зрелог хумуса или прелазног (модер) хумуса. Може се срести и умбрични хоризонт. Дебљина камбичног (В) хоризонта варира од 20-60 cm, а његова боја је обично жугосмеђа. На гвожђевитим пешчарима и глинцима ова земљишта имају црвенкасту боју наслеђену од супстрата. Структура је слабо изражена у оба хоризонта, а може бити зрнаста, грашкаста или полиедрична.

Гранулометријски састав дистричног камбисола варира зависно од природе супстрата, али најчешће се налази у подручју песковито-иловастом, уз често присуство веће или мање количине скелета. Текстурно диференцирање профила је незнатно, а некада уопште не постоји. С обзиром на такву текстуру, ова земљишта су углавном пропусна за воду и добро аерисана, а пољски водни капацитет је осредњи до низак (на иловастим супстратима 30-40% вол., а на глиновитим 40-50% вол.).

Садржај хумуса у дистричном камбисолу јако варира, а највише зависи од надморске висине, садржаја глине и нагиба терена. У буковом појасу садржај хумуса у А хоризонту најчешће се креће око 5-10%, док је у храстовој зони негде око доње границе овог интервала. У појасу мешовитих шума букве, јеле и смрче садржај хумуса креће се око 10-20%, прелазећи и ову горњу границу када се јавља у облику развијеног модер хумуса. У (В) хоризонту садржај хумуса може још износити неколико процената (2-5%). Садржај азота варира паралелно са садржајем хумуса и то у интервалу 0,2-1%, а однос C:N износи око 15 и више. Реакција земљишта је кисела и креће се најчешће око 4,5-5,5, а степен засићености базама варира најчешће од 30-50%. Једна од карактеристика адсорптивног комплекса је низак капацитет адсорпције (10-20 еквивалената милимола X/100 g) и знатно учешће Al_3^+ јона у адсорптивном комплексу. Активни фосфор се готово увек налази у минималним количинама (мање од 1 mg/100 g), док приступачног калијума углавном има довољно (10-30 mg/100 g).

Преглед својстава дистричних камбисола показује доста широк распон варирања гранулометријског састава, а у вези с тим и водних својстава. Те разлике се још више истичу због широке распрострањености ових земљишта од семиаридних до хумидних региона и у висинским појасевима од неколико стотна до више од 1000 m н.в. Зато на овим земљиштима налазимо и мезофитне и ксерофитне шумске заједнице.

Садржај приступачних хранљивих материја углавном је низак (осим садржаја K_2O), јер фосфор с алуминијумом гради нерастворна једињења, а азот се због образовања модер хумуса искључује из биолошког циклуса и инактивира. Подтипови са знацима оподзољавања могу се сматрати изразито олиготрофним земљиштима. Низак степен засићености база и низак ниво трофичности су главни ограничавајући фактори продуктивности

дистричних камбисола, док њихова дубина и остала физичка својства најчешће нису неповољни, па се ова земљишта у просеку могу сматрати средње продуктивним шумским земљиштима.

Будући да су физичке особине ових земљишта углавном повољне, као и услови за развој кореновог система, корекцијом хемијских својстава путем фертилизације (N, P) може се на овим земљиштима очекивати значајан мелиоративни ефект. Зато је дистрични камбисол једно од најзначајнијих шумских земљишта чија се ефективна плодност може знатно увећати у односу на природну.

Искрчене површине с овим земљиштем најчешће се користе као пашњаци и ливаде, а ређе за гајење кромпира, овса, јечма и ражи, уз обавезну фертилизацију. Неке варијанте дистричних камбисола су доста подложне ерозији, нарочито прашкасто-песковите варијанте на непропусним стенама, као што су нпр. кристаласти шкриљци и глинци

Смеђе земљиште на кречњаку и доломиту (Калкокамбисол)

Калкокамбисол се образује искључиво на тврдим чистим кречњацима или доломитима који имају мање од 1% нерастворног остатка. Тај супстрат проузрокује све специфичне особине ових земљишта, на основу којих су она издвојена у посебан тип у класи камбичних земљишта. Чисти кречњаци су увек више или мање карстификовани, док ова појава у многих доломита изостаје.

Већи део калкокамбисола је реликтно земљиште које је у свом настанку било везано за палеоклиматске услове, а данас се налази у најразноврснијим климатским регионима; од медитеранског до алпског региона и аридних континенталних области источне Србије и Македоније. Из тога јасно произилази да су за њега везани најразноврснија шумска и травна вегетација и шибљаци.

У планинским регионима калкокамбисол заузима најчешће средње висинске појасеве и нешто блаже нагибе, а на карстним заравнима, где је изражен специфични карстни микрорељеф подлоге, калкокамбисол је везан за средње дубоке пукотине, шкрапе и вртаче.

Ако узмемо да је минерални део ових земљишта настао резидуалном акумулацијом нерастворног остатка кречњака послје испирања CaCO_3 , онда, заправо, својства тог остатка, а не кречњак као стена одређују својства калкокамбисола. Нерастворни остатак је глиновитог састава (до 90% глине), при чему се у фракцији глине налази смеша различитих минерала глине, а по хемијском саставу одликује се доста уским молекуларним односом $\text{SiO}_2:\text{R}_2\text{O}_3$ и присуством слободног гвожђевог оксида у облику гетита, који овом земљишту даје смеђу боју. Нерастворни остатак практично не подлеже процесу аргилосинтезе (стварања глине), већ се овде глина само релативно накупља као остатак после испирања CaCO_3 . Зато овде немамо камбични (B)b већ (B)rz хоризонт. Пошто је растворљивост кречњака веома спора, а концентрација нерастворног остатка кречњака мала, потребан је веома дуг временски период да се створи слој земљишта дубљи од 30 cm (приближно доња граница дубине калкокамбисола). Зато ова земљишта воде порекло још из терцијара, али имају континуелну генезу истог типа до данас. У тако дугом временском раздобљу ово земљиште је било изложено различитим биоклиматским утицајима, па се због тога сврстава у полигенетска земљишта реликтно-рецентног карактера. Има много доказа да је, осим нерастворног остатка као главног извора минералног дела земљишта, било притицања страног материјала путем еолског наношења, што је могло бити нарочито заступљено у плеистоцену. Присуство тог прашкастог материјала утиче на модификацију својстава калкокамбисола појавом лакшег гранулометријског састава, јачег закисељавања и мање стабилне структуре у површинским слојевима. Органска материја се трансформише у овој претежно глиновитој и еутричној средини а правцу стварања зрелог хумуса. Најкарактеристичнији правац даљег развоја овог земљишта је испирање глине и прелазак у илимеризовано земљиште.

За дубину ових земљишта је карактеристична велика просторна променљивост, што је везано за својство карстификованих кречњака. Максимална дубина укупног профила ретко прелази 60 cm, а прелаз земљишта у стену је оштар и неуједначен, јер стена местимично избија на површину, а на блиском растојању могу да се јаве пукотине кроз које се земљиште простира дубоко у кречњак.

Дубина хумусног хоризонта стоји у обрнутој сразмери с дужином читавог профила и обично не прелази 15cm. Боја хумусног хоризонта је тамносмеђа, а структура је зрнаста. Према дубини и основним својствима, хумусни хоризонт може бити молични или охрични, а под чистим боровим или смрчевим шумама може се јавити и прелазни хумус.

Хоризонт (B)rz има жуто-смеђу до црвенкасто-смеђу боју и врло изражену полиедричну структуру. Структурни агрегати величине 3-5 mm имају по површини сјајне колоидне превлаке и врло су стабилни у води и према механичким утицајима. Калкокамбисоли углавном имају тежи гранулометријски састав. А хоризонт, у којем се често осећају и примесе еолског наноса, има иловаст до глиновито иловаст састав (15-30% глине), а у (B) хоризонту то су претежно глиновите иловаче до глинуше (30-50% глине и више). Захваљујући стабилности и умереном степену бубрења агрегата, ова земљишта су добро дренирана, чак и када су глинуше. Добра дренираност ових земљишта потпомогнута је и апсолутном пропустљивошћу за воду карстификованих кречњака као супстрата. Макропоре између агрегата обезбеђују добро упијање воде и добру аерацију, али је упијање воде у унутрашњост агрегата отежано због неповољне унутрашње порозности агрегата, па је за успостављање пољског водног капацитета потребан дужи период влажења. Пољски водни капацитет износи 30-40% вол., а тачка већења је 15-20% вол. Пошто се калкокамбисол јавља у врло широком висинском интервалу и под различитом вегетацијом, укључујући и пољопривредно искоришћавање, садржај хумуса у њему знатно варира. У нижим појасевима и на земљиштима без шумског покривача хумусни хоризонт садржи до око 5% хумуса, а у вишим регионима и под шумом садржај хумуса је виши од 10%, док са појавом прелазног хумуса прелази и 20%. Опадање садржаја хумуса у (B) хоризонту није тако оштро, јер се и у њему може још наћи 1-5% хумуса. Паралелно са садржајем хумуса варира и укупни азот у интервалу од 0,1-1%.

Смеђе земљиште на кречњаку и доломиту је бескарбонатно, а карбонати се могу јавити само у облику танке опне на додиру са кречњачким скелетом. Та опна се назива “фронт растварања”. Реакција у хумусном хоризонту је најчешће у интервалу од 5,5-6,5, а у (B) хоризонту је увек виша и налази се у подручју неутралне реакције. Земљиште има висок капацитет адсорпције, а степен zasiћености базама је виши од 50%, најчешће се налази у интервалу од 60-80%. Фосфором су калкокамбисоли слабо обезбеђени (најчешће испод 1 mg/100g), док је садржај K_2O доста висок (10- 20 mg/100g и више).

Због спорог успостављања стања влажности до пољског капацитета, способност конзервирања влаге у овом земљишту је испод нивоа који се може очекивати обзиром на његов гранулометријски састав. Зато је режим влажности овог земљишта доста зависан од спољашњих услова који регулишу притицање и губитак воде. Пошто се ова земљишта у свом широком распрострањењу јављају у различитим хидротермичким условима, она се могу јавити и као мезофитна и као сувља станишта. Плића земљишта у сувљим регионима и у нижим појасевима, нарочито на присојним падинама, су сувља станишта ксеротермних храстових шума и букових шума с храстом китњаком и црнирн грабом, а врло често су на таквим земљиштима концентрисане шумске голети. Калкокамбисоли у вишим регионима су станишта букве, јеле и смрче.

1.3.3. Хидрографске карактеристике

Газдинска јединица „Царичина - Жари“ припада једном гравитационом подручју, т.ј. све реке и потоци се уливају у реку Увац.

Иако знатан део територије у околини Сјенице чине водопрпусни кречњаци - крашки терени, познати по сиромаштву површинских токова, ипак на вододрживом терену и делимично кречњачком, формиран је вечи број речних токова, који са својим специфичним одликама красе околину Сјенице. Реке у околини Сјенице представљају природне лепоте, јер у нижим и претежно заравњеним деловима Сјеничко-пештерске висоравни оне су споре и тихе са веома израженим меандрима, док у планинском пределу теку брзо и слаповито кроз уске и дубоке клисуре и кањоне са такође појавом меандара. Све реке су чисте, бистре и незагађене, што је сада ретка појава код нас и у свету. Од свих река у околини Сјенице две су најзначајније. Увац као најдужа река и Вапа најбогатија река водом. Увац, десна притока Лима спада у ред већих река у Србији. Извире на 1560 метара надморске висине на Озрену, око 16 километара југозападно од Сјенице. Низводно од Прибоја улива се у Лим. Од свих притока Лима, Увац је река са највећом површином слива (1334 km²) и са најдужим током (119 km). На територији општине Сјеница Увац тече дужином тока од 43 километра. Увац скоро целим током има одлике планинске реке, јер претежно тече кроз клисуре и кањоне са знатним падом и брзином тока. Са подручја општине Сјеница Увац и остале притоке до ушћа Кладнице просечно одводе воде око 12 m³/s.

Хидролошки услови нису нарочито повољни, пошто је већина водотока са великим падавинама, тако да у њима вода јако брзо отиче, често у току лета и пресуше, а неки водотоци у свом току и пониру.

Главни водотоци који пролазе кроз газдинску јединицу су : река Увац, река Грабовица, Скудланска река и неколико мањих потока који се уливају у реку Увац.

1.3.4. Климатски услови

Клима делује веома снажно на биљни свет. Она условљава распоред и грађу биљног покривача. Делује комплексно, али делују и њени поједини елементи посебно. Важан је чинилац у педогенези земљишта и лимитирајући фактор у развоју одређених биљних врста, преко температурних односа, величине и распореда водених токова и др.

Према Делијанићу и др. (климатска рејонизација Југославије) Сјеничко - Пештерска висораван припада "II C" подреону који има сва обележја климе висија, односно континенталну климу модификовану компонентама климе висија.

Зима је дуга, оштра и сурова, са хладним и оштрим ветровима, великим снежним наметима и вејавицама. Пролеће је врло кратко, од почетка маја до краја јуна. Лето је кратко, свеже, са хладним и ветровитим ноћима који отклањају жегу, тако да је у августу често ноћна и јутарња температура само 5 - 6 степени. Јесен је врло кратка, траје око два месеца, и у октобру већ почињу хладне јесење кише, а новембар је претежно већ зимски месец.

Појединих зимских дана температура ваздуха спушта се и до -30°C. Апсолутни минимум температуре ваздуха од -39°C забележен је 26. јануара 2006. године у метеоролошкој станици Карајукића Бунари.

Метеоролошка станица која је просторно најближа газдинској јединици „Царичина - Жари“ је метеоролошка станица у Сјеници.

Табела 3. МЕТЕОРОЛОШКА СТАНИЦА СЈЕНИЦА φ 43°17'N λ 20°00'E h 1038 m

ПРОСЕЧНЕ МЕСЕЧНЕ, ГОДИШЊЕ И ЕКСТРЕМНЕ ВРЕДНОСТИ ЗА СТАНДАРДНИ КЛИМАТОЛОШКИ ПЕРИОД 1991-2020. ГОД.													
	јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год.
ТЕМПЕРАТУРА ВАЗДУХА (°C)													
Нормална вредност	-3,4	-1,8	2,2	7,0	11,6	15,3	17,0	16,8	12,3	8,0	3,2	-2,0	7,2
Средња максимална	1,9	4,0	8,1	13,0	17,8	21,9	24,1	24,7	19,5	15,2	9,5	3,0	13,6
Средња минимална	-7,9	-6,6	-2,8	1,4	5,3	8,7	10,0	9,8	6,5	2,5	-1,4	-6,1	1,6
Апсолутни максимум	17,2	20,6	21,9	26,8	30,3	32,2	34,7	36,2	33,3	29,1	27,3	17,2	36,2
Апсолутни минимум	-34,8	-29,7	-24,2	-12,7	-3,8	-1,0	0,3	1,3	-6,3	-11,5	-26,0	-28,6	-34,8
Ср. бр. мразних дана	27,6	23,8	21,8	10,0	1,6	0,2	0	0	1,3	9,0	18,3	25,8	139,4
Ср. бр. тропских дана	0	0	0	0	0	0,7	2,8	3,2	0,3	0	0	0	7,0
РЕЛАТИВНА ВЛАГА (%)													

ПРОСЕЧНЕ МЕСЕЧНЕ, ГОДИШЊЕ И ЕКСТРЕМНЕ ВРЕДНОСТИ ЗА СТАНДАРДНИ КЛИМАТОЛОШКИ ПЕРИОД 1991-2020. ГОД.													
	јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год.
Просек	83,5	79,9	75,9	72,2	73,0	73,3	71,7	72,1	76,5	78,6	81,1	84,4	76,9
ТРАЈАЊЕ СИЈАЊА СУНЦА (h)													
Просек	88,0	100,7	146,9	162,7	195,6	229,3	258,3	247,6	172,8	143,2	95,7	75,0	1915,8
Број ведрих дана	3,5	3,5	4,1	3,7	2,5	4,0	6,1	7,2	3,9	4,4	3,3	3,2	49,4
Број облачних дана	12,9	11,8	10,9	9,3	8,0	6,5	4,9	3,7	7,3	8,7	11,1	14,1	109,2
ПАДАВИНЕ (mm)													
Ср. месечна сума	48,3	53,1	56,6	57,9	82,6	79,7	74,7	63,5	75,9	71,8	67,8	64,7	796,6
Мах. дневна сума	38,1	60,5	71,4	30,4	42,6	66,4	53,4	77,2	42,8	60,4	73,6	59,3	77,2
Ср. бр. дана >= 0.1 mm	14,2	14,4	14,0	14,9	16,2	14,4	12,4	11,4	13,7	13,2	12,1	15,2	166,1
Ср. бр. дана >= 10.0 mm	1,1	1,4	1,6	1,4	2,8	2,4	2,7	2,0	2,6	2,4	2,1	1,8	24,3
ПОЈАВЕ (број дана са....)													
снегом	12,8	12,5	10,9	4,1	0,7	0	0	0	0	1,6	5,6	11,6	59,8
снежним покривачем	25,0	21,4	15,0	2,9	0,2	0	0	0	0	1,4	6,2	20,3	92,4
маглом	7,9	4,8	3,3	2,1	6,3	10,6	10,9	11,8	10,9	10,9	7,0	8,5	95,0
градом	0	0	0	0,3	0,3	0,3	0,2	0,4	0,1	0,1	0	0	1,7

Температура ваздуха

Средња годишња температура ваздуха измерена на метеоролошкој станици Сјеница (период 1991 – 2020. година) износи 7,2 °C. Најтоплији месец је јул (17,0 °C), а најхладнији је јануар (-3,4 °C). Апсолутни максимум температуре износи 36,2 °C. Апсолутни минимум температуре износи -34,8 °C.

Водени талози

Под воденим талозима подразумевамо све врсте кондензоване и сублимиране водене паре у атмосфери, које падају на земљу у течном или чврстом стању. Годишња сума падавина износи 796,6 mm. Највећа количина падавина је у мају месецу (82,6 mm), а најсувљи месец је фебруар (48,3 mm). Просечан број дана са снежним падавинама износи 59,8 дана, просечан број дана са снежним покривачем износи 92,4 дана, а просечан број дана под маглом износи 95,0 дана.

Релативна влажност ваздуха

Релативна влажност ваздуха је веома значајан фактор за развој шума и јавља се као опредељујући фактор транспирације биљака и површинског испаравања. Влажност земљишта највише зависи од релативне влаге ваздуха. Релативна влажност ваздуха је највећа у зимским месецима када су температуре ниске, док је у току лета најнижа. Сувоћа ваздуха лети има за последицу велику евапотранспирацију и исушивање земљишта до знатне дубине. Најниже вредности (Сјеница) су у јулу и августу, а највише у децембру и јануару. Просечна годишња релативна влажност ваздуха износи 76,9 %.

Индекс суше

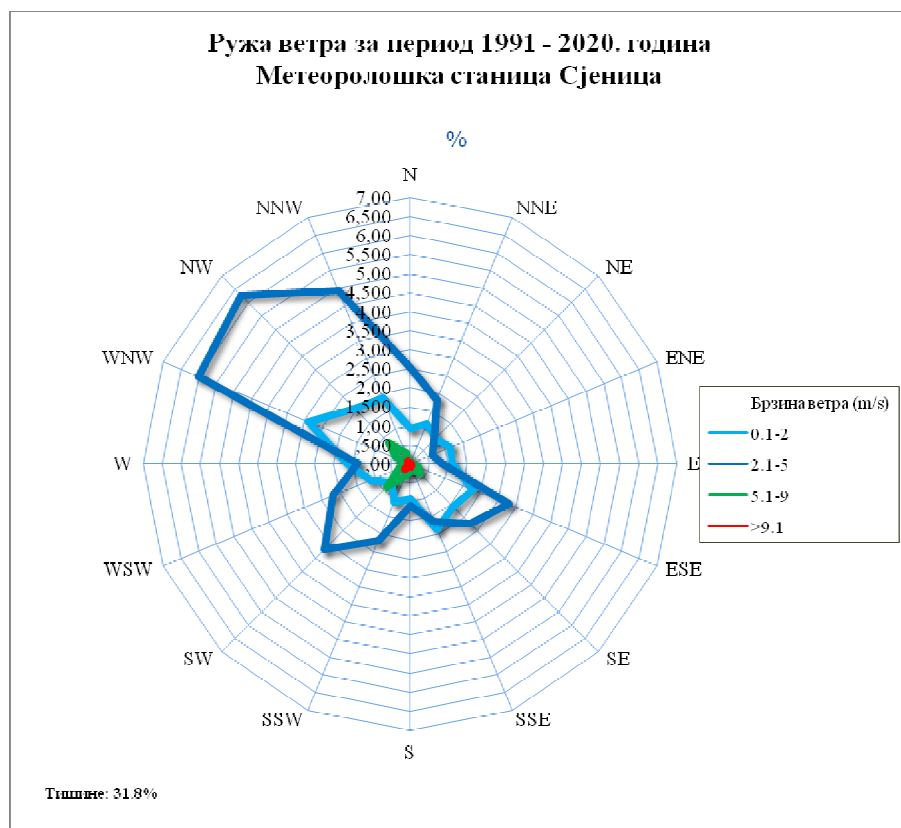
Погодна средства за доношење закључака о карактеру климе неког краја су климатски индекси, који се заснивају на подацима више климатских елемената. Најједноставнији индекси, који се заснивају на температури ваздуха и суми падавина, су Лангеов кишни фактор и Демартонов индекс суше.

Лангеов кишни фактор за ово подручје (Сјеница) износи 110,6 што значи да је клима овог краја хумидна (вредност кишног фактора од 100 до 160), односно спада у биоклиматски тип изразито шумских подручја.

Индекс суше по Демартону, према средњој количини падавина и средњој годишњој температури ваздуха, има вредност 46,3 што значи да према класификацији овог аутора ово подручје је са обилним отицањем воде (тип отицања воде егзореизам) тј. ово је изразито шумско подручје.

Ветар

Графикон 1. Ружа ветрова за период 1991 – 2020. година, метеоролошка станица Сјеница



Преовлађујућа ружа ветрова у подручју Сјенице је у смеру од запада-северозапада до севера-северозапада, као и у смеру југозапада и смеру исток-југоисток.

1.3.5. Опште карактеристике шумских екосистема

Сви типови шума Србије улазе (у првом степену систематизације) у одређене крупне јединице – **комплексе**. Они су издиференцирани под утицајем два битна фактора за живот шумске вегетације у нашим равничарским крајевима: топлоте и влаге. У планинским пак, поред ова два основна, значајан фактор при издвајању комплекса је и надморска висина. При детаљној систематизацији долазе до изражаја и сви остали цено-еколошки фактори, повезани карактеристикама едификатора и других чланова шумских екосистема.

Пештер је висораван опкољена високим планинама, са измењеним макроклиматским условима у смислу снижених температура. Због вековног негативног деловања човека, под утицајем интензивне сточарске привреде, највећи део некадашњих шумских површина претворен је у пашњаке. С обзиром на вековно систематско уништавања шума, садашња, деградирана шумска вегетација не показује ни у траговима потенцијалну продуктивност станишта – нарочито на кречњачком комплексу, на коме су процеси деградације иреверзибилни, тј. уништен је на многим местима земљишни покривач, тако да су створени камењари.

Газдинска јединица „Царичина – Жари“ (1010 - 1643 m н.в.), припада планинском вертикалном распореду вегетације Србије. За ову газдинску јединицу издвојена су 4 комплекса (појаса) и то:

- (1) Комплекс алувијалних - хигрофилних типова шума;
- (4) Комплекс мезофилних букових и буково - четинарских типова шума;
- (5) Комплекс (појас) термофилних борових шума (*Orno-Ericion*) на серији земљишта на базичним стенама;
- (6) Комплекс (појас) фригорофилних четинарских типова шума.

Комплекси (појасеви) даље се рашчлањују на ценоеколошке групе типова шума, на основу досадашњих сазнања о вегетацији и земљишту. Према наведеном критеријуму за ову газдинску јединицу могу се издвојити следеће ценоеколошке групе типова шума.

- (12) Шуме сиве јове (*Alnion incanae*) на рецентним алувијалним наносима;

- (42) Планинска шума букве (*Fagenion moesiacaе montanum*) на различитим смеђим земљиштима;
- (46) Шума букве и јеле (*Abieti-Fagenion moesiacaе*) на смеђим земљиштима и лесивираним варијантама неких смеђих земљишта;
- (47) Шума смрче, јеле и букве (*Abieti-Piceenion*) на хумусним киселим смеђим, смеђим подзоластим земљиштима, terra fusca-и и избељеној terra fusca-i;
- (51) Шума борова на базичним стенама (*Orno -Ericion*);
- (61) Шума смрче (*Piceion excelsae*) на дистричним хумусно-силикатним, смеђим подзоластим земљиштима и црницама на кречњацима.

Ценоеколошке групе даље се рашчлањују на групе еколошких јединица, које престављају поједине биљне заједнице, најчешће ранга асоцијације окарактерисане земљиштима на којима се јављају. У овој газдинској јединици издвојене су следеће групе еколошких јединица:

- (121) - Шума сиве јове (*Alnetum incanae*) на рецентним шљунковито-песковитим алувијалним наносима;
- (421) - Планинска шума букве (*Fagetum moesiacaе montanum*) на различитим смеђим земљиштима;
- (463) - Шума букве и јеле (*Abieti-Fagetum serpentanicum*) на периодотитима, серпентинисаним периодотитима и серпентинитима;
- (471) - Шума смрче, јеле и букве (*Piceo-Fago-Abietetum*) на хумусним киселим смеђим, смеђим подзоластим земљиштима, тера фуски и избељеној тера фуски;
- (472) - Шуме смрче и јеле (*Piceo- Abietetum*) на хумусним киселим смеђим, смеђим подзоластим земљиштима, терра фуски и избељеној терра фуски;
- (517) - Шума црног и белог бора (*Pinetum nigrae silvestris*) на различитим земљиштима на перидотитима и серпентитима;
- (611) - Шума смрче (*Piceion excelsae serbicum*) на дистричним хумусно - силикатним, смеђим земљиштима, црницама на кречњацима.

Шума сиве јове (*Alnetum incanae*) на рецентним алувијалним наносима

Шуме сиве јове јављају се обично у уским појасевима уз реку и потоке. Ова заједница, осим хигрофилних (*Alnus incana*, *Salix alba*, *Salix incana*) садрже и изванредан број дрвенастих врста букових шума (*Fraxinus excelsior*, *Acer pseudoplatanus*, *Sorbus Aucuparia*, *Corylus Avelana*, *Sambucus Racemosa*, *Daphne Mecereum*). У приземном спрату јављају се високе зељасте хигрофите: *Aruncus Silvestris*, *Valeriana Officinalis*, *Petasites Hybridus*, *Mentha Longifolia*, *Lunaria Rediviva* и др.

Планинска шума букве (*Fagenion moesiacaе montanum*) на различитим смеђим земљиштима.

Представља климатогену фитоценозу, што значи да се јавља на свим експозицијама и земљиштима различитих дубина и квалитета. Планинска шума букве одликује се апсолутном доминацијом букве (*Fagus moesiacaе*), поред букве у спрату дрвећа јавља се појединачно китњак, цер, јавор, граб, планински брест, јасен и др. Ове шуме одликују се јаком сенком, врло повољним микро климатским условима и великом стабилношћу. У склопљеним састојинама спрат жбуња је слабо изражен и ту доминира буква. У разређеним и разnodобним састојинама спрат жбуња понекад може бити врло добро изражен. У спрату жбуња поред букве јавља се и *Carpinus betulus*, *Smbucus Racemoza*, *Ilex Aguifolium*, *Corylus avelana*. У спрату приземне вегетације јављају се: *Asperula odorata*, *Luzula luzuloides*, *Cardamine bulbifera*, *Rubus Hyrtus*, *Poa Nemoralis*, *Pteridium Agulinum*, *Vaccinium myrtillus* и др. Због маритимне и хумидне микроклиме као и јаког склопа спрата дрвећа, у планинским буковим шумама, микроклиматски услови су врло повољни - под крошњама стабала релативна влажност ваздуха је велика, а инсолација и јача ваздушна струјања су сведена на минимум. Повољни микроклиматски услови као и стеља букве и примешаних врста омогућавају стварање мул-хумуса и образовање дубоких, влажних и плодних еутричних и дистричних смеђих земљишта.

Шума букве и јеле (*Abieti-Fagetum serpentanicum*) на периодотитима, серпентинисаним периодотитима и серпентинитима

Ова асоцијација се одликује јаким склопом спрата дрвећа у коме доминирају едификатори *Fagus moesiaca* и *Abies alba*. Примешано могу да се јаве *Ulmus montana*, *Acer pseudoplatanus*, *Sorbus aucuparia* и др. У спрату жбуња, који је малог склопа, јавља се подмладак јеле (у већим групама око фертилних стабала) и букве, као и неке жбунасте врсте као *Sambucus racemosa*, *Sambucus nigra*, *Daphne mezereum*, *Euonymus latifolius*, *Lonicera nigra*, и др. Приземно су обилно заступљене мезофилне врсте карактеристичног скупа: *Oxalis acetosella*, *Athyrium filix-femina*, *Dryopteris filix-mas*, *Rubus hirtus*, *Rubus idaeus*, *Cardaminebulbifera*, *Cardamine enneaphyllos*, *Cardamine trifolia*, *Prenanthes purpurea*, *Actaea spicata*, *Senecio nemorosus*, *Galium rotundifolium*, *Impatiens noli-tangere* и др. У оквиру ове асоцијације издвојено је више субасоцијација.

Шума смрче, јеле и букве (*Piceo-Fago-Abietetum*) на хумусним киселим смеђим, смеђим подзоластим земљиштима, тера фуски и избељеној тера фуски

Шума смрче јеле и букве је тродоминантна заједница која се простира између шума букве и јеле и шуме смрче. У спрату дрвећа је заступљена само буква, јела и смрча, као и у спрату жбуња. У спрату приземне флоре доминирају врсте из буково-јелових шума: *Asperula odorata*, *Athyrium filix-femina*, *Cystopteris fragalis*, *Dryopteris filix-mas*, *Polygonatum verticillatum*, *Anemone agrimonoides*, *Stellaria nemorum*, *Senecio nemorensis*, док врсте из смрчевих шума (*Vaccinium myrtillus*, *Calamarostis rundinacea* и маховине) овде изостају, или се пак јављају спорадично. Земљиште је средње дубоко, довољног водно-ваздушног режима и довољних физичких и хемијских особина. На површини земљишта долази до нешто интензивнијег накупљања шумске простирке, а образоване хумусне материје имају особине шумског мул-модер хумуса. Изузетно велика дубина, веома повољне физичке и хемијске особине условљавају да је и еколошко-производна вредност хумусних киселих смеђих земљишта веома висока.

Шуме смрче (*Piceetum excelsae serbicum*) и шуме смрче и јеле (*Piceo - Abietetum*)

Спрата жбуња обично нема, а приземно се јавља мањи број карактеристичних врста: *Vaccinium Myrtillus*, *Oxalis Acetosella*, *Luzula Luzulina*, *Pteridium Agulinum* многе маховине и неки лишјајеви. Земљишта се одликују успореним процесима хумификације и образовањем хоризонта полусировог и

сировог хумуса на површини земљишта. Састојине смрче и састојине смрче и јеле у овој газдинској јединици су економски највредније тј. то су састојине са највећом запремином по јединици површине. Економско - производна вредност ових станишта је највећа у газдинској јединици.

Шуме борова (*Orno - ericion*)

Ass. Pinetum silvestris

Заједница белог бора на подручју Пештерске висоравни присутна је у састојинама на Озрену, Ревуши, Царичини и огранцима Златара. Најбоља налазишта ових шума су на серпентиниту Царичине на 1300-1350m н.в. То су дуге и широке падине на хладнијим северним, североисточним експозицијама, али је ова заједница присутна и на топлијим експозицијама. Геолошку подлогу чине: серпентинит, серпентинисани харцбургит, габро, амфиболити, фелдспат, перидотити и кречњак, а земљишта су еутрични ранкери, еутрични камбисол и колувијум на базним супстратима. Заједница је богата биљним врстама. Рашчлањена је на две асоцијације: *Erico-Pinetum silvestris serpentinicum* и *Pinetum illyricum calcicolum*.

Ass. Potentillo - Pinetum nigrae gocensis

Шуме заједнице гочког црног бора заузимају јужне стрме и топле падине на серпентинској подлози Озрена. Његове најбоље састојине се налазе на надморским висинама од око 1200 m. На нижим положајима кањона Дубочице очуване састојине се налазе и на северним експозицијама. Терени су веома стрми, од 25-40°. Земљишта која су развијена на овим теренима су еутрични ранкери, колувијални. У заједници Гочког црног бора нема флорних елемената северних предела, а велики удео чине субмедитерански флорни елементи.

Жбунаста вегетација

Шибљаци домаће леске - *Coryletum avelanae*, распрострањене су на целом подручју Пештерске висоравни, осим на серпентинитским формацијама Озрена и Ревуше. Њене највеће површине налазе се на Великој Лиси, Ступској Лиси, Боровцу, Сувом Рту, Сухару, Хомару, Требињу и Црном врху. Шибљаци леске настају као облик деградације некадашњих буково-јелово-смрчевих, букових и шума китњака и цара. Геолошку подлогу у шибљацима леске чине кречњаци, на некадашњим лишћарско-четинарским шумама и пешчари, глинци, рожнаци и лапорци, на стаништима заједнице китњака и цара *Quercetum petraeae-cerris*. Шибљаци леске су веома богати биљним врстама и заједница је хемикриптофитна.

Заједница клеке — *Juniperetum communis*, јавља се на јужним и другим топлим експозицијама кречњачких масива Гиљеве, Лисе, Боровца и на подручју Кладнице. Појединачна стабла клеке (*Juniperus communis*) су разасута по целим падинама између блокова стена на плиткој кречњачкој црници. Дубина ових кречњачких цница износи до 40 cm, а скелетност је веома изражена и крупни комади скелета избијају на површину. Клека се овде јавља као пионирска заједница у прогресивној сукцесији од различитих типова пашњака према потенцијалној вегетацији тих станишта.

Ливадско-пашњачка вегетација

Ливаде и пашњаци су доминантни облик вегетације на подручју Пештерске висоравни и заузимају око 70% површине. Ливаде се обично налазе око сеоских насеља, а пашњаци нешто даље и на већим надморским висинама, заузимајући већа прострства.

1.4. Разрада општих смерница из Плана развоја шумске области

План развоја шумске области није рађен.

2.0. СТАЊЕ ШУМА, АНАЛИЗА СТАЊА И СПРОВЕДЕНИХ МЕРА ГАЗДОВАЊА

2.1. Стање шума

2.1.1. Стање шума по намени

Стање састојина по општој намени и наменским целинама за газдинску јединицу „Царичина "Жари"” приказано је у следећим табелама.

Табела 4. Стање састојина према општој намени

Глобална намена	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
10. Шуме и шумска станишта са производном функцијом	2.404,86	93,5	467.010,1	99,9	194,2	17.646,3	99,9	7,3	3,8
12. Шуме са приоритетном заштитном функцијом	167,04	6,5	573,5	0,1	3,4	18,9	0,1	0,1	3,3
Укупно ГЈ	2.571,90	100,0	467.583,6	100,0	181,8	17.665,1	100,0	6,9	3,8

У ГЈ "Царичина - Жари" обрасла површина износи 2.571,90 ha, просечна запремина 181,8 m³/ha, просечни запремински прираст 6,9 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у односу на запремину износи 3,8%.

Општа намена 10 (Шуме и шумска станишта са производном функцијом) заступљена је на 93,5 % површине газдинске јединице.

Општа намена 12 (Шуме са приоритетном заштитном функцијом) заступљена је на 6,5%.

Шуме ове газдинске јединице према основној (приоритетној) намени сврстане су у две наменске целине.

Табела 5. Стање састојина према основној намени

Намена основна	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
10. Производња дрвета	2.404,86	93,5	467.010,1	99,9	194,2	17.646,3	99,9	7,3	3,8
26. Заштита земљишта од ерозије	167,04	6,5	573,5	0,1	3,4	18,9	0,1	0,1	3,3
Укупно ГЈ	2.571,90	100,0	467.583,6	100,0	181,8	17.665,1	100,0	6,9	3,8

У газдинској јединици „Царичина - Жари” **наменска целина 10 (Производња дрвета)**, заступљена је на 93,5 % (2.404,86 ha) површине, у запремини и текућем запреминском прирасту ГЈ учествује са 99,9%. Просечна запремина износи 194,2 m³/ha, текући запремински прираст износи 7,3 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у односу на запремину износи 3,8%.

Наменска целина 26 (Заштита земљишта од ерозије), заступљена је на 6,5 % (167,04 ha) обрасле површине, у запремини и текућем запреминском прирасту учествује са 0,1%. Просечна запремина износи 3,4 m³/ha, текући запремински прираст износи 01 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у односу на запремину износи 3,3%.

2.1.2. Стање састојина по газдинским типовима и узгојним групама

У овој газдинској јединици утврђено је 10 газдинских типова шума.

Табела 6. Стање састојина по газдинским типовима

Газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
1120. Издавачке мешовите шуме ОМЛ	7,63	0,3	620,3	0,1	81,3	13,0	0,1	1,7	2,1
21110. Високе мешовите шуме букве	38,85	1,5	10.171,8	2,2	261,8	248,7	1,4	6,4	2,4
21121. Издавачке мешовите шуме букве - Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	13,99	0,5	2.389,5	0,5	170,8	56,9	0,3	4,1	2,4
31210. Високе мешовите шуме борова	280,22	10,9	31.322,8	6,7	111,8	1.485,2	8,4	5,3	4,7
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	1.591,88	61,9	270.336,5	57,8	169,8	11.684,5	66,1	7,3	4,3

Газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
31510. Високе мешовите шуме смрче	152,09	5,9	48.395,4	10,4	318,2	1.294,8	7,3	8,5	2,7
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара	204,71	8,0	51.494,6	11,0	251,5	1.567,6	8,9	7,7	3,0
31610. Високе мешовите шуме осталих четинара	3,85	0,1	1.104,7	0,2	286,9	61,5	0,3	16,0	5,6
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	120,45	4,7	51.748,0	11,1	429,6	1.253,0	7,1	10,4	2,4
51731. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација за реконструкцију	158,23	6,2							
Укупно ГЈ	2.571,90	100,0	467.583,6	100,0	181,8	17.665,1	100,0	6,9	3,8

Газдински тип 31211. Високе мешовите шуме борова - Високе шуме лишћара и четинара – Најдоминантнији газдински тип заступљен је на површини од 1.591,88 ha или 61,9% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 169,8 m³/ha, текући запремински прираст је 7,3 m³/ha, а проценат прираста је 4,3%.

Газдински тип 31210. Високе мешовите шуме борова - заступљен је на површини од 280,22 ha или 10,9% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 111,8 m³/ha, текући запремински прираст је 5,3 m³/ha, а проценат прираста је 4,7%.

Газдински тип 31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара - заступљен је на површини од 204,71 ha или 8,0% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 251,5 m³/ha, текући запремински прираст је 7,7 m³/ha, а проценат прираста је 3,0%.

Газдински тип 31510 Високе мешовите шуме смрче - заступљен је на површини од 152,09 ha или 5,9% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 318,2 m³/ha, текући запремински прираст је 8,5 m³/ha, а проценат прираста је 2,7%.

Газдински тип 41410. Високе шуме букве, јеле и смрче - заступљен је на површини од 120,45 ha или 4,7% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 429,6 m³/ha, текући запремински прираст је 10,4 m³/ha, а проценат прираста је 2,4%.

Газдински тип 21110. Високе мешовите шуме букве- заступљен је на површини од 38,85 ha или 1,5% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 261,8 m³/ha, текући запремински прираст је 6,4 m³/ha, а проценат прираста је 2,4%.

Газдински тип 21121. Издавачке мешовите шуме букве - Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара - заступљен је на површини од 13,99 ha или 0,5% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 170,8 m³/ha, текући запремински прираст је 4,1 m³/ha, а проценат прираста је 2,4%.

Газдински тип 31610. Високе мешовите шуме осталих четинара- заступљен је на површини од 8,83 ha или 0,3% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 383,2 m³/ha, текући запремински прираст је 17,0 m³/ha, а проценат прираста је 4,4%.

Газдински тип 1120. Издавачке мешовите шуме ОМЛ- заступљен је на површини од 7,63 ha или 0,3% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 81,3 m³/ha, текући запремински прираст је 1,7 m³/ha, а проценат прираста је 2,1%.

51731. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација за реконструкцију - овај газдински тип заступљен је на површини од 158,23 ha или 6,2% обрасле површине газдинске јединице.

Табела 7. Стање састојина по газдинским типовима и узгојним групама

Узгојна група Газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
3 Касни младик	1,34	0,1	94,3	0,0	70,3	1,9	0,0	1,4	2,0
4 Средњедобна састојина	6,29	0,2	526,0	0,1	83,6	11,1	0,1	1,8	2,1
1120 Издавачке мешовите шуме ОМЛ	7,63	0,3	620,3	0,1	81,3	13,0	0,1	1,7	2,1
4 Средњедобна састојина	37,48	1,5	9.640,9	2,1	257,2	235,2	1,3	6,3	2,4
5 Дозревајућа састојина	1,37	0,1	530,9	0,1	387,5	13,5	0,1	9,8	2,5
21110 Високе мешовите шуме букве	38,85	1,5	10.171,8	2,2	261,8	248,7	1,4	6,4	2,4
1 Подмладак	1,80	0,1							
3 Касни младик	2,29	0,1	85,5	0,0	37,3	2,8	0,0	1,2	3,3
4 Средњедобна састојина	9,90	0,4	2.304,0	0,5	232,7	54,1	0,3	5,5	2,3
21121 Издавачке мешовите шуме букве – Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	13,99	0,5	2.389,5	0,5	170,8	56,9	0,3	4,1	2,4
1 Подмладак	8,80	0,3							
2 Рани младик	19,13	0,7	412,4	0,1	21,6	27,6	0,2	1,4	6,7
3 Касни младик	131,89	5,1	10.849,0	2,3	82,3	533,6	3,0	4,0	4,9
4 Средњедобна састојина	120,40	4,7	20.061,5	4,3	166,6	924,0	5,2	7,7	4,6

Узгојна група Газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ха	%	м³	%	м³/ха	м³	%	м³/ха	
31210 Високе мешовите шуме борова	280,22	10,9	31.322,8	6,7	111,8	1.485,2	8,4	5,3	,7
1 Подмладак	5,30	0,2							
2 Рани младик	17,34	0,7	368,8	0,1	21,3	22,5	0,1	1,3	6,1
3 Касни младик	630,52	24,5	67.204,3	14,4	106,6	3.458,4	19,6	5,5	5,1
4 Средњедобна састојина	920,35	35,8	197.335,2	42,2	214,4	8.055,0	45,6	8,8	4,1
5 Дозревајућа састојина	18,37	0,7	5.428,2	1,2	295,4	148,7	0,8	8,1	2,7
31211 Високе мешовите шуме борова – Високе шуме лишћара и четинара	1.591,88	61,9	270.336,5	57,8	169,8	11.684,5	66,1	7,3	4,3
3 Касни младик	3,11	0,1	433,9	0,1	139,5	15,1	0,1	4,8	3,5
4 Средњедобна састојина	94,50	3,7	25.108,3	5,4	265,7	718,0	4,1	7,6	2,9
5 Дозревајућа састојина	54,48	2,1	22.853,2	4,9	419,4	561,8	3,2	10,3	2,5
31510 Високе мешовите шуме смрче	152,09	5,9	48.395,4	10,4	318,2	1.294,8	7,3	8,5	2,7
1 Подмладак	23,63	0,9							
3 Касни младик	38,73	1,5	1.732,6	0,4	44,7	77,3	0,4	2,0	4,5
4 Средњедобна састојина	132,63	5,2	45.246,5	9,7	341,1	1.386,7	7,8	10,5	3,1
5 Дозревајућа састојина	9,72	0,4	4.515,6	1,0	464,6	103,6	0,6	10,7	2,3
31511 Високе мешовите шуме смрче – Високе шуме четинара и лишћара	204,71	8,0	51.494,6	11,0	251,5	1.567,6	8,9	7,7	3,0
4 Средњедобна састојина	3,19	0,1	928,7	0,2	291,6	51,9	0,3	16,3	5,6
5 Дозревајућа састојина	0,67	0,0	176,0	0,0	264,6	9,5	0,1	14,3	5,4
31610 Високе мешовите шуме осталих четинара	3,85	0,1	1.104,7	0,2	286,9	61,5	0,3	16,0	5,6
4 Средњедобна састојина	33,62	1,3	9.232,7	2,0	274,6	239,8	1,4	7,1	2,6
5 Дозревајућа састојина	74,19	2,9	33.423,9	7,1	450,5	806,8	4,6	10,9	2,4
6 Зрела - Регенерација	12,64	0,5	9.091,4	1,9	719,5	206,4	1,2	16,3	2,3
41410 Високе шуме букве, јеле и смрче	120,45	4,7	51.748,0	11,1	429,6	1.253,0	7,1	10,4	2,4
51731. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	158,23	6,2							
Укупно ГЈ	2.571,90	100,0	467.583,6	100,0	181,8	17.665,1	100,0	6,9	3,8
Рекапитулација по узгојним групама									
1 Подмладак	39,53	1,5							
2 Рани младик	36,47	1,4	781,2	0,2	21,4	50,1	0,3	1,4	6,4
3 Касни младик	807,88	31,4	80.399,5	17,2	99,5	4.089,1	23,1	5,1	5,1
4 Средњедобна састојина	1.358,35	52,8	310.383,8	66,4	228,5	11.675,7	66,1	8,6	3,8
5 Дозревајућа састојина	158,81	6,2	66.927,8	14,3	421,4	1.643,9	9,3	10,4	2,5
6 Зрела - Регенерација	12,64	0,5	9.091,4	1,9	719,5	206,4	1,2	16,3	2,3
51731. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	158,23	6,2							
Укупно ГЈ	2.571,90	100,0	467.583,6	100,0	181,8	17.665,1	100,0	6,9	3,8

У Газдинском типу 31211. Високе мешовите шуме борова – Високе шуме лишћара и четинара, највише има средњедобних састојина и то 920,35 ха или 35,8%, затим следи касни младик на 630,52 ха или 24,5%, дозревајућих на 18,37 ха или 0,7%, рани младик је заступљен на 17,34 ха или 0,7%, док је подмладак заступљен на 5,30 ха или 0,2%.

У Газдинском типу 31210. Високе мешовите шуме борова, највише има састојина које припадају касном младику и то 131,89 ха или 5,1%, затим следе средњедобне састојине на 120,40 ха или 4,7%, рани младик на 19,13 ха или 0,7%, док је подмладак заступљен на 8,80 ха или 0,3%.

Газдински тип 31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара, највише има средњедобних састојина и то 132,63 ха или 5,2%, затим касни младик на 38,73 ха или 1,5%, подмладак је заступљен на 23,63 ха или 0,9% и дозревајуће састојине на 9,72 ха или 0,4%.

Газдински тип 31510. Високе мешовите шуме смрче, највише има средњедобних састојина и то 94,50 ха или 3,7%, затим дозревајуће састојине на 54,48 ха или 2,1% и касни младик је заступљен на 3,11 ха или 0,1%.

Газдински тип 41410 Високе шуме букве, јеле и смрче, највише има дозревајућих састојина и то 74,19 ха или 2,7%, затим средњедобне састојине на 33,62 ха или 1,3% и зрела - регенерација на 12,64 ха или 0,5%.

Газдински тип 21110. Високе мешовите шуме букве, највише има средњедобних састојина и то 37,48 ха или 1,5% и дозревајућих састојине на 1,37 ха или 0,1%.

Газдински тип 21121. Издавачке мешовите шуме букве – Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара, највише има средњедобних састојина и то 9,90 ha или 0,4% и дозревајућих састојине на 1,37 ha или 0,1%.

Газдински тип 31610. Високе мешовите шуме осталих четинара, највише има средњедобних састојина и то 3,19 ha или 0,1% и дозревајућих састојине на 0,67 ha.

Газдински тип 51731. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација за реконструкцију- овај газдински тип заступљен је на површини од 158,23 ha или 6,2% обрасле површине газдинске јединице.

2.1.3. Стање шума по пореклу и очуваности

У овој газдинској јединици састојине према пореклу разврстане су на:

- Високе састојине - настале генеративним путем (из семена);
- Издавачке састојине - настале вегетативним путем (из изданака и избојака);
- Вештачки подигнуте састојине – настале садњом садница,
- Шибљаке.

Састојине према очуваности разврстане су на:

- Очуване састојине - које по степену обраслости, здравственом стању и квалитету могу дочекати зрелост за сечу;
- Разређене састојине - то су састојине са мањим степеном обраслости, доброг здравственог стања и квалитета и могу дочекати зрелост за сечу;
- Шибљаке

Табела 8. Стање састојина по пореклу и очуваности

Порекло, очуваност и газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V %
	ha	%	m ³	%	m ³ /ha	m ³	%	m ³ /ha	
21110. Високе мешовите шуме букве	36,83	1,4	10.081,1	2,2	273,7	246,3	1,4	114,2	2,4
31210. Високе мешовите шуме борова	276,78	10,8	30.881,5	6,6	111,6	1.466,0	8,3	222,0	4,7
31510. Високе мешовите шуме смрче	132,18	5,1	43.758,4	9,4	331,1	1.166,7	6,6	124,7	2,7
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	103,69	4,0	48.099,3	10,3	463,9	1.163,3	6,6	113,1	2,4
Високе-очуване	549,48	21,4	132.820,2	28,4	241,7	4.042,2	22,9	142,3	3,0
31210. Високе мешовите шуме борова	3,44	0,1	441,4	0,1	128,3	19,3	0,1	204,0	4,4
31510. Високе мешовите шуме смрче	13,12	0,5	4.154,3	0,9	316,6	111,7	0,6	125,7	2,7
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	16,76	0,7	3.648,7	0,8	217,7	89,7	0,5	115,0	2,5
Високе-разређене	33,32	1,3	8.244,3	1,8	247,4	220,6	1,2	125,1	2,7
Укупно високе	582,80	22,7	141.064,5	30,2	242,0	4.262,9	24,1	141,3	3,0
1120. Издавачке мешовите шуме ОМЛ	7,63	0,3	620,3	0,1	81,3	13,0	0,1	97,8	2,1
21121. Издавачке мешовите шуме букве - Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	13,99	0,5	2.389,5	0,5	170,8	56,9	0,3	111,3	2,4
Издавачке-очуване	21,62	0,8	3.009,8	0,6	139,2	69,9	0,4	108,5	2,3
Укупно издавачке	21,62	0,8	3.009,8	0,6	139,2	69,9	0,4	108,5	2,3
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	1.274,51	49,6	243.893,2	52,2	191,4	10.444,6	59,1	200,2	4,3
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара	142,72	5,5	49.140,8	10,5	344,3	1.484,9	8,4	141,3	3,0
31610. Високе мешовите шуме осталих четинара	2,52	0,1	757,8	0,2	300,7	42,3	0,2	261,0	5,6
ВПС-очуване	1.419,75	55,2	293.791,8	62,8	206,9	11.971,9	67,8	190,5	4,1
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	317,37	12,3	26.443,2	5,7	83,3	1.239,9	7,0	219,2	4,7
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара	61,99	2,4	2.353,8	0,5	38,0	82,6	0,5	164,1	3,5
31610. Високе мешовите шуме осталих четинара	1,33	0,1	346,9	0,1	260,8	19,2	0,1	258,3	5,5
ВПС-разређене	380,69	14,8	29.144,0	6,2	76,6	1.341,7	7,6	215,3	4,6
Укупно ВПС	1.800,44	70,0	322.935,8	69,1	179,4	13.313,5	75,4	192,8	4,1
Укупно НЦ 10	2.404,86	93,5	467.010,1	99,9	194,2	17.646,3	99,9	176,7	3,8

Порекло, очуваност и газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V %
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
21110. Високе мешовите шуме букве	2,02	0,1	90,8	0,0	44,9	2,4	0,0	124,0	2,7
31510. Високе мешовите шуме смрче	6,79	0,3	482,8	0,1	71,1	16,5	0,1	159,4	3,4
Високе-разређене	8,81	0,3	573,5	0,1	65,1	18,9	0,1	153,8	3,3
Укупно високе	8,81	0,3	573,5	0,1	65,1	18,9	0,1	153,8	3,3
51731. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација за реконструкцију	158,23	6,2							
Укупно шибљаци	158,23	6,2							
Укупно НЦ 26	167,04	6,5	573,5	0,1	3,4	18,9	0,1	153,8	3,3
Укупно ГЈ	2.571,90	100,0	467.583,6	100,0	181,8	17.665,1	100,0	176,7	3,8
Рекапитулација по пореклу и мешовитости									
Високе-очуване	549,48	21,4	132.820,2	28,4	241,7	4.042,2	22,9	7,4	3,0
Високе-разређене	42,13	1,6	8.817,8	1,9	209,3	239,5	1,4	5,7	2,7
Укупно високе	591,61	23,0	141.638,1	30,3	239,4	4.281,8	24,2	7,2	3,0
Изданачке-очуване	21,62	0,8	3.009,8	0,6	139,2	69,9	0,4	3,2	2,3
Укупно изданачке	21,62	0,8	3.009,8	0,6	139,2	69,9	0,4	3,2	2,3
ВПС-очуване	1.419,75	55,2	293.791,8	62,8	206,9	11.971,9	67,8	8,4	4,1
ВПС-разређене	380,69	14,8	29.144,0	6,2	76,6	1.341,7	7,6	3,5	4,6
Укупно ВПС	1.800,44	70,0	322.935,8	69,1	179,4	13.313,5	75,4	7,4	4,1
Укупно шибљаци	158,23	6,2							
Укупно ГЈ	2.571,90	100,0	467.583,6	100,0	181,8	17.665,1	100,0	6,9	3,8
Рекапитулација по мешовитости									
Укупно очуване	1.990,85	77,4	429.621,8	91,9	215,8	16.084,0	91,0	8,1	3,7
Укупно разређене	422,82	16,4	37.961,8	8,1	89,8	1.581,2	9,0	3,7	4,2
Укупно шибљаци	158,23	6,2							
Укупно ГЈ	2.571,90	100,0	467.583,6	100,0	181,8	17.665,1	100,0	6,9	3,8

Укупно високе природне састојине заступљене су на 23,0% (591,61 ha) обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина ових састојина износи 241,4 m³/ha, текући запремински прираст износи 7,4 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у односу на запремину износи 3,0%.7

Изданачке састојине заступљене су на 0,8% (21,62 ha) обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина ових састојина износи 139,2 m³/ha, текући запремински прираст 3,2 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у запремини износи 2,3%.

Вештачки подигнуте састојине заузимају највећи проценат обрасле површине. Чине 70,0% (1.800,44 ha) обрасле површине, просечна запремина ових састојина износи 179,4 m³/ha, текући запремински прираст износи 7,4 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у запремини 4,1%.

Шибљаци су заступљени на 6,2% (158,23 ha) обрасле површине газдинске јединице.

У газдинској јединици „Царичина - Жари” **очуване шуме** чине 77,4% (1.990,85 ha) обрасле површине, просечна запремина ових шума износи 215,8 m³/ha, текући запремински прираст износи 8,1 m³/ha, а проценат прираста у запремини износи 3,7%.

Разређене састојине чине 16,4% (422,82 ha) обрасле површине, просечна запремина разређених шума је 89,8 m³/ha, текући запремински прираст износи 3,7 m³/ha, а проценат прираста у запремини износи 4,2%.

Девастираних састојина нема.

Шибљаци су заступљени 6,2% (158,23 ha) обрасле површине газдинске јединице.

2.1.4. Стање састојина по мешовитости

Табела 9. Стање састојина по мешовитости

Порекло, мешовитост и газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V %
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
21110. Високе мешовите шуме букве	2,46	0,1	718,5	0,2	292,1	15,7	0,1	6,4	2,2

Порекло, мешовитост и газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V %
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
31210. Високе мешовите шуме борова	17,95	0,7	2.227,1	0,5	124,1	104,9	0,6	5,8	4,7
31510. Високе мешовите шуме смрче	12,13	0,5	3.637,0	0,8	299,8	108,4	0,6	8,9	3,0
Високе - чисте	32,54	1,3	6.582,6	1,4	202,3	229,0	1,3	7,0	3,5
21110. Високе мешовите шуме букве	34,37	1,3	9.362,6	2,0	272,4	230,6	1,3	6,7	2,5
31210. Високе мешовите шуме борова	262,27	10,2	29.095,7	6,2	110,9	1.380,3	7,8	5,3	4,7
31510. Високе мешовите шуме смрче	133,17	5,2	44.275,6	9,5	332,5	1.169,9	6,6	8,8	2,6
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	120,45	4,7	51.748,0	11,1	429,6	1.253,0	7,1	10,4	2,4
Високе-мешовите	550,26	21,4	134.482,0	28,8	244,4	4.033,8	22,8	7,3	3,0
Укупно високе	582,80	22,7	141.064,5	30,2	242,0	4.262,9	24,1	7,3	3,0
21121. Издавачке мешовите шуме букве - Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	5,40	0,2	217,6	0,0	40,3	6,8	0,0	1,3	3,1
Издавачке-чисте	5,40	0,2	217,6	0,0	40,3	6,8	0,0	1,3	3,1
1120. Издавачке мешовите шуме ОМЛ	7,63	0,3	620,3	0,1	81,3	13,0	0,1	1,7	2,1
21121. Издавачке мешовите шуме букве - Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	8,59	0,3	2.171,9	0,5	252,8	50,1	0,3	5,8	2,3
Издавачке-мешовите	16,22	0,6	2.792,2	0,6	172,1	63,0	0,4	3,9	2,3
Укупно издавачке	21,62	0,8	3.009,8	0,6	139,2	69,9	0,4	3,2	2,3
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	461,64	17,9	95.754,8	20,5	207,4	4.090,6	23,2	8,9	4,3
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара	96,12	3,7	30.834,0	6,6	320,8	944,4	5,3	9,8	3,1
31610. Високе мешовите шуме осталих четинара	2,03	0,1	680,1	0,1	335,0	42,2	0,2	20,8	6,2
ВПС-чисте	559,79	21,8	127.268,9	27,2	227,4	5.077,2	28,7	9,1	4,0
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	1.130,24	43,9	174.581,6	37,3	154,5	7.593,9	43,0	6,7	4,3
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара	108,59	4,2	20.660,7	4,4	190,3	623,2	3,5	5,7	3,0
31610. Високе мешовите шуме осталих четинара	1,82	0,1	424,6	0,1	233,3	19,3	0,1	10,6	4,5
ВПС-мешовите	1.240,65	48,2	195.666,9	41,8	157,7	8.236,4	46,6	6,6	4,2
Укупно ВПС	1.800,44	70,0	322.935,8	69,1	179,4	13.313,5	75,4	7,4	4,1
Укупно НЦ 10	2.404,86	93,5	467.010,1	99,9	194,2	17.646,3	99,9	7,3	3,8
31510. Високе мешовите шуме смрче	6,79	0,3	482,8	0,1	71,1	16,5	0,1	2,4	3,4
Високе-чисте	6,79	0,3	482,8	0,1	71,1	16,5	0,1	2,4	3,4
21110. Високе мешовите шуме букве	2,02	0,1	90,8	0,0	44,9	2,4	0,0	1,2	2,7
Високе-мешовите	2,02	0,1	90,8	0,0	44,9	2,4	0,0	1,2	2,7
Укупно високе	8,81	0,3	573,5	0,1	65,1	18,9	0,1	2,1	3,3
51731. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација за реконструкцију	158,23	6,2							
Укупно шибљаци	158,23	6,2							
Укупно НЦ 26	167,04	6,5	573,5	0,1	3,4	18,9	0,1	0,1	3,3
Укупно ГЈ	2.571,90	100,0	467.583,6	100,0	181,8	17.665,1	100,0	6,9	3,8
Рекапитулација по пореклу и очуваности									
Високе-чисте	39,33	1,5	7.065,3	1,5	179,6	245,5	1,4	6,2	3,5
Високе-мешовите	552,28	21,5	134.572,7	28,8	243,7	4.036,3	22,8	7,3	3,0
Укупно високе	591,61	23,0	141.638,1	30,3	239,4	4.281,8	24,2	7,2	3,0
Издавачке-чисте	5,40	0,2	217,6	0,0	40,3	6,8	0,0	1,3	3,1
Издавачке-мешовите	16,22	0,6	2.792,2	0,6	172,1	63,0	0,4	3,9	2,3
Укупно издавачке	21,62	0,8	3.009,8	0,6	139,2	69,9	0,4	3,2	2,3
ВПС-чисте	559,79	21,8	127.268,9	27,2	227,4	5.077,2	28,7	9,1	4,0
ВПС-мешовите	1.240,65	48,2	195.666,9	41,8	157,7	8.236,4	46,6	6,6	4,2
Укупно ВПС	1.800,44	70,0	322.935,8	69,1	179,4	13.313,5	75,4	7,4	4,1
Укупно шибљаци	158,23	6,2							
Укупно ГЈ	2.571,90	100,0	467.583,6	100,0	181,8	17.665,1	100,0	6,9	3,8
Рекапитулација по очуваности									
Укупно чисте	604,52	23,5	134.551,8	28,8	222,6	5.329,5	30,2	8,8	4,0

Порекло, мешовитост и газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V %
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
Укупно мешовите	1.809,15	70,3	333.031,8	71,2	184,1	12.335,7	69,8	6,8	3,7
Укупно шибљаци	158,23	6,2							
Укупно ГЈ	2.571,90	100,0	467.583,6	100,0	181,8	17.665,1	100,0	6,9	3,8

У овој газдинској јединици **чисте састојине** чине 23,5% (604,52 ha) обрасле површине. Просечна запремина ових састојина износи 222,6 m³/ha, текући запремински прираст износи 8,8 m³/ha, а проценат прираста у запремини је 4,0%.

Мешовите састојине чине 70,3% (1.809,15 ha) површине обраслог земљишта газдинске јединице. Просечна запремина мешовитих састојина износи 184,1 m³/ha, текући запремински прираст је 6,8 m³/ha, а проценат прираста у запремини износи 3,7%.

Шибљаци су заступљени на 6,2% (158,23 ha) обрасле површине газдинске јединице.

2.1.5. Стање састојина по врстама дрвећа

Заступљеност врста дрвећа по запремини и текућем запреминском прирасту за газдинску јединицу „Царичина - Жари” приказано је у следећој табели.

Табела 10. Запремина и запремински прираст по врстама дрвећа

Врсте дрвећа	Запремина		Запремински прираст		Iv/V %
	m³	%	m³	%	
Рекапитулација за газдинску јединицу					
буква	16.022,7	3,4	379,3	2,1	2,4
бреза	4.888,1	1,0	153,1	0,9	3,1
планински јавор	930,5	0,2	24,9	0,1	2,7
трешња	442,3	0,1	9,3	0,1	2,1
бела јова	340,3	0,1	7,4	0,0	2,2
јасика	285,9	0,1	9,1	0,1	3,2
остали меки лишћари	204,1	0,0	3,8	0,0	1,9
јавор	163,0	0,0	4,5	0,0	2,8
црна јова	68,8	0,0	1,6	0,0	2,3
граб	61,2	0,0	1,2	0,0	2,0
црни јасен	25,1	0,0	0,2	0,0	0,8
клен	12,9	0,0	0,3	0,0	2,4
Укупно лишћари	23.444,8	5,0	594,6	3,4	2,5
црни бор	163.528,0	35,0	7.849,7	44,4	4,8
смрча	132.450,7	28,3	3.683,6	20,9	2,8
бели бор	130.235,4	27,9	5.067,7	28,7	3,9
јела	15.935,7	3,4	360,4	2,0	2,3
боровац	1.349,6	0,3	84,1	0,5	6,2
ариш	351,6	0,1	19,9	0,1	5,7
муника	287,9	0,1	5,1	0,0	1,8
Укупно четинари	444.138,7	95,0	17.070,5	96,6	3,8
Укупно ГЈ	467.583,6	100,0	17.665,1	100,0	3,8

У газдинској јединици лишћари учествују са 5,0% у укупној запремини, а четинари са 95,0%. Учешће лишћара у текућем запреминском прирасту газдинске јединице износи 3,4%, а четинара 96,6%.

Од врста дрвећа у газдинској јединици најзаступљеније врсте су црни бор, која учествује са 35,0% (163.528,0m³) у запремини газдинске јединице, у текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествује са 44,4% (7.849,7 m³), следи смрча која учествује у запремини са 28,3% (132.450,7m³) у текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествује са 20,9% (3.683,6 m³), затим следи бели бор који учествује у запремини са 27,9% (130.235,4m³) у текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествује са 28,7% (5.067,7 m³). На четвртом месту је буква која учествује у запремини са свега 3,4% (16.019,9 m³), у текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествује са 2,1% (379,2 m³)

док је вредно још поменути и јелу која, као и буква, учествује у запремини са 3,4% (15.935,7m³) а у текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествује са 2,0% (360,4 m³)

Све остале врсте у укупној запремини и текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествују са мање од по 1,0%.

2.1.6. Стање шума по дебљинској структури

Стање по дебљинској структури приказаћемо посебно за сваки газдински тип у газдинској јединици.

Табела 11. Дебљинска структура по газдинским типовима

Газдински тип	P	V	ЗАПРЕМИНА ПО ДЕБЉИНСКИМ РАЗРЕДИМА								Iv
			до 10 cm	11 до 20	21 до 30	31 до 40	41 до 50	51 до 60	61 до 70	71 до 80	
	ha	m³	O	I	II	III	IV	V	VI	VII	m³
1120. Издавачке мешовите шуме ОМЛ	7,63	620,3		147,5	259,2		117,5	96,1			
21110. Високе мешовите шуме букве	36,83	10.081,1		2.585,4	4.129,9	1.644,2	618,6	572,3			530,6
21121. Издавачке мешовите шуме букве – Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	13,99	2.389,5		834,9	1.138,3	200,2	160,3	55,8			
31210. Високе мешовите шуме борова	280,22	31.322,8		10.021,9	12.138,6	4.257,7	2.889,1	1.111,7	903,8		
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	1.591,88	270.336,5		63.760,9	151.272,6	46.838,2	7.202,4	1.007,6	254,7		
31510. Високе мешовите шуме смрче	145,30	47.912,6		6.283,4	11.565,9	12.444,2	9.728,9	5.321,6	1.377,6	1.191,1	
31511. Високе мешовите шуме смрче – Високе шуме четинара и лишћара	204,71	51.494,6		12.378,4	26.856,2	11.174,2	1.072,9	12,9			
31610. Високе мешовите шуме осталих четинара	3,85	1.104,7		17,4	141,9	493,8	366,7	84,9			
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	120,45	51.748,0		4.234,1	9.162,4	13.255,3	14.443,5	8.830,8	1.325,6	496,2	
НЦ 10	2.404,86	467.010,1		100.263,9	216.665,0	90.307,8	36.600,0	17.093,8	3.861,6	1.687,4	530,6
21110. Високе мешовите шуме букве	2,02	90,8			90,8						
31510. Високе мешовите шуме смрче	6,79	482,8			482,8						
51731. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација за реконструкцију	158,23										
НЦ 26	167,04	573,5			573,5						
Укупно ГЈ	2.571,90	467.583,6		100.263,9	217.238,5	90.307,8	36.600,0	17.093,8	3.861,6	1.687,4	530,6

Најзаступљенији дебљински степен је II (21 до 30 cm) са учешћем од 217.238,5 m³ или 46,5%, следе дебљински степени I (11 до 20 cm) са учешћем од 100.263,9 m³ или 21,4%, III (31 до 40 cm) са учешћем од 90.307,8 m³ или 19,3%, IV (41 до 50 cm) са учешћем 36.600,0 m³ или 7,8%, V (51 до 60 cm) са учешћем од 17.093,8 m³ или 3,7% , VI (61 до 70 cm) са учешћем 3.861,6 m³ или 0,8%, VII (71 до 80 cm) са учешћем од 1,687.4 m³ или 0,4% и на крају VIII (81 до 90 cm) са учешћем од 530,6 m³ или свега 0,1%

Табела 12. Дебљинска структура газдинске јединице по Биолеју

Σ Запремина ГЈ	%	до 30 cm	%	31 - 50 cm	%	> 51 cm	%
467.583,6	100,0	317.502,4	67,9	126.907,8	27,1	23.173,4	5,0

На нивоу газдинске јединице доминира танак инвентар (< 30 cm) са 67,9% (317.502,4 m³), затим следи средње јак инвентар (31 до 50 cm) са 27,1% (126,907,8 m³), док је јак инвентар (> 51 cm) заступљен са 5,0% (23.173,4m³).

2.1.7. Стање састојина по старости

Стање састојина по старости приказаћемо за једнодобне састојине. Стање састојина по структурном облику приказано је следећом табелом:

Табела 13. Стање састојина по структурном облику

ГТШ/структурни облик	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
1120. Издавачке мешовите шуме ОМЛ	7,63	0,3	620,3	0,1	81,3	13,0	0,1	1,7	2,1
21110. Високе мешовите шуме букве	34,09	1,3	9.082,3	1,9	266,4	221,4	1,3	6,5	2,4
21121. Издавачке мешовите шуме букве - Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	13,99	0,5	2.389,5	0,5	170,8	56,9	0,3	4,1	2,4
31210. Високе мешовите шуме борова	280,22	10,9	31.322,8	6,7	111,8	1.485,2	8,4	5,3	4,7
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	1.591,88	61,9	270.336,5	57,8	169,8	11.684,5	66,1	7,3	4,3

ГТШ/структурни облик	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
31510. Високе мешовите шуме смрче	12,92	0,5	3.691,1	0,8	285,7	123,2	0,7	9,5	3,3
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара	204,71	8,0	51.494,6	11,0	251,5	1.567,6	8,9	7,7	3,0
31610. Високе мешовите шуме осталих четинара	3,85	0,1	1.104,7	0,2	286,9	61,5	0,3	16,0	5,6
10. Једнодобне састојине	2.149,29	83,6	370.041,8	79,1	172,2	15.213,2	86,1	7,1	4,1
21110. Високе мешовит шуме букве	4,76	0,2	1.089,5	0,2	228,9	27,3	0,2	5,7	2,5
31510. Високе мешовите шуме смрче	139,17	5,4	44.704,3	9,6	321,2	1.171,6	6,6	8,4	2,6
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	120,45	4,7	51.748,0	11,1	429,6	1.253,0	7,1	10,4	2,4
30. Групимично разнодобне састојине	264,38	10,3	97.541,8	20,9	368,9	2.452,0	13,9	9,3	2,5
51731. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација за реконструкцију	158,23	6,2							
УКУПНО ГЈ	2.571,90	100,0	467.583,6	100,0	181,8	17.665,1	100,0	6,9	3,8

Према структурном облику доминирају једнодобне састојине на 83,60% површине газдинске јединице.

Стање шума, у зависности од старости састојина, приказано је тако што су састојине груписане у зависности од ширине добних разреда.

Ширина добних разреда утврђена је Правилником у односу на висину опходње (трајање производног процеса), а у конкретном случају ширина добних разреда износи:

- за високе (семеног порекла) шуме тврних лишћара 20 година,
- за изданачке шуме тврних лишћара 10 година,
- за вештачки подигнуте састојине 10 година.

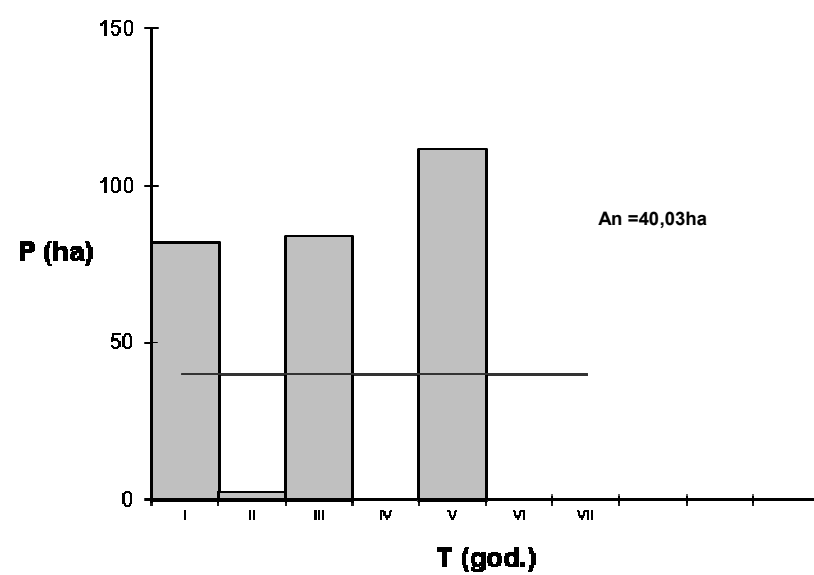
Табела 14. Старосна структура газдинске јединице

Газдински тип	P V	Свега	ДОБНИ РАЗРЕДИ								
			I		II	III	IV	V	VI	VII	VIII
			слаб о обр.	добро обр.							
1120. Изданачке мешовите шуме ОМЛ	p	7,63						1,34			6,29
	v	620,3						94,3			526,0
21110. Високе мешовите шуме букве	p	34,09					34,09				
	v	9.082,3					9.082,3				
21121. Изданачке мешовите шуме букве - Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	p	13,99					0,49	5,40		8,10	
	v	2.389,5					45,6	217,6		2.126,3	
31210. Високе мешовите шуме борова	p	280,22		81,87	2,58	84,13		111,64			
	v	31.322,8		3.481,2	438,8	11.789,3		15.613,6			
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	p	1.591,88	5,30				396,74	1.133,17	47,90		8,77
	v	270.336,5					58.738,2	193.997,9	14.765,3		2.835,1
31510. Високе мешовите шуме смрче	p	12,92			1,12	9,33	2,47				
	v	3.691,1			275,3	2.774,3	641,5				
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара	p	204,71	33,78	3,13		11,04	71,96	75,47		9,33	
	v	51.494,6	169,8			216,5	21.590,8	25.177,5		4.340,1	
31610. Високе мешовите шуме осталих четинара	p	3,85						3,85			
	v	1.104,7						1.104,7			
УКУПНО	p	2.149,29	39,08	85,00	3,70	104,50	505,75	1.330,87	47,90	17,43	15,06
	v	370.041,8	169,8	3.481,2	714,1	14.780,1	90.098,4	236.205,5	14.765,3	6.466,5	3.361,1

Добна структура свих газдинских типова одступа од нормалног размера добних разреда што је очекивани закључак имајући у виду да значајан проценат економски вредних шума заузимају вештачки подигнуте састојине које су у највећој мери подизане у периоду након Другог светског рата у процесима пошумљавања голети. Високе састојине махом су енклавиране засебно или окружене шикарама и шибљацима па се у газдовању овим састојинама није могао спроводити принцип планирања који је адаптиван великим шумским комплексима тако да се овим састојинама газдовало у складу са објективним околностима често отежаним непотпуним инфраструктурним условима и смислу отворености и доступности путне мреже.

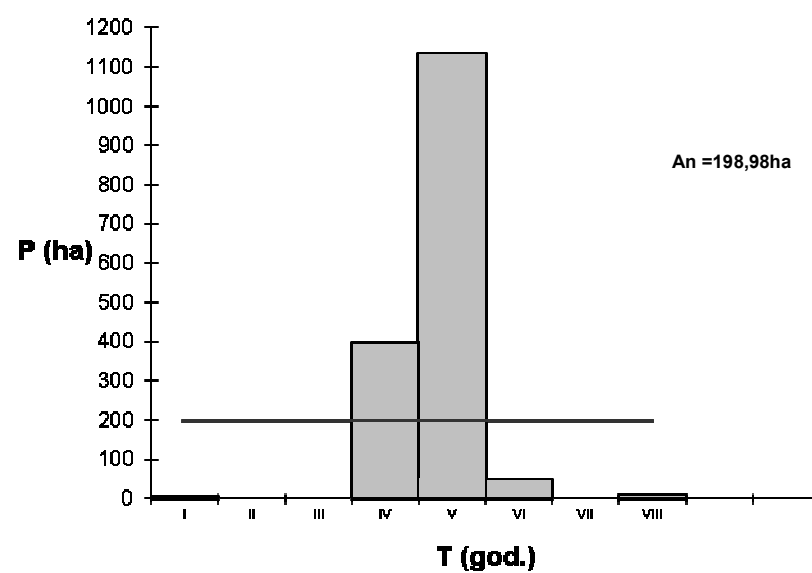
Графикон 2.

Газдински тип - 31210. Високе мешовите шуме борова, $A_n = 40,03$ ha



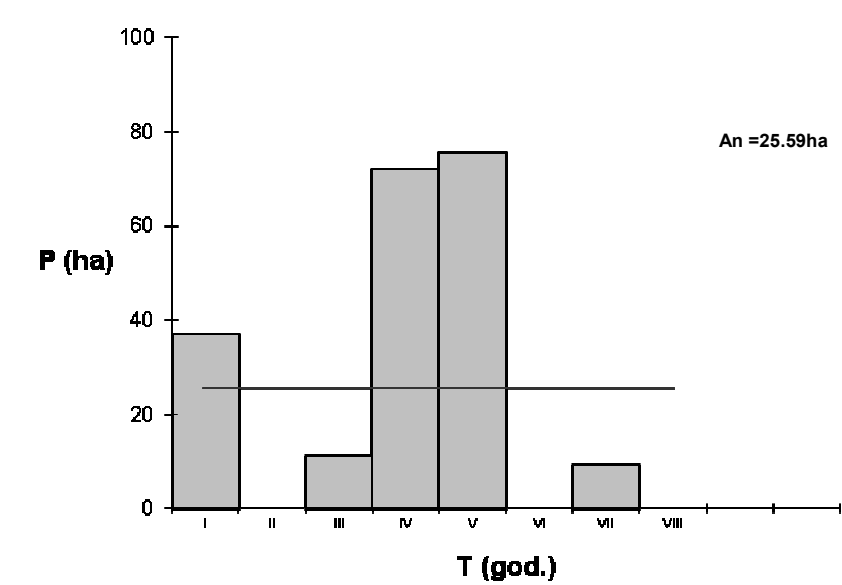
Графикон 3.

Газдински тип - 31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара, $A_n = 198,98$ ha



Графикон 4.

Газдински тип – 31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара, An = 25,59 ha



2.1.8. Стање вештачки подигнутих састојина

Табела 14. Стање вештачки подигнутих састојина по површини, запремини и запреминском прирасту

Газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V%
	ha	%	m³	%	m³/ha	m³	%	m³/ha	
Вештачки подигнуте састојине старости преко 20 година									
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	1.586,58	88,1	270.336,5	83,7	170,4	11.684,5	87,8	7,4	4,3
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара	167,80	9,3	51.324,9	15,9	305,9	1.558,5	11,7	9,3	3,0
31610. Високе мешовите шуме осталих четинара	3,85	0,2	1.104,7	0,3	286,9	61,5	0,5	16,0	5,6
НЦ 10	1.758,23	97,7	322.766,0	99,9	183,6	13.304,5	99,9	7,6	4,1
Укупно ВПС преко 20 год	1.758,23	97,7	322.766,0	99,9	183,6	13.304,5	99,9	7,6	4,1
Вештачки подигнуте састојине старости до 20 година									
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	5,30	0,3							
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара	36,91	2,1	169,8	0,1	4,6	9,1	0,1	0,2	5,3
НЦ 10	42,21	2,3	169,8	0,1	4,0	9,1	0,1	0,2	5,3
Укупно ВПС до 20 год	42,21	2,3	169,8	0,1	4,0	9,1	0,1	0,2	5,3
Укупно ВПС ГЈ	1.800,44	100,0	322.935,8	100,0	179,4	13.313,5	100,0	7,4	4,1

Укупна површина вештачки подигнутих састојина износи 1.800,44 ha, што чини 70,0% обрасле површине газдинске јединице.

Састојина преко 20 година старости (шума) има 1.758,23 ha, са просечном запремином од 183,6 m³/ha, текући запремински прираст износи 7,6 m³/ha, а проценат прираста у запремини износи 4,1%. Шумских култура, састојина које су испод таксационе границе има на 42,21 ha у овој газдинској јединици.

Вештачки подигнуте састојине, у газдинској јединици „Царичина - Жари” доброг су здравственог стања.

2.1.9. Степен угрожености од биљних болести, штеточина и пожара

Приликом прикупљања података установљено је да је тренутно здравствено стање у оквиру ГЈ добро. Оштећења на стаблима узрокована фитопатолошким и ентомолошким обољењима, искључиво су појединачна, и најчешће секундарног карактера, тј. јављају се на оним стаблима која су претрпела извесна оштећења у виду прелома, оштећена приликом сече и извоза сортимената и сл.

Вештачки подигнуте састојине четинара, генерално узевши, доброг су здравственог стања. Оштећења код вештачки подигнутих састојина у којима се јављају смрча, црни и бели бор, искључиво су појединачног карактера.

- Од биљних болести које се могу јавити у ширим размерама и као такве имати велики економски значај су следеће:
- Црвенило и осипање четина (*Lophodermium pinastri*);
- Мрко-црвена трулеж срчике (*Fomes annosus*);
- Трулежница жила -медњача (*Armillaria mellea*);
- Кривљење избојака бора (*Melampsora pinitorqua*);
- Вештичије метле на јели (*Melampsorella caryophyllacearum*);
- Бела трулеж букве (*Bjerkandera adusta*);
- Бела пегава трулеж букве (*Fomes fomentarius*, *Pholiota adiposa* i *Pleurotus ostreatus*);
- Мрка призматична трулеж (*Fomitopsis pinicola*);
- Бела трулеж у основи будућих стабала (*Ganoderma adspersum* i *Hypoxylon deustum*);
- Прозуклост и бела трулеж (*Trametes hirsuta*) и др.

Од штеточина (инсеката) који се могу јавити у каламитетима (пренамножењу) и као такви имати велики економски значај су следећи:

- Велики мразовац (*Hibernia defoliaria*);
- Мали мразовац (*Cheimatobia brumata*);
- Хермеси (*Chermes* sp.);
- Борове зоље (*Diprion pini* i *Neodoprion sertifer*);
- Боров савијач (*Evetria buoliana*);
- Поткорњаци на четинарима (*Scolytidae*, *Ipsidea*);
- Сурлаши (*Pisodes* sp., - *Hylobius* sp., *Rhynchaenus fagi*);
- Штитаста ваш (*Cryptococcus fagisuga*),
- Букова лисна ваш (*Phyllaphis fagi*) и др.

Здравствено стање је важан податак у спровођењу свих мера заштите шума, а међу најважнијим мерама спада и заштита шума од пожара. У зависности од степена угрожености од пожара, шума и шумско земљиште према др. М. Васићу „Шумски пожари” – Приручник за инжењере и техничаре (1992.), разврстане су у шест категорија:

Табела 15. Степен угрожености шума од пожара (према др. М. Васићу)

СТЕПЕН УГРОЖЕНОСТИ		Површина	
		ha	%
-Први степен:	Састојине и културе борова	1.877,83	44,92
-Други степен:	Састојине и културе смрче, јеле и других четинара	301,32	7,21
-Трећи степен:	Мешовите састојине и културе четинара и лишћара	210,44	5,03
-Четврти степен:	Састојине хрasta и граба	/	/
-Пети степен:	Састојине букве и других лишћара	24,08	0,58
-Шести степен:	Шибљаци. и неплодне површине	1.766,30	42,26
Укупно		4.179,97	100,00

Из приложеног приказа угрожености од пожара, може се закључити да је газдинска јединица јако угрожена од пожара. Састојине које су јако угрожене, а чине их четинарске састојине (састојине првог, другог и трећег степена) налазе се на нешто преко 57% од укупне површине. Највећи део обрасле површине газдинске јединице је у првом степену угрожености од пожара а више од половине је у прва два степена угрожености. Посебно обратити пажњу на састојине у првом степену угрожености јер у истим се налазе осетљиве борове састојине, које су погодне за шумске пожаре нарочито у летњим месецима због самог подручја где су изгражена сувља станишта, као и високе летње температуре и у тим месецима треба појачати контролу и мониторинг заштите шума од шумског пожара.

Заштита шума од пожара спроводи се у склопу службе и редовних активности везаних за гајење и заштиту шима. Обука противпожарних јединица, активно дежурство, као и гашење пожара обављају противпожарне екипе шумске управе. На подручју газдинске јединице евидентирано је 6,9 км противпожарних пруга које се мање-више редовно одржавају у смислу чишћења булдозером од ниског растиња и скидања танког слоја суве траве.

Противпожарне пруге се налазе у великим комплексима вештачки подигнутих култура борова и смрче у 33, 34, 35, 36, 37, 47 и 48 одељењу. Овде треба поменути и непошумљене долиנסке површине у комплексу од 24 до 40 одељења који служе као природни противпожарни коридори и одржавање њихове проходности је од изузетног значаја за ову газдинску јединицу.

2.1.10. Стање необраслих површина

Према исказу површина стање необраслих површина је следеће:

Табела 16. Стање необраслих површина

Категорија земљишта	Површина (ha)	Удео у необраслом земљишту (%)	Удео у укупној површини ГЈ (%)
Шумско земљиште	1.505,76	93,6	36,0
Неплодно	51,32	3,2	1,2
За остале сврхе	50,99	3,2	1,2
Укупно:	1.608,07	100,0	38,4

У односу на укупну површину газдинске јединице (4.179,97 ha) учешће необраслих површина износи 38,4%. Од тога шумско земљиште сачињава 36,0% површине ГЈ, неплодно 1,2%, а земљиште за остале сврхе такође 1,2% површине ГЈ.

Однос обраслих и необраслих површина износи 61,6% : 38,4%.

У шумско земљиште сврстане су површине погодне за пошумљавање. Према исказу површина регистровано је 1.505,76 ha шумског земљишта.

У неплодно земљиште сврстани су камењари. У земљиште за остале сврхе сврстани су путеви, просеке, површине око објеката у шуми, површине (проплани) унутар шумског комплекса које су мале површине, а могу послужити за исхрану дивљачи и стварања разноврсног амбијента у шуми или ако се налазе поред путева могу бити привремена шумска стоваришта или радилишта код бригадног начина сече и израде шумских сортимената, утрине које служе за испашу стоке.

2.1.11. Попис ловишта

Газдинска јединица “Царичина - Жари” је део ловишта „Царичин град” које је установљено Решењем Министра пољопривреде, шумарства и водопривреде објављено у „Службеном гласнику РС”, број 157/20 од 28. децембра 2020. године. Ловиште је дато на газдовање ловачком удружењу “Врхови” из Сјенице. Ловачко удружења „Врхови” израдило је Ловну основу за ловиште “Царичин град” са периодом важења од 01.04.2021. до 31.03.2031. године.

Укупна површина ловишта „Царичин град” износи 105.856 ha.

Ловиште „Царичин град” се утврђује као: у погледу коришћења простора - отворено ловиште, по намени - остало ловиште, а по надморској висини и конфигурацији терена - комбиновано ловиште. Ловиште је отвореног типа, видно и прописно обележено на терену.

2.1.12. Стање заштићених природних добара

Предметно подручје газдинске јединице „Царичина - Жари” се не налази у оквиру заштићених подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите према Закону о заштити природе.

Простор наведене газдинске јединице се налази у оквиру утврђеног еколошки значајног подручја, еколошка мрежа „Озрен Јадовник”, IPA мрежа - „Озрен” еколошке мреже Републике Србије, у складу са Уредбом о еколошкој мрежи Републике Србије („Службени гласник Републике Србије”, број 102/10).

Газдинска јединица „Царичина - Жари” се налази у потенцијалном Натура подручју pSCI „Увац” и pSPA „Озрен - Јадовник” и подручју од међународног значаја за птице IBA - „Пештер” и IBA - „Озрен - Јадовник”.

Сходно напред наведеним, издати су следећи услови заштите природе:

Опште мере:

1. Израду Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Царичина - Жари” обављати у складу са Законом о заштити природе, Законом о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 - др. закон) и осталим важећим законским актима;

2. У односу на Правилник о основи газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници („Службени гласник РС”, број 18/24) потребно је додатно, у општем делу Основе газдовања шумама за газдинску јединицу ГЈ „Царичина - Жари”, урадити:
 - Детаљни текстуални приказ станишта и састојина;
 - Приказ здравственог стања;
 - Стање заштићених природних добара;
 - План унапређења стања посебних природних вредности и реткости;
 - План санације оштећеног земљишта, шумских путева и стаза;
3. Основа газдовања шумама мора бити интегралног карактера полазећи од опредељења усмереног на обезбеђење одрживог развоја-принципа трајности у газдовању укупним потенцијалима шума у овој ГЈ;
4. У Основи се мора постићи виши ниво планирања који проистиче из усвојеног европског критеријума и одредница за одрживо управљање шумама, неопходних за одржавање, очување и повећање биодиверзитета у шумским екосистемима;
5. Дефинисати и издвојити површине које су гео и биодиверзитетски вредне и ретке, а које би биле драгоцене за праћење вегетацијских сукцесија, унутар којих се налазе махом шумске заједнице са ретким и законом заштићеним врстама;
6. Приликом инвентуре шума користити прописан метод премера. У циљу добијања неопходне тачности, а све у зависности од степена хомогености састојина, где год је то неопходно потребно је постављати додатне „обичне примерне површине” на којима ће се вршити премер;
7. Потребно је издвојити и означити највредније састојине у којима вредности таксационих елемената указују на очуваност, квалитет и производне могућности станишта уз образложење њихове темељне вредности;
8. Приликом планирања површина, мерама заштите предвидети очување и унапређење природних и полуприродних елемената у складу са предсоним и вегетацијским карактеристикама подручја;
9. Природно обнављање треба да буде приоритет и потребно га је детаљно обрадити у текстуалном делу Основе;
10. У Основи се мора прецизно преиспитати и детаљно образложити избор врсте дрвећа. Ово се посебно односи на површине под културама већих старости где је након извођења мера неге дошло до насељавања потенцијалне природне вегетације;
11. Издајати састојине на основу таксационих елемената, нарочито на основу степена очуваности, скопа и степена закоровљености;
12. Потребно је евидентирати све врсте дендрофлоре које представљају реликте и ендемите, описати њихове положаје и станишта и одредити адекватне мере газдовања;
13. Потребно је приказати у поглављу „Стање шума по врстама дрвећа” и присуство „примешаних” врста дрвећа и жбуња које се не налазе у табеларном делу. У текстуалном делу Основе газдовања шумама све констатоване „примешане” врсте набројати са народним и латинским називом;
14. Неопходно је евидентирати и приказати строго заштићене и заштићене врсте биљака, животиња и гљива према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС”, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16), као и врсте дрвећа које спадају у категорију ретких, реликтних, ендемичних и угрожених врста;
15. Циљеве газдовања усмерити ка унапређењу стања састојина, што подразумева побољшање стања шума редовним газдовањем - узгојним поступцима и мерама (регулисање састава и смеше, ослобађање подмлатка и др.), поправку квалитета и здравственог стања, начин неге и узгојне приоритете, начин обнављања, посебне заштите ивице шуме и сл.;
16. Приликом планирања пошумљавања или помагању природног обнављања, садницама или сетвом семена, тамо где је то прикладно, приоритет треба да имају домаће врсте локалне провенијенције добро прилагођене станишним условима;
17. Начин газдовања дефинисати и прилагодити према свим присутним газдинаским типовима шума, односно треба да буду такви да унапреде и очувају разноврсност хоризонталне и вертикалне структуре састојина;
18. Приликом премера идентификовати инвазивне дрвенасте врсте и кроз процес планирања газдовања омогућити њихово уклањање и/или контролу ширења на суседне површине;
19. Предвидети остављање и картирање стабала на којима су забележене природне дупље и шупљине које су значајне за гнезђење птица дупљашица (неке врсте из реда сова *Strigiformes*, детлићи *Piciformes* и неке врсте из реда певачица *Passeriformes*);
20. Евидентирати и картирати у бази података гнезда птица грабљивица пречника од 40 cm и више на стаблима. У сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије и другим научним и стручним институцијама идентификовати врсте птица које се гнезде и по потреби спровести мере заштите и очувања стабала односно гнездилишта;
21. Планирати остављање матичних стабла (нарочито хабитатна стабла), да спонтано заврше животни циклус (одумрла стабла, шупља стабла и посебно ретке врсте дрвећа), у оној количини и просторном распореду колико је то неопходно (минимално 5 стабала/ha), да би се обезбедио биолошки диверзитет, узимајући у обзир потенцијалне последице на здравствено стање и стабилност шума и околних екосистема;
22. Планирати очување извора воде, корита потока и река са крајречном вегетацијом;
23. Издвојити евентуалне семенске објекте и предвидети адекватне узгојне мере.

Посебне мере:

1. Неопходно је извршити картирање типова станишта према одредбама Правилника о критеријумима за издајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС”, број 35/10) за шумска одељења ГЈ „Царичина - Жари” која се преклапају се потенцијалним Натура 2000 подручјем рSCI „Увац” (одељења 1, 2, 5, 7, 11, 23, 24, 26, 27, 34-36, 57-60, 79, 90, 91 и 94), 91ВА Мезијска шума јеле, 91ЕО Алувијалне шуме јове (*Allnus glutinosa*) и јасена (*Fraxinus excelsior*) (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 91 КО Илирске шуме букве (*Aremonio-Fagion*), 9410 Ацидофилне шуме смрче планинског до аплијског појаса (*Vaccinio-Piceetea*), 9530 Медитеранске шуме ендемичних црних борова. Мере које треба предузети за очување приоритетних шумских станишта:

- очувати врсте значајне за тип станишта;
 - не уносити стране (алохтоне) врсте и генетски модификоване организме;
 - осигурати адекватне мере за очување угрожених и ретких дивљих врста као и редовно праћење њихова стања (мониторинг);
 - приликом завршног сека већих шумских површина, где год је то могуће и прикладно, остављати мање непосечене површине;
 - очувати у највећој мери рубове шума;
 - осигурати продужење сечиве зрелости домаћих врста дрвећа с обзиром на физиолошки век поједине врсте и здравствено стање шумске заједнице;
 - избегавати употребу хемијских средстава за заштиту биља и биолошких контролних средстава у строго контролисаним условима, а примењивати употребу сертификованих биолошких средстава;
 - не користити генетски модификоване организме;
 - пошумљавање, где то допуштају услови станишта, обављати аутохтоним врстама дрвећа у односу који одражава природни састав, користећи природи блиске методе;
2. За шуме у оквиру ГЈ „Царичина - Жари” (одељења: 27, 26, 34-36, 38, 41, 42, 50-74 и 79) у складу са Уредбом о еколошкој мрежи, еколошка мрежа „Озрен Јадовник”, IPA мрежа - „Озрен”, неопходно је применити мере заштите еколошке мреже које подразумевају следеће:
- Забрањено је уништавање и нарушавање станишта, као и уништавање и узнемиравање дивљих врста;
 - Забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (шуме, ливаде, пашњаци, тршћаци итд.);
 - Предузети мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања;
3. С обзиром да се ГЈ „Царичина - Жари” (одељења 54-94) преклапају са потенцијалним Натура 2000 подручјем - рSPA „Озрен - Јадовник” и ИВА - „Озрен - Јадовник”, као и ИВА - „Пештер” (одељења 9, 12-22, 48, 44 и 39) са подручјем од међународног значаја за птице и у циљу смањења буке, предвидети спровођење шумарских радова ван периода гнезђења птица (од 15. марта до 15. јула).

2.1.13. Стање и оцена биодиверзитета

Основни метод Оцене природних вредности шумских састојина (NVA-Nature Value Assessment) првобитно је развијен 1990-их за бореалне шуме Шведске (Lindhe & Drakenberg, 1996). Од тада, овај концепт је прилагођен и модификован за употребу у шумским екосистемима широм света, како у бореалним, тако и у умереним и тропским шумама. Природне вредности представљене су кроз пажљиво изабране атрибуте (индикатори биодиверзитета).

Оцена природних вредности је методологија за брзо и једноставно сагледавање стања природних вредности у шумским састојинама (или огледним површинама) користећи теренски образац који садржи контролну листу са списком релевантних атрибута. Сваки од атрибута који се налази у оквиру теренског образаца је дефинисан и описан у оквиру Водича за индикаторе биодиверзитета, а укупан збир поена на нивоу шумске састојине ће зависити од присуства и представљаће укупну вредност Оцене природних вредности. Укупна вредност представља релативну Оцену природних вредности шумског састојина у односу на максималну могућу вредност. Оцена је вршена за све обрасле површине осим шикара и шибљака.

Као таква укупна вредност Оцене се може тумачити као степен природности шумских састојина и служиће као индикатор карактеристика шумских састојина. Вредности Оцене могу бити:

- A. Високе природне вредности - кључна станишта, нпр. прашуме, старе састојине високе структурне или генетичке варијабилности (≥ 7 поена)*
- B. Средње више природне вредности, нпр. као резултат природи блиског газдовања са високим нивоом природности (3-6 поена)*
- C. Средње ниже природне вредности, нпр. као резултат природи блиског газдовања са нижим нивоом природности (0-2 поена)*
- D. Ниске природне вредности, нпр. шумске плантаже, интензивно газдовање (мање од 0 поена).*

Примењујући ову методологију, прикупљањем информација и обрадом података на нивоу примерне површине и састојине, у ГЈ „Царичина - Жари”, констатовано је да се:

- 240,57 ha површине налази у режиму **Средње више природне вредности**,
- 415,91 ha у режиму **Средње ниже природне вредности** и
- 1.757,19 ha у режиму **Ниске природне вредности**.

Овакви подаци указују да у оквиру газдинске јединице преовлађују састојине ниских природних вредности, што је одлика вештачки подигнутих шумских комплекса, али имајући у виду и извесан проценат шума које су класификоване у режиме виших природних вредности, као закључак се намеће да су процеси коришћења спровођени уз уважавање еколошких посебности, са акцентом на њиховој заштити, као и заштити природних специфичности на појединачном и комплементарном нивоу.

2.1.14. Стање шумских саобраћајницама

Главни путни праваци, који пролазе кроз газдинску јединицу и који чине спољну отвореност газдиске јединице, су : регионални асфалтни путни правац Сјеница – Н.Варош и локални асфалтни пут Сјеница –Тријebene - Јасиковац .За спољну отвореност газдинске јединице важан је и локални асфалтни пут Сјеница-Гоње .

Унутрашња отвореност приказана је следећом табелом.

Табела 17. Структура путева по категоријама

Путни правац	Опис стања и употребљивост	Дужина пута кроз ГЈ
Јавни асфалтни пут – Сјеница – Н.Варош (одељења која отвара : 1,2,11,12,92,94)	Употребљив током целе сезоне	7,30 km
Јавни асфалтни пут – Сјеница –Тријebene - Јасиковац (одељења која отвара : 20,21,22,48,49)	Употребљив током целе сезоне	5,70 km
Јавни асфалтни пут – Сјеница –Гоње (одељења која отвара :1,90,94)	Употребљив током целе сезоне	1,00 km
Јавни асфалтни пут – Сјеница –Радишића брдо (одељења која отвара :13)	Употребљив у већем делу сезоне	0,10 km
1.Укупно асфалтни пут		14,10 km
Камионски пут са коловозном конструкцијом „Расадник-Шушуре-Гоње”(одељења која отвара: 3,5,8,11,12)	Употребљив у већем делу сезоне	4,00 km
Камионски пут са коловозном конструкцијом „Говеђак - Ивље”(одељења која отвара: 92,91,90,89,88)	Употребљив у већем делу сезоне – потребна реконструкција	4,50 km
Камионски пут са коловозном конструкцијом „Тријebene-Папе”(одељења која отвара : 39,40)	Употребљив током целе сезоне	1,75 km
Камионски пут са коловозном конструкцијом „Пријеворац-Бошковићи”(одељења која отвара :48,47,45,44)	Употребљив током целе сезоне	1,60 km
Камионски пут са коловозном конструкцијом „Пријеворац-Дубочица”(одељења која отвара :49)	Употребљив током целе сезоне	0,40 km
Камионски пут са коловозном конструкцијом „Радишића брдо Папе-Царичина”(одељења која отвара :13,14,15,16,17,30,31,32,37,38,41,57)	Употребљив током целе сезоне	8,40 km
Камионски пут са коловозном конструкцијом „Папе-28 одељење”(одељења која отвара :30,29,28)	Употребљив током целе сезоне	1,60 km
Камионски пут са коловозном конструкцијом „Гобелићи-9 одељење”(одељења која отвара :16,17,10,9)	Употребљив у већем делу сезоне – потребна реконструкција	2,90 km
Камионски пут са коловозном конструкцијом „Ел.дистрибуција-12 одељ.”(одељења која отвара :12)	Употребљив током целе сезоне	0,40 km
Камионски пут са коловозном конструкцијом „Сјеница- 13 одељ.”(одељења која отвара :13)	Употребљив током целе сезоне	0,10 km
Камионски пут са коловозном конструкцијом „12 одељ.-Петровићи”(одељења која отвара :12)	Употребљив у већем делу сезоне	1,00 km
Камионски пут са коловозном конструкцијом „Гоње-Биберовићи-Скудла”(одељења која отвара :82,81)	Употребљив у већем делу сезоне	0,70 km
Камионски пут са коловозном конструкцијом „Говеђак-Миликићи”(одељења која отвара :92,93)	Употребљив у већем делу сезоне	0,60 km
Велков гроб- Крњат (одељења која отвара :86, 87 и 88 одељење)	Употребљив током целе сезоне	3,80 km
2.Укупно камионски пут са коловозном конструкцијом		31,75km
„Пријеворац-Озрен”(одељења која отвара :51-55)	Сезонски - потребна реконструкција	2,55 km
„Кам.пут у 2 одељењу”(одељења која отвара :2)	Сезонски	0,80 km
„Кам.пут у 12 одељењу”(одељења која отвара :11,12)	Сезонски	0,50 km
„Кам.пут у 11 одељењу”(одељења која отвара :11)	Сезонски	0,80 km
„Гоње-90 одељ.”(одељења која отвара :90)	Сезонски	2,15 km
„Ивље-Скудла”(одељења која отвара :83-86)	Сезонски - потребна реконструкција	2,70 km
„Кам.пут 86-87 одељ.”(одељења која отвара :86,87)	Сезонски -	0,60 km
„Кам.пут 86-88 одељ.”(одељења која отвара :86,88)	Сезонски	0,30 km
„Кам.пут 92-93 одељ.”(одељења која отвара :92,93)	Сезонски	0,40 km
„Кам.пут 93 одељ.”(одељења која отвара :93)	Сезонски	1,10 km
„Увац-Суварци.”(одељења која отвара :1)	Сезонски	1,00 km
„Репиште-12 одељ.”(одељења која отвара :12)	Сезонски	0,30 km
„Радишића брдо-13 одељење”(одељења која отвара :13)	Сезонски	1,85 km
„Бабач-14 одељење”(одељења која отвара :19,14)	Сезонски	2,35 km
„Кам.пут 14 одељ.”(одељења која отвара :14)	Сезонски	0,70 km

Путни правац	Опис стања и употребљивост	Дужина пута кроз ГЈ
„Гобелјићи-Ћосовића брдо”(одељења која отвара :15,14)	Сезонски	1,00 km
„Кам.пут Јовичин крш.”(одељења која отвара :17)	Сезонски	0,70 km
„В.борић-М.борић”(одељења која отвара :5)	Сезонски	0,80 km
„Шушуре-Голеч”(одељења која отвара :8,25)	Сезонски	0,40 km
„Гоње-Голеч”(одељења која отвара :23)	Сезонски	0,40 km
„Голеч-27 одељ.”(одељења која отвара :25,28,24,27)	Сезонски	1,70 km
„Кам.пут 32 одељ.”(одељења која отвара :32,31)	Сезонски	0,90 km
„38 одељ.-Увац”(одељења која отвара :38,36,58)	Сезонски	1,35 km
„Бошковићи-Репетитор”(одељења која отвара :43,44)	Сезонски	1,00 km
„Царичина-Ревуша”(одељења која отвара :64,68,69,70,73,74)	Сезонски	0,70 km
„57 одељ.-Царичина”(одељења која отвара :57,62)	Сезонски	0,40 km
„Кам.пут 60-64 одељ.”(одељења која отвара :60-64)	Сезонски	2,00 km
„Озрен-Крњи бор-66 одељ.”(одељења која отвара :59,60,61,66)	Сезонски	1,00 km
„Скудланска река-71 одељење”(одељења која отвара :75,71,72)	Сезонски	1,00 km
„Кам.пут у 76 одељ.”(одељења која отвара :76)	Сезонски	0,50 km
„Гоње-Биберовићи”(одељења која отвара :80)	Сезонски	0,90 km
„Биберовићи-81 одељ.”(одељења која отвара :81)	Сезонски	0,60 km
„Гоње-82 одељ.”(одељења која отвара :82)	Сезонски	0,20 km
„Гоње-89 одељ.”(одељења која отвара :89)	Сезонски	0,50 km
„Увац-Машовићи”(одељења која отвара :94)	Сезонски	0,30 km
3.Укупно камионски пут без коловозне конструкције		34,45 km
Укупно:		80,30 km

Укупна дужина шумских комуникација у газдинској јединици "Царичина - Жари" износи 80,30 km, од чега асфалтних путева има 14,10 km, камионских путева са коловозном конструкцијом 31,75 km и камионских путева без коловозне конструкције 34,45 km.

Просечна густина мреже путева у овој газдинској јединици износи 80,30 km : 4.179,97 ha = 19,2 km/1.000 ha. Просечна густина мреже путева у односу на обраслу површину газдинске јединице износи 80,30 km : 2.571,90 ha = 31,2 km/1.000 ha.

Оптимална густина шумских саобраћајница за ово шумско подручје износи 26,79 m/ha или 26,79 km/1.000ha (Податак из Плана развоја за Голијско шумско подручје (2023 – 2032), интерни документ). Под оптималном густином шумских комуникација подразумевамо ону отвореност шумског комплекса где се реализацијом планираних радова остварује максимални финансијски ефекат.

2.1.15.Стање недрвних производа

Недрвни производи немају већи економски значај у овој газдинској јединици.

2.1.16. Семенски објекти и расадници

У овој газдинској јединици нема семенских објеката и расадника.

2.2. Анализа стања шума

На основу приказаног стања у претходним поглављима, стања шума ове газдинске јединице карактерише следеће:

У ГЈ "Царичина - Жари" обрасла површина износи 2.571,90 ha, просечна запремина 181,8 m³/ha, просечни запремински прираст 6,9 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у односу на запремину износи 3,8%.

Општа намена 10 (Шуме и шумска станишта са производном функцијом) заступљена је на 93,5 % површине газдинске јединице.

Општа намена 12 (Шуме са приоритетном заштитном функцијом) заступљена је на 6,5%.

Шуме ове газдинске јединице према основној (приоритетној) намени сврстане су у две наменске целине.

У газдинској јединици „Царичина - Жари” **наменска целина 10 (Производња дрвета)**, заступљена је на 93,5 % (2.404,86 ha) површине, у запремини и текућем запреминском прирасту ГЈ учествује са 99,9%. Просечна запремина износи 194,2 m³/ha, текући запремински прираст износи 7,3 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у односу на запремину износи 3,8%.

Наменска целина 26 (Заштита земљишта од ерозије), заступљена је на 6,5 % (167,04 ha) обрасле површине, у запремини и текућем запреминском прирасту учествује са 0,1%. Просечна запремина износи 3,4 m³/ha, текући запремински прираст износи 01 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у односу на запремину износи 3,3%.

Газдински тип 31211. Високе мешовите шуме борова - Високе шуме лишћара и четинара – Најдоминантнији газдински тип заступљен је на површини од 1.591,88 ha или 61,9% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 169,8 m³/ha, текући запремински прираст је 7,3 m³/ha, а проценат прираста је 4,3%.

Газдински тип 31210. Високе мешовите шуме борова - заступљен је на површини од 280,22 ha или 10,9% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 111,8 m³/ha, текући запремински прираст је 5,3 m³/ha, а проценат прираста је 4,7%.

Газдински тип 31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара - заступљен је на површини од 204,71 ha или 8,0% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 251,5 m³/ha, текући запремински прираст је 7,7 m³/ha, а проценат прираста је 3,0%.

Газдински тип 31510 Високе мешовите шуме смрче - заступљен је на површини од 152,09 ha или 5,9% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 318,2 m³/ha, текући запремински прираст је 8,5 m³/ha, а проценат прираста је 2,7%.

Газдински тип 41410. Високе шуме букве, јеле и смрче - заступљен је на површини од 120,45 ha или 4,7% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 429,6 m³/ha, текући запремински прираст је 10,4 m³/ha, а проценат прираста је 2,4%.

Газдински тип 21110. Високе мешовите шуме букве- заступљен је на површини од 38,85 ha или 1,5% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 261,8 m³/ha, текући запремински прираст је 6,4 m³/ha, а проценат прираста је 2,4%.

Газдински тип 21121. Издавачке мешовите шуме букве - Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара - заступљен је на површини од 13,99 ha или 0,5% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 170,8 m³/ha, текући запремински прираст је 4,1 m³/ha, а проценат прираста је 2,4%.

Газдински тип 31610. Високе мешовите шуме осталих четинара- заступљен је на површини од 8,83 ha или 0,3% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 383,2 m³/ha, текући запремински прираст је 17,0 m³/ha, а проценат прираста је 4,4%.

Газдински тип 1120. Издавачке мешовите шуме ОМЛ- заступљен је на површини од 7,63 ha или 0,3% укупне обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина овог газдинског типа је 81,3 m³/ha, текући запремински прираст је 1,7 m³/ha, а проценат прираста је 2,1%.

51731. Шиљаци, шикаре и жбунаста вегетација за реконструкцију - овај газдински тип заступљен је на површини од 158,23 ha или 6,2% обрасле површине газдинске јединице.

Укупно високе природне састојине заступљене су на 23,0% (591,61 ha) обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина ових састојина износи 241,4 m³/ha, текући запремински прираст износи 7,4 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у односу на запремину износи 3,0%.⁷

Издавачке састојине заступљене су на 0,8% (21,62 ha) обрасле површине газдинске јединице. Просечна запремина ових састојина износи 139,2 m³/ha, текући запремински прираст 3,2 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у запремини износи 2,3%.

Вештачки подигнуте састојине заузимају највећи проценат обрасле површине. Чине 70,0% (1.800,44 ha) обрасле површине, просечна запремина ових састојина износи 179,4 m³/ha, текући запремински прираст износи 7,4 m³/ha, а проценат текућег запреминског прираста у запремини 4,1%.

Шиљаци су заступљени на 6,2% (158,23 ha) обрасле површине газдинске јединице.

У газдинској јединици „Царичина - Жари” **очуване шуме** чине 77,4% (1.990,85 ha) обрасле површине, просечна запремина ових шума износи 215,8 m³/ha, текући запремински прираст износи 8,1 m³/ha, а проценат прираста у запремини износи 3,7%.

Разређене састојине чине 16,4% (422,82 ha) обрасле површине, просечна запремина разређених шума је 89,8 m³/ha, текући запремински прираст износи 3,7 m³/ha, а проценат прираста у запремини износи 4,2%.

Девастираних шума нема.

Шиљаци су заступљени 6,2% (158,23 ha) обрасле површине газдинске јединице.

У овој газдинској јединици **чисте састојине** чине 23,5% (604,52 ha) обрасле површине. Просечна запремина ових састојина износи 222,6 m³/ha, текући запремински прираст износи 8,8 m³/ha, а проценат прираста у запремини је 4,0%.

Мешовите састојине чине 70,3% (1.809,15 ha) површине обраслог земљишта газдинске јединице. Просечна запремина мешовитих састојина износи 184,1 m³/ha, текући запремински прираст је 6,8 m³/ha, а проценат прираста у запремини износи 3,7%.

Шиљаци су заступљени на 6,2% (158,23 ha) обрасле површине газдинске јединице.

У газдинској јединици лишћари учествују са 5,0% у укупној запремини, а четинари са 95,0%. Учешће лишћара у текућем запреминском прирасту газдинске јединице износи 3,4%, а четинара 96,6%.

Од врста дрвећа у газдинској јединици најзаступљеније врсте су црни бор, која учествује са 35,0% (163.528,0m³) у запремини газдинске јединице, у текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествује са 44,4% (7.849,7 m³), следи смрча која учествује у запремини са 28,3% (132.450,7m³) у текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествује са 20,9% (3.683,6 m³), затим следи бели бор који учествује у запремини са 27,9% (130.235,4m³) у текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествује са 28,7% (5.067,7 m³). На четвртм месту је буква која учествује у запремини са свега 3,4% (16.019,9 m³), у текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествује са 2,1% (379,2 m³) док је вредно још поменути и јелу која, као и буква, учествује у запремини са 3,4% (15.935,7m³) а у текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествује са 2,0% (360,4 m³)

Све остале врсте у укупној запремини и текућем запреминском прирасту газдинске јединице учествују са мање од по 1,0%.

Најзаступљенији дебљински степен је II (21 до 30 cm) са учешћем од 217.238,5 m³ или 46,5%, следе дебљински степени I (11 до 20 cm) са учешћем од 100.263,9 m³ или 21,4%, III (31 до 40 cm) са учешћем од 90.307,8 m³ или 19,3%, IV (41 до 50 cm) са учешћем 36.600,0 m³ или 7,8%, V (51 до 60 cm) са учешћем од 17.093,8 m³ или 3,7% , VI (61 до 70 cm) са учешћем 3.861,6 m³ или 0,8%, VII (71 до 80 cm) са учешћем од 1,687.4 m³ или 0,4% и на крају VIII (81 до 90 cm) са учешћем од 530,6 m³ или свега 0,1%

На нивоу газдинске јединице доминира танак инвентар (< 30 cm) са 67,9% (317.502,4 m³), затим следи средње јак инвентар (31 до 50 cm) са 27,1% (126,907,8 m³), док је јак инвентар (> 51 cm) заступљен са 5,0% (23.173,4m³).

Према структурном облику доминирају једнодобне састојине које су на читавој површини површине газдинске јединице.

Добна структура свих газдинских типова одступа од нормалног размера добних разреда и самим тим је и угрожена трајност приноса по површини.

Укупна површина вештачки подигнутих састојина износи 1.800,44 ha, што чини 70,0% обрасле површине газдинске јединице. Састојина преко 20 година старости (шума) има 1.758,23 ha, са просечном запремином од 183,6 m³/ha, текући запремински прираст износи 7,6 m³/ha, а проценат прираста у запремини износи 4,1%. Шумских култура, састојина које су испод таксационе границе има на 42,21 ha у овој газдинској јединици.

Састојине које су јако угрожене, а чине их четинарске састојине (састојине првог, другог и трећег степена) налазе се на нешто преко 57% од укупне површине. Највећи део обрасле површине газдинске јединице је у првом степену угрожености од пожара а више од половине је у прва два степена угрожености. Посебно обратити пажњу на састојине у првом степену угрожености јер у истим се налазе осетљиве борове састојине, које су погодне за шумске пожаре нарочито у летњим месецима због самог подручја где су изражена сувља станишта, као и високе летње температуре и у тим месецима треба појачати контролу и мониторинг заштите шума од шумског пожара.

У односу на укупну површину газдинске јединице (4.179,97 ha) учешће необраслих површина износи 38,5%. Од тога шумско земљиште сачињава 36,0%, неплодно 1,2%, а земљиште за остале сврхе 1,2 % од укупне површине ГЈ.

Однос обраслих и необраслих површина износи 61,5% : 38,5%.

Подручје ГЈ „Царичина - Жари” целом својом површином улази у састав ловишта „Царичин град”.

На основу Решења Завода за заштиту природе Србије подручје газдинске јединице „Царичина - Жари” се не налази у оквиру заштићених подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите према Закону о заштити природе. Простор наведене газдинске јединице се налази у оквиру утврђеног еколошки значајног подручја, еколошка мрежа „Озрен Јадовник”, IРА мрежа - „Озрен” еколошке мреже Републике Србије, у складу са Уредбом о еколошкој мрежи Републике Србије („Службени гласник Републике Србије”, број 102/10). Газдинска јединица „Царичина - Жари” се налази у потенцијалном Натура подручју рSCI „Увац” и рSPA „Озрен - Јадовник” и подручју од међународног значаја за птице IBA - „Пештер” и IBA - „Озрен - Јадовник”.

ГЈ „Царичина – Жари” , након обраде података, констатовано је да се 240,57 ha површине налази у режиму **Средње више природне вредности**, 415,91 ha у режиму **Средње ниже природне вредности** и 1.757,19 ha у режиму **Ниске природне вредности**. Овакви подаци указују да у оквиру газдинске јединице преовлађују састојине ниских природних вредности, што је одлика вештачки подигнутих шумских комплекса, али имајући у виду и изванштан проценат шума које су класификоване у режиме виших природних вредности, као закључак се намеће да су процеси коришћења спровођени уз уважавање еколошких посебности, са акцентом на њиховој заштити, као и заштити природних специфичности на појединачном и комплементарном нивоу.

Укупна дужина шумских комуникација у газдинској јединици "Царичина - Жари" износи 78,95 km, од чега асфалтних путева има 14,10 km, камионских путева са коловозном конструкцијом 27,95 km и камионских путева без коловозне конструкције 36,90 km. Просечна густина мреже путева у овој газдинској јединици износи 78,95 km : 4.179,97 ha = 18,9 km/1.000 ha. Просечна густина мреже путева у односу на обраслу површину газдинске јединице износи 78,95 km : 2.571,90 ha = 30,7 km/1.000 ha.

2.3. Анализа спроведених мера газдовања

2.3.1. Промена шумског фонда по површини

Табела 18. Промена шумског фонда по површини

Период уређивања	Укупно	Обрасло			Необрасло			
		Свега	Шума	Шумске културе	Шумско земљиште	Неплодно	За остале сврхе	Свега
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
ОГШ(2017-2026)	4.160,79	2.461,06	2.447,92	13,14	1.564,35	62,07	73,31	4.160,79
ОГШ(2027-2036)	4.179,97	2.571,90	2.529,69	42,21	1.505,76	51,32	50,99	4.179,97
Разлика	19,18	110,84	81,77	29,07	-58,59	-10,75	-22,32	19,18

Површина ГЈ „Царичина - Жари“ у односу на претходни уређајни период мања је за 19,18 ha, због решавања имовинскоправних питања у газдинској јединици.

2.3.2. Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту

Табела 19. Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту

Период уређивања	Површина под шумом (ha)	Запремина		Запремински прираст	
		V	V/ha	Iv	Iv/ha
ОГШ(2017-2026)	2.461,06	295.441,1	120,0	14.265,7	5,8
ОГШ(2027-2036)	2.571,60	467.583,6	181,8	17.665,1	6,9
Разлика	110,54	172.142,5	61,8	3.399,4	1,1

Табела 20. Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту по врстама дрвећа

Врста дрвећа	Запремина 2015. год.	Запремински прираст 2015. год.	Остварени принос	Очекивана запремина	Добијена запремина 2025. год.	Разлика остварене и очекиване запремине (2025-2015)
	m³	m³	m³	m³	m³	m³
буква	17.273,8	498,9	22,0	22.241,2	16.022,7	-6.218,5
бреза	1.210,0	50,8		1.718,4	4.888,1	3.169,7
планински јавор					930,5	
остали тврди лишћари	289,1	8,6		375,2		-375,2
бела јова	254,5	7,5		329,8	340,3	10,5
црна јова					68,8	
трешња	146,1	4,7		193,5	442,3	248,8
јавор	109,8	3,3		143,2	163,0	19,8
остали меки лишћари	66,8	2,2	25,0	63,6	204,1	140,5
јасика	29,5	0,9		38,8	285,9	247,2
граб	25,3	0,3		28,7	61,2	32,5
црни јасен					25,1	
клен					12,9	
Укупно лишћари	19.404,8	577,5	47,0	25.132,3	23.444,8	-1.687,5

Врста дрвећа	Запремина 2015. год.	Запремински прираст 2015. год.	Остварени принос	Очекивана запремина	Добијена запремина 2025. год.	Разлика остварене и очекиване запремине (2025-2015)
	m³	m³	m³	m³	m³	m³
црни бор	87.279,3	5.613,0	7.284,3	136.124,8	163.528,0	27.403,2
смрча	87.178,1	2.997,4	1.187,5	115.964,2	132.450,7	16.486,5
бели бор	80.439,3	4.434,4	4.674,4	120.109,4	130.235,4	10.126,0
јела	18.825,6	507,4		23.899,1	15.935,7	-7.963,5
боровац	1.693,2	112,6	60,0	2.759,0	1.349,6	-1.409,4
ариш	399,5	18,7		586,0	351,6	-234,5
муника	221,2	4,9		270,4	287,9	17,5
Укупно четинари	276.036,2	13.688,3	13.206,2	399.712,9	444.138,7	44.425,8
Укупно ГЈ	295.441,1	14.265,7	13.253,2	424.845,3	467.583,6	42.738,3

Запремина добијена премером 2025. године већа је од рачунски добијене, односно очекиване запремине за 42.738,3 m³ или 10,0%. Узимајући у обзир да је обрасла површина ГЈ сада већа за 110,54 ha можемо констатовати да је поменуто одступање у границама дозвољеног.

2.3.3. Досадашњи радови на обнови и гајењу шума

Упоредни приказ плана гајења и извршених радова на основу достављене евиденције приказан је у табели.

Табела 21. Извршени радови на обнови и гајењу шума

Врста рада	План	Реализација	
	ha	ha	%
313. Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина	34,89		0,0
317. Вештачко пошумљавање садњом	7,30	12,80	175,3
414. Попуњавање вештачки подигнутих култура садњом	8,44	6,24	73,9
518. Окопавање и прашење у културама	84,38	5,60	6,6
Укупно	135,01	24,64	18,3

Укупна реализација планираних радова на гајењу шума износи 18,3 %. Приметна је слаба реализација планираних радова на гајењу шума.

2.3.4. Досадашњи радови на коришћењу шума

На основу плана сеча шума за претходни уређајни период и евиденције извршених сеча у претходном периоду формирана је следећа табела (укупан приказ планираног и оствареног приноса по врстама дрвећа).

Табела 22. Реализација планираних радова на коришћењу шума по врстама дрвећа

Врста дрвећа	ПЛАНИРАНО			Редован принос						Случајни принос	Ванредни принос	Бесправне сече	Укупно остварени принос	
	Главни принос	Претходни принос	Укупно планирано	Главни принос		Претходни принос		Укупно						
	м³	м³	м³	м³	%	м³	%	м³	%	м³	м³	м³	м³	%
буква	1.720,3	296,5	2.016,8			22,0	7,4	22,0	1,1				22,0	1,1
бреза		69,5	69,5											
ОТЛ	2,8	3,2	6,0											
бела јова		3,1	3,1											
јавор		6,4	6,4											

Врста дрвећа	ПЛАНИРАНО			Редован принос						Случајни принос	Ванредни принос	Бесправне сече	Укупно остварени принос	
	Главни принос	Претходни принос	Укупно планирано	Главни принос		Претходни принос		Укупно						
m³	m³	m³	m³	%	m³	%	m³	%	m³	m³	m³	m³	%	
ОМЛ						25,0		25,0	0,0				25,0	
Лишћари	1.723,2	378,7	2.101,8	0,0	0,0	47,0	12,4	47,0	2,2				47,0	2,2
црни бор	0,0	10.044,1	10.044,1			7.284,3	72,5	7.284,3	72,5				7.284,3	72,5
смрча	5.689,6	4.351,1	10.040,7			1.187,5	27,3	1.187,5	11,8		22,0		1.209,5	12,0
бели бор		9.126,2	9.126,2			4.674,4	51,2	4.674,4	51,2		0,8		4.675,2	51,2
јела	1.786,3	149,0	1.935,3											
боровац		210,6	210,6			60,0	28,5	60,0	28,5				60,0	28,5
ариш		51,7	51,7											
муника		28,7	28,7											
Четинари	7.475,9	23.961,4	31.437,3	0,0	0,0	13.206,2	55,1	13.206,2	42,0		22,8		13.229,0	42,1
Укупно	9.199,0	24.340,1	33.539,1	0,0	0,0	13.253,2	67,5	13.253,2	39,5		22,8		13.276,0	39,6

Претходном основном газдовања шумама (2016 - 2025) планиран је укупни принос од 33.539,1 m³. На основу евиденције о извршеним сечама реализовани редовни принос је износио 13.253,2 m³ што износи 39,5 % од планираног приноса.

Редовним сечама планиран је главни принос, то су сече обнављања и претходни принос (проредне сече). Што се тиче реализације сеча обнављања, оне је изостао. Код проредних сеча, оне су планиране са 24.340,1 m³, реализоване су са 13.253,4 m³, што представља реализацију од 67,5 %. Реализација редовног приноса износи 13.253,2 m³ што представља 39,5 % од планираног приноса.

Ванредан принос је 22,8 m³, а случајни принос није забележен, као и бесправне сече..

2.3.5. Општи осврт на досадашње газдовање

Површина ГЈ „Царичина - Жари “ у односу на претходни уређајни период мања је за 19,18 ha, због решавања имовинскоправних питања у газдинској јединици.

Запремина добијена премером 2025. године већа је од рачунски добијене, односно очекиване запремине за 42.738,3 m³ или 10,0%. Узимајући у обзир да је обрасла површина ГЈ сада већа за 110,54 ha можемо констатовати да је поменуто одступање у границама дозвољеног.

Укупна реализација планираних радова на гајењу шума износи 18,3 %. Приметна је слаба реализација планираних радова на гајењу шума.

Претходном основном газдовања шумама (2016 - 2025) планиран је укупни принос од 33.539,1 m³. На основу евиденције о извршеним сечама реализовани редовни принос је износио 13.253,2 m³ што износи 39,5 % од планираног приноса.

Редовним сечама планиран је главни принос, то су сече обнављања и претходни принос (проредне сече). Што се тиче реализације сеча обнављања, оне је изостао. Код проредних сеча, оне су планиране са 24.340,1 m³, реализоване су са 13.253,4 m³, што представља реализацију од 67,5 %. Реализација редовног приноса износи 13.253,2 m³ што представља 39,5 % од планираног приноса.

Ванредан принос је 22,9 m³, а случајни принос није забележен, као и бесправне сече..

Евидентирано је неколико пожара:

- Пожар 2017 године у 92 одељењу, опожарена површина 9,00 ha у близини бесправно подигнуте депоније за одлагање смећа за потребе општине Сјеница.
- Пожар 2020. године у 92 и 93 одељењу (опожарена површина 16,51 ha) и пожар у 8, 9 и 10 одељењу (опожарена површина 2,80 ha). За ова одељења урађен и реализован санациони план.
- Приземни пожар 2024. године у 76, 77, 78 и 79 одељењу, опожарена површина око 100 ха.
- Приземни пожар 2025. године у 30 одељењу.

Изградње шумских путева није било. Насупрот томе, током 2020 и 2021 године реконструисан је путни правац Ивље-Вељков гроб у склопу повезивања села Аљиновићи а самим тим и Сјенице са Бродаревом преко планине Јадовник, у режији приватних лица. Тако је газдинска јединица „Царичина - Жари” добила камионски пут са коловозном конструкцијом у дужини од 3,8 км којим је директно отворено 86, 87 и 88 одељење.

2.4. Вредности шума

Вредност шума утврђена је методом садашње сечиве вредности.

Код ове методе утврђује се вредност дрвне запремине на пању уз претпоставку да се иста користи под истим условима као етат.

Ради утврђивања процене вредности дрвне запремине по овој методи урађено је следеће:

- израчуната нето дрвна запремина;
- утврђена је сортиментна структура;
- при обрачуну је коришћен ценовник дрвних сортимената ЈП "Србијашума" број 133/2022-3 од 10.08.2022. године, а за остале трошкове планске цене из Плана годишњег пословања предузећа за 2026. годину.

2.4.1. Квалификациона структура укупне дрвне запремине

Табела 23. Сортиментна структура дрвне запремине.

Врста дрвећа	Бруто	Остатак	Нето	СОРТИМЕНТИ										УКУПНО
				F	L	K	I класа	II класа	III класа	Остала техника	Укупно техника	Огревно дрво	Целулоза	
	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³
буква	16.019,9	2.403,0	13.616,9	136,2	204,3	680,8	680,8	1.702,1	3.404,2		6.808,5	6.808,5		6.808,5
бреза	4.888,1	733,2	4.154,9										4.154,9	4.154,9
планински јавор	930,5	139,6	790,9									790,9		790,9
трешња	445,1	66,8	378,3										378,3	378,3
бела јова	340,3	51,0	289,3										289,3	289,3
јасика	285,9	42,9	243,0										243,0	243,0
остали меки лишћари	204,1	30,6	173,5										173,5	173,5
јавор	163,0	24,4	138,5									138,5		138,5
црна јова	68,8	10,3	58,5										58,5	58,5
граб	61,2	9,2	52,0									52,0		52,0
црни јасен	25,1	3,8	21,3									21,3		21,3
клен	12,9	1,9	10,9									10,9		10,9
Укупно лишћари	23.444,8	3.516,7	19.928,1	136,2	204,3	680,8	680,8	1.702,1	3.404,2		6.808,5	7.822,2	5.297,5	13.119,7
црни бор	163.528,0	32.705,6	130.822,4				10.465,8	20.931,6	31.397,4	41.863,2	104.657,9		26.164,5	26.164,5
смрча	132.450,7	19.867,6	112.583,1	3.602,7	6.304,7		13.510,0	22.516,6	26.119,3	18.013,3	90.066,5		22.516,6	22.516,6
бели бор	130.235,4	26.047,1	104.188,3	3.334,0	5.834,5		12.502,6	20.837,7	24.171,7	16.670,1	83.350,6		20.837,7	20.837,7
јела	15.935,7	2.390,3	13.545,3	433,4	758,5		1.625,4	2.709,1	3.142,5	2.167,2	10.836,2		2.709,1	2.709,1
боровац	1.349,6	269,9	1.079,7				86,4	172,7	259,1	345,5	863,7		215,9	215,9
ариш	351,6	70,3	281,3				22,5	45,0	67,5	90,0	225,0		56,3	56,3
муника	287,9	57,6	230,3				18,4	36,8	55,3	73,7	184,2		46,1	46,1
Укупно четинари	444.138,7	81.408,4	362.730,3	7.370,1	12.897,7		38.231,1	67.249,5	85.212,7	79.223,0	290.184,2		72.546,1	72.546,1
Укупно ГЈ	467.583,6	84.925,2	382.658,4	7.506,3	13.102,0	680,8	38.911,9	68.951,6	88.617,0	79.223,0	296.992,7	7.822,2	77.843,6	85.665,7

Сортиментна структура је утврђена на основу дугогодишњег искуства, затим у сарадњи са ШУ Сјеница, као и потребама газдинске јединице.

2.4.2. Вредност дрвета на пању

Табела 24. Вредност дрвета (јединичне цене)

Врста дрвећа	ЈЕДИНИЧНА ВРЕДНОСТ СОРТИМЕНАТА								
	F	L	K	I класа	II класа	III класа	Остала техника	Огревно дрво	Целулоза
	дин/ m³	дин/ m³	дин/ m³	дин/ m³	дин/ m³	дин/ m³	дин/ m³	дин/ m³	дин/ m³
буква	18.303	12.019	10.015	8.083	6.609	5.475		4.790	
бреза									3.206
планински јавор								4.790	
трешња									3.206
бела јова									3.206
јасика									3.206
остали меки лишћари									3.206
јавор								4.790	
црна јова									3.206
граб								4.790	
црни јасен								4.790	
клен				8.773	7.151			4.790	
Укупно лишћари									
црни бор				8.242	7.085	5.342	3.902		3.206
смрча	17.211	14.079		11.468	9.612	7.952	4.299		3.206
бели бор	17.211	14.079		11.468	9.612	7.952	4.299		3.206
јела	17.211	14.079		11.468	9.612	7.952	4.299		3.206
боровац				8.242	7.085	5.342	3.902		3.206
ариш				8.242	7.085	5.342	3.902		3.206
муника				8.242	7.085	5.342	3.902		3.206
Укупно четинари									
Укупно ГЈ									

Табела 25. Вредност дрвета на пању

Врста дрвећа	УКУПНА СОРТИМЕНТНА ВРЕДНОСТ											УКУПНО
	F	L	K	I класа	II класа	III класа	Остала техника	Укупно техника	Огревно дрво	Целулоза	Укупно просторно	
	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	
буква	2.492.308	2.454.930	6.818.682	5.503.286	11.249.293	18.638.185		47.156.684	32.612.568		32.612.568	79.769.253
бреза										13.320.497	13.320.497	13.320.497
планински јавор									3.788.420		3.788.420	3.788.420
трешња										1.212.855	1.212.855	1.212.855
бела јова										927.440	927.440	927.440
јасика										779.193	779.193	779.193
ОТЛ										556.287	556.287	556.287
јавор									663.589		663.589	663.589
црна јова										187.500	187.500	187.500
граб									249.028		249.028	249.028
црни јасен									102.183		102.183	102.183
клен									52.337		52.337	52.337
Шлишћари	2.492.308	2.454.930	6.818.682	5.503.286	11.249.293	18.638.185		47.156.684	37.468.125	16.983.772	54.451.897	101.608.581
црни бор				86.259.053	148.300.265	167.724.774	163.350.073	565.634.166		83.883.319	83.883.319	649.517.485
смрча	62.005.354	88.763.199		154.932.326	216.429.706	207.700.464	77.439.143	807.270.193		72.188.268	72.188.268	879.458.461
бели бор	57.381.917	82.144.560		143.379.777	200.291.597	192.213.252	71.664.883	747.075.987		66.805.541	66.805.541	813.881.528
јела	7.460.103	10.679.442		18.640.504	26.039.490	24.989.241	9.317.001	97.125.781		8.685.248	8.685.248	105.811.029
боровац				711.891	1.223.913	1.384.223	1.348.119	4.668.146		692.284	692.284	5.360.430
ариш				185.445	318.825	360.585	351.180	1.216.037		180.338	180.338	1.396.374
муника				151.856	261.078	295.274	287.572	995.780		147.674	147.674	1.143.453
Σ четинари	126.847.374	181.587.201		404.260.853	592.864.874	594.667.814	323.757.972	2.223.986.088		232.582.672	232.582.672	2.456.568.760

Врста дрвећа	УКУПНА СОРТИМЕНТНА ВРЕДНОСТ											УКУПНО
	F	L	K	I класа	II класа	III класа	Остала техника	Укупно техника	Огривно дрво	Целулоза	Укупно просторно	
	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	
Укупно ГЈ	129.339.682	184.042.131	6.818.682	409.764.139	604.114.168	613.305.999	323.757.972	2.271.142.773	37.468.125	249.566.444	287.034.569	2.558.177.341

Табела 26. Вредност дрвета на пању

Укупна производна вредност	2.558.177.341 дин
Укупни трошкови производње	(382.658,4 m³ x 2.347,00 дин/ m³) 898.099.326 дин
Укупна вредност дрвета на пању	1.660.078.015 дин

Трошкови производње представљају трошкове сече (1.072,00 дин/ m³) и трошкове на извлачењу (1.275,00 дин/ m³) дрвних сортимената после сече.

2.4.3. Вредност младих састојина (без запремине)

Табела 27. Вредност младих састојина

Порекло састојина	Старост	Површина	Трошкови подизања		Фактор	Укупна вредност шума
	година	ha	дин/ha	Укупно динара	1,0 P ^a	динара
Младе вештачки подигнуте састојине четинара и лишћара	1-10	85,00	127.150,80	10.807.818	1,28	13.834.007
Укупно:		85,00	127.150,80	10.807.818	1,28	13.834.007

Вредност младих састојина се утврђује по формули:

- Vn= c*1,0P^a
- Vn - вредност младе састојине
 - C - трошкови оснивања младе састојине
 - P - стопа раста трошкова оснивања културе (0,03)
 - n - број година младе културе

2.4.4. Укупна вредност шума

Табела 28. Укупна вредност шума

Укупна вредност дрвета на пању	1.660.078.015 дин
Укупна вредност младих састојина	13.834.007 дин
Укупно:	1.673.912.022 дин

3.0. ФУНКЦИЈЕ ШУМА, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ ГАЗДОВАЊА

3.1. Функције и намене шума

Шума има велики значај у животу човека. „Шума је сложена формација (биогеоценоза) дрвећа које утиче једно на друго и на средину у којој се налази“ (Бунушевац, Т. 1951). Управо дуг процес производње у шуми, подстакао је човека да развој овога дела природе усмери у правцу што већих користи.

Поред производње дрвне масе, шума има велики значај када су у питању опште-корисне функције шума. Она има велики значај у спречавању појаве водене и солске ерозије. Шума је снажан регулатор отицања вода, које у облику атмосферских талога падну на површину земље. У стабилним екосистемима је дозвољено коришћење шумских продуката у оквиру граница одрживог приноса и шумске стабилности.

Све шуме имају и велике социјалне вредности као и вредности значајне за животну средину. Вредности које поседује могу укључивати ретке врсте, локације за рекреацију или ресурсе које искоришћава локално становништво.

Шуме као добро од општег интереса обнављају се, одржавају и користе под условима и на начин који обезбеђује трајно очување и увећавање њихових природних вредности и еколошких функција, трајно и функционално коришћење, заштиту од штетних последица и узгој који обезбеђује стално увећање приноса.

Полазећи од све већег значаја опште-корисних функција шума и трендова привредног и туристичког развоја, треба очекивати све већу присутност и учешће шума у рекреационо-туристичкој делатности. У том циљу потребно је шуме технички уредити, тј. изградити нове и квалитетне путеве, или реконструисати постојеће капацитете.

Због бројних користи за друштво у целини, шуме и шумско земљиште су по Закону о шумама „добро од општег интереса“, па је према томе газдовање шумама и шумским подручјима сложен и одговоран друштвени задатак. Полазећи од потреба и захтева друштва у односу на шуме и шумска подручја, неопходно је утврдити потенцијал шума и шумских станишта и дефинисати функције шума тј. одредити основну приоритетну намену шума у шумском подручју. Функције шума имају трајан значај за људско друштво, а могуће их је условно сврстати у три групе:

- Производне функције,
- Заштитне функције и
- Социјалне функције

Производне функције шума представљене су производњом дрвета (техничког и просторног), дивљачи (ситне и крупне) и осталих производа шума (лековито биље, печурке, шумски плодови, смола и друго). Заштитне функције шума подразумевају заштиту земљишта, вода, климе и друге функције. У социјалне функције шума спадају образовне, научно истраживачке, одбрамбене и друге функције. У свакој шуми или њеном делу истовремено се остварује више функција које се временски и просторно преплићу и свака од њих има већи или мањи значај за друштвену заједницу. Од реалних потреба друштва у односу на шуму, потребно је за сваки њен део одредити најзначајнију функцију - основну намену. Даље газдовање шумама тј. преузимање одређених мера (уређајних и узгојних) мора бити у функцији најпотпунијег остварења најзначајније функције - основне намене, тј. да се постигне функционална трајност. Поред приоритетне функције шума остварују се, донекле и остале функције шума, али њихово коришћење може бити у оној мери, које неће бити на штету обезбеђења најпотпунијег остварења приоритетне функције шума. Поред напред наведеног при одређивању приоритетне функције шума, морају се испоштовати Закон и планска документа већег ранга важности којима је обухваћена ова материја.

Шуме по Закону о шумама (Сл. гл. РС, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18) имају општекорисну и привредну функцију.

Општекорисне функције шума су:

- општа заштита и унапређивање животне средине постојањем шумских екосистема;
- очување биодиверзитета;
- очување генофонда шумског дрвећа и осталих врста у оквиру шумске заједнице;
- ублажавање штетног дејства „ефекта стаклене баште“ везивањем угљеника, производњом кисеоника и биомасе;
- пречишћавање загађеног ваздуха;
- уравнотежавање водних односа и спречавање бујица и поплавних таласа;
- пречишћавање воде, снабдевање и заштита подземних токова и изворишта пијаћом водом;
- заштита земљишта, насеља и инфраструктуре од ерозије и клизишта;
- стварање повољних услова за здравље људи;
- повољни утицај на климу и пољопривредну делатност;
- естетска функција;
- обезбеђивање простора за одмор и рекреацију;
- развој ловног, сеоског и екотуризма;

- заштита од буке;
- подршка одбрани земље и развоју локалних заједница.

Према утврђеним приоритетним функцијама шуме, односно њихови делови могу бити:

- привредне шуме;
- шуме с посебном наменом.

Шуме с посебном наменом су:

- заштитне шуме;
- шуме за очување и коришћење генофонда шумских врста дрвећа;
- шуме за очување биодиверзитета гена, врста, екосистема и предела;
- шуме значајне естетске вредности;
- шуме од значаја за здравље људи и рекреацију;
- шуме од значаја за образовање;
- шуме за научно-истраживачку делатност;
- шуме културно-историјског значаја;
- шуме за потребе одбране земље;
- шуме специфичних потреба државних органа;
- шуме за друге специфичне потребе.

Шуме у заштићеним природним добрима имају приоритетну функцију шуме са посебном наменом.

Привредна функција шума остварује се коришћењем шумских производа и валоризацијом општекорисних функција шуме ради остваривања прихода.

Намена шума утврђује се, у складу са приоритетним функцијама шума, у плану развоја шумске области.

У складу са наведеним утврђује се општа и основна намена сваке састојине. Општа намена се односи на комплекс шума као целине у складу са општим циљевима газдовања. Основна намена представља приоритетну функцију шуме.

С обзиром на све сложеније функције шума због којих је неопходно планирати различите циљеве газдовања у појединим деловима шумског комплекса, намеће се потреба да се изврши просторна подела шумског комплекса, у зависности од приоритетне намене (функције) њихових појединих делова.

Шуме ове газдинске јединице имају основну функцију да производе сортименте најбољег квалитета, а да се при томе не наруше општекорисне функције шума у погледу климе, воде, ерозије, туристичке, здравствене и друге функције. Усклађеност наведених функција најефикасније је остварити ако су шуме доброг квалитета и обраста, ако се у одговарајућим условима гаје оне врсте дрвећа којима ти услови највише одговарају. Општа намена комплекса шума или његових делова помирује и интегрише стање станишта и састојина и друштвене потребе у односу на шуму у (јединствене – опште) циљеве газдовања. Обично су опште намене шуме и општи циљеви газдовања шумама преточени у законски норматив и одреднице, чиме су и формално утврђени.

На основу затеченог стања и утврђеног потенцијала шума и шумског земљишта и Законске и подзаконске регулативе која се односи на газдовање шумама у газдинској јединици „Царичина – Жари“ утврђене су следеће опште и приоритетне функције шума:

Табела 29. Опште и приоритетне функције шуме

Општа намена	Основна намена
10. Шуме и шумска станишта са производном функцијом	10. Производња дрвета
12. Шуме са приоритетном заштитном функцијом	26. Заштита земљишта од ерозије

Општа намена 10. - шуме и шумска станишта са производном функцијом, одређена је за комплексе шума за које посебним законским актима није утврђена другачија намена, а при том максимална производња и коришћење производних потенцијала станишта нису у конфликту ни са једним другим општим циљем газдовања.

Основна намена „10“ - Производња дрвета

Приоритетна функција је максимална и трајна производња дрвета најбољег квалитета. Да би крајњи циљ, максимална и трајна производња дрвета најбољег квалитета био остварен, шума мора бити у нормалном стању по свим показатељима на датом станишту. Оног момента када се шума налази у нормалном стању, осим производне функције остварују се и остале функције шума (или бар већина њих) са мањим степеном и представљају допунске функције. Искључивих (потпуно конфликтних) функција скоро да нема.

Функционални захтеви састојина за остварење ове наменске целине садржани су у:

- избору врста дрвећа на типолошкој основи
- форсирању мешовитих састојина ради обезбеђења њихове биолошке стабилности
- форсирању узгојно-структурних облика у складу са особинама врста дрвећа и станишта на коме се налазе

- форсирању потпуног склопа
- форсирању оптималне шумовитости
- мелиорацији деградираних шума
- примени механизације у свим фазама неге састојина и сечи и изради дрвних сортимената
- оптималној отворености шумског комплекса шумским саобраћајницама (путеви, влаке)

Општа намена 12 - шуме са приоритетном заштитном функцијом, одређена је за комплексе шума чији је приоритетни циљ газдовање у вези са заштитном улогом шуме.

Основна намена „26“ - Заштита земљишта од ерозије

Приоритетна функција у овој наменској целини је заштита земљишта од водне ерозије. Критеријуми за издвајање ове наменске целине обухватају:

- ерозионе бразде на површини земљишта
- стрме до врло стрме стране нагиба преко 30°
- сува и плитка скелетна земљишта
- стране са нагибом преко 20° на иловастој подлози
- двослојна земљишта и на мањим нагибима

Функционални захтеви састојина за противерозиону заштиту земљишта су:

- избору врста на типолошкој основи
- потпуна обраслост
- пребирна структура састојина, у условима где то не одговара биолошким особинама врста дрвећа, формирати двоспратне и вишеспратне састојине
- форсирање изданаčkih састојина на двослојним земљиштима
- искључити производњу дугачких сортимената
- грађевину остављати у састојини уз потпуну успоставу шумског реда
- механизовани начин извлачења подредити анималном
- сечу и извлачење сортимената ограничити на зимски период
- забранити спуштање и извлачење стабала по линији највећег пада терена
- густину шумских комуникација свести на минимум
- превентивна заштита шума од шумских штеточина (енто и фито порекла), као и од пожара

Искључују се чисте сече на великим површинама, односно реконструкција деградираних шума мора се вршити на мањим површинама у више наврата. Интензитет сеча мора бити умеренији и чешћи. Подразумева се да обнављање ових шума мора бити дугог периода (стварање разнодобних или пребирних шума).

3.2. Дугорочни и краткорочни циљеви газдовања

Дугорочни циљеви газдовања шумама

Дугорочни циљеви газдовања шумама одређени су Законом о шумама Републике Србије. У члану 4. Закона о шумама стоји: „Очување, заштита и унапређење стања шума, коришћење свих потенцијала шума и њихових функција и подизање нових шума у циљу постизања оптималне шумовитости, просторног распореда и структуре шумског фонда у Републици Србији, јесу делатности од општег интереса“.

На основу наведеног, а полазећи од природних и економских услова у којима се налазе шуме за које се ради ова основа, од стања шума и испољених тенденција њиховог развоја, а уважавајући захтеве према шуми као општем добру од посебног значаја, дугорочни циљеви газдовања шумама имају за циљ очување и правилно газдовање шумама, и то:

- заштита и стабилност шумских екосистема;
- одржавање, очување и правилно повећање вредности биолошког диверзитета;
- санација општег стања деградираних шумских екосистема;
- обезбеђење оптималне обраслости;
- постизање и очување функционалне трајности;
- повећање приноса и укупне вредности шума и општекорисних функција шума;
- очувању предеоних одлика;
- очувању културно-историјског наслеђа.

Остваривање дугорочних циљева газдовања у многоме зависи од садашњег стања и од доследне примене узгојних, техничких и уређајних мера прописаних у основи газдовања шумама газдинске јединице.

Краткорочни циљеви газдовања шумама

Полазећи од дугорочних циљева, а уважавајући познате критеријуме за оцену еколошких вредности и карактеристика простора, као и полазећи од садашњег затеченог стања шума, дефинисани су краткорочни циљеви газдовања:

- Заштита и очување биодиверзитета
- Заштита земљишта од ерозије;
- Заштита и унапређивање режима вода;
- Заштита од климатских екстрема;
- Заштита од штетних имисионих дејстава;
- Производња дрвета, дивљачи и других шумских производа у складу са потенцијалом станишта;
- Одржавање саобраћајница и објеката који служе газдовању шумама;

Краткорочни циљеви у зависности од утврђене намене шума су и посебна заштита делова природе и природног блага, заштита биодиверзитета, заштита генофонда, стварање услова за васпитно-образовну функцију и научно-истраживачки рад и стварање шумских резерви, обезбеђивање естетске улоге шуме, коришћење простора за рекреацију и туризам.

Наменска целина „10“ – Производња дрвета

- Производња дрвета и других шумских производа у складу са потенцијалом станишта;
- Постепено довођење састојина у оптимално (нормално) стање, које ће у потпуности користити потенцијалне могућности станишта;
- Производња дрвета одговарајућег квалитета;
- Унапређење постојећег стања шума и њено довођења у оптимално или приближно оптимално стање повећањем просечне запремине;
- Заштита и очување биодиверзитета
- Заштита земљишта од ерозије;
- Заштита и унапређивање режима вода;
- Заштита од климатских екстрема;
- Заштита од штетних имисионих дејстава;
- Одржавање саобраћајница и објеката који служе газдовању шумама;
- Планско отварање шумског комплекса изградњом мреже путева;
- Рационално коришћење дрвне масе израдом највреднијих сортимената;
- Максимално механизовати све радне процесе у циљу рационализације свих фаза рада;
- Стручно оспособљавање и усавршавање кадрова за увођење нових технологија;

Наменска целина „26“ – Заштита земљишта од ерозије

- Заштита земљишта од ерозије;
- Заштита и очување биодиверзитета
- Заштита и унапређивање режима вода;
- Заштита од климатских екстрема;
- Производња дрвета одговарајућег квалитета;
- Производња осталих производа шуме;
- Унапређење постојећег стања шума и њено довођења у оптимално или приближно оптимално стање повећањем просечне запремине;
- Одржавање саобраћајница и објеката који служе газдовању шумама;
- Планско отварање шумског комплекса изградњом мреже путева;
- Рационално коришћење дрвне масе израдом највреднијих сортимената;
- Максимално механизовати све радне процесе у циљу рационализације свих фаза рада;
- Стручно оспособљавање и усавршавање кадрова за увођење нових технологија;

3.3. Узгојне, уређајне и специфичне мере

Узгојне, уређајне и специфичне мере наведене у овом поглављу, имају за циљ да укажу на системску методику којом се руководило приликом састојинског газдовања, у претходним уређајним периодима, и да представљају оријентационе и помоћне корективне чиниоце у оним аспектима групимичног газдовања који су до сада недовољно разјашњени за поступање у практичном смислу, на оним деловима састојина у коме је могуће препознати неку од наведених мера и спровести је у корист будућег, повољног и сукцесивног развоја шума. Стога наведене мере имају описно-корективни карактер, чије ће се спровођење заснивати на индивидуалним опредељењима референтних чиниоца.

3.3.1. Узгојне мере

Мере узгојне природе су: избор система газдовања, избор узгојног и структурног облика, избор врста дрвећа и размера њихове смесе, избор начина сече, обнављања и коришћења и избор начина неге састојина.

Избор система газдовања

Систем газдовања шумама дефинисан је одабраним начином сеча и обнављања старе састојине. На основу конкретних састојинских прилика у газдинској јединици и досадашњег газдовања, а уважавајући биолошке особине врсте дрвећа, усвојени су следећи системи газдовања:

Групимично-пребирно газдовање – примењиваће се у високим састојинама смрче и јеле (део ГТШ 31510. Високе мешовите шуме смрче) и високим шумама букве, јеле и смрче (ГТШ 41410. Високе шуме букве, јеле и смрче),

Састојинско газдовање применом оплодних сеча дугог периода обнављања – примењиваће се у високим разнодобним шумама букве и смрче (део ГТШ 21110. Високе мешовите шуме букве), високим састојинама смрче, високим састојинама смрче и букве и високим састојинама смрче и борова (део ГТШ 31510. Високе мешовите шуме смрче)

Састојинско газдовање применом оплодних сеча кратког периода обнављања – примењиваће се у високим састојинама борова (ГТШ 31210. Високе мешовите шуме борова), високим једнодобним шумама букве (део ГТШ 21110. Високе мешовите шуме букве) у изданаčким шумама које конверзијом преводимо у високи узгојни тип (ГТШ 21121- Издачак мешовите шуме букве - Високе шуме букве и осталих лишћара

Састојинско газдовање-чиста сеча - примењиваће се у састојинама беле јове (ГТШ 1120. Издачак мешовите шуме ОМЛ) вештачки подигнутим састојинама (ГТШ 31211. Високе мешовите шуме борова -Високе шуме лишћара и четинара, ГТШ 31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара и ГТШ 31610. Високе мешовите шуме осталих четинара) и ГТШ 51731. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација за реконструкцију .

Избор узгојног облика

Основни узгојни облик (циљна шума) коме дугорочно треба тежити, је висока шума (независно од начина обнове природним-приоритетним или вештачки изнуђеним путем), издачак узгојни облик ће се задржати у састојинама беле јове.

Избор структурног облика

Избор структурног облика условљен је затеченим састојинским стањем, утврђеним приоритним функцијама то јест функционалним захтевима и биолошким особинама главних врста дрвећа (едификатора) које граде састојине.

- Применом оплодних сеча кратког подмладног раздобља изграђиваће се једнодобне састојине,
- Применом групимично-оплодних сеча изграђиваће се разнодобне састојине,
- Применом групимично-пребирних сеча изграђиваће се групимично пребирне састојине,
- Применом састојинског газдовања, као и састојинског газдовања-чистим сечама изграђиваће се нормалне једнодобне састојине.

Избор врста дрвећа

Све врсте које су констатоване у овој газдинској јединици су аутохтоне и налазе повољне услове за свој раст и развој. Оне се налазе у свом природном ареалу те се као такве и даље задржавају као главни носиоци продукције дрвне масе. Главна врста је буква, смрча, јела, црни бор, бели бор, а још се јављају горски јавор, планински јавор, бреза, јасика, бела јова, црна јова, дивља трешња и др.

С обзиром да се аутохтоне врсте природно подмлађују и да су у конкретним условима биолошки стабилније треба их и даље подржавати при обнови ових састојина, а само тамо где су услови станишта скромнији (на деградираним површинама) ако није могуће задржати постојећу врсту дозвољено је пошумљавање четинарима који се задовољавају таквим стаништем. Код обнове састојина посебну пажњу посветити племенитим лишћарима (јавор, јасен, брест и сл.) као и дивљим воћкарицама (дивља трешња, дивља крушка и др.).

Оптимални размер смесе

Избор оптималног размера смесе посебно долази до изражаја код мешовитих шума четинара и лишћара. Досадашња истраживања показују да су четинари продуктивнији од лишћара и да код производне приоритетне функције њима треба дати предност у односу на лишћаре. Такође у овим шумама важна је улога и лишћара због својих мелиоративних особина (мање закишељавање земљишта, повољнија хумификација, а самим тим и подмлађивање). Оптимални размер смесе у високим мешовитим шумама четинара и лишћара је 70:30 у корист четинара.

У шумама ове газдинске јединице поред главних едификатора треба подржавати и остале племените лишћаре: горски јавор, дивљу трешњу, планински брест и др. и стварати полидоминантне састојине.

У четинарским монокултурама препоручује се форсирање мешовитих састојина, по могућности разнодобних, како би се минимизирали ризици од ветролома и снеголома и секундарних патогена.

Избор начина сече обнављања и коришћења

Од изабраног начина обнављања зависи структурни облик будућих састојина и целокупни газдински поступак, елементи за сва планска разматрања и поступак за одређивање приноса и обезбеђење трајности приноса. Начин обнављања пре свега зависи од биолошких особина врста дрвећа које граде састојине (особине састојине), особина станишта и економских прилика.

За шуме ове газдинске јединице одређују се следећи начини сече обнављања и коришћења шума:

- За високе разnodобне састојине букве, високе састојине смрче, високе састојине смрче и букве и високим састојине смрче и борова примењиваће се опходне сече дугог подмладног раздобља, са општим подмладим раздобљем од 40 година и посебним подмладним раздобљем од 20 година;
- За високе састојине јеле, смрче и букве примењиваће се групимично-пребирне сече,
- За високе једнодобне састојине букве, високе састојине борова примењиваће се опходне сече кратког подмладног раздобља (до 20 година),
- За изданаке састојине букве до њиховог превођења у виши узгојни облик примењиваће се селективне прореде а затим опходне сече кратког подмладног раздобља (до 20 година);
- За састојине беле јове примениће се чисте сече као вид вегетативног обнављања,
- За вештачки подигнуте састојине као начин коришћења до зрелости за сечу примењиваће се проредне сече, а начин обнављања је чиста сеча са враћањем аутохтоних врста.

Избор начина неге

Према затеченом стању састојина и постављеним циљевима газдовања утврђују се следеће мере неге шума:

- Прореда
- Окопавање и прашење у културама
- Поправка структуре пребирних састојина,

3.3.2. Уређајне мере

Избор опходње и дужина подмладног раздобља

У једнодобним шумама неопходно је одредити дужину трајања производног процеса - опходње. На основу сагледавања производних потенцијала станишта, особина врста дрвећа и основне намене одређена је оријентациона дужина трајања производног процеса за основне врсте:

- За високе разnodобне састојине букве, високе састојине смрче, високе састојине смрче и букве одређује се оријентациона опходња од 120 година, а дужина општег подмладног раздобља (период обнављања) у трајању од 40 година, а посебног подмладног раздобља у трајању од 20 година,
- За високе једнодобне састојине букве одређује се опходња од 120 година, а дужина подмладног раздобља у трајању од 20 година,
- За високе састојине борова одређује се опходња од 140-160 година, а дужина подмладног раздобља у трајању од 20 година,
- За очуване и разређене изданаке састојине које ће се конверзијом превести у високи узгојни облик, одређује се опходња од 100 година, а дужина подмладног раздобља у трајању од 20 година,
- За састојине беле јове одређује се опходња од 40 година,
- За вештачки подигнуте састојине четинара одређује се оријентациона опходња од 80 година.

Одређивање пречника сечиве зрелости

Пречник сечиве зрелости одређује се за састојине у којима се примењује групимично-пребирно газдовање и састојинско газдовање применом опходних сеча дугога периода обнављања пречник сечиве зрелости има оријентациони карактер:

- | | | | |
|---------|----------|---|-------|
| - буква | d_{sz} | = | 55 cm |
| - јела | d_{sz} | = | 60 cm |
| - смрча | d_{sz} | = | 60 cm |

Одређивање уравнотежене запремине

Уравнотежена (нормална) запремина одређује се за састојине у којима се као систем газдовања примењује групимично-пребирно газдовање. Уравнотежена запремина износи:

- Високе састојине четинара и лишћара 456 m³/ha,

Избор конверзионог раздобља

За изданачке састојине које ћемо конверзијом преводити у високи узгојни облик, потребно је одредити временски период - конверзионо раздобље за које ће се извршити конверзија свих очуваних и разређених изданачких састојина ове газдинске јединице у високи узгојни облик .

Конверзионо раздобље за изданачке састојине које ћемо оплодним сечама преводити у високи узгојни облик износи:

21121 Изданачке мешовите шуме букве – вискоке шуме букве и и осталих лишћара и четинара 70 година

Уређајно раздобље

С обзиром да је важност основе газдовања шумама прописано Законом о шумама, у трајању од 10 година, то се подразумева да ће уређајно раздобље имати исти период.

4.0. ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА И ПРОЦЕНА ОЧЕКИВАНИХ ЕФЕКТА

4.1. Планови газдовања

На основу утврђеног стања шума и прописаних краткорочних циљева и могућности њиховог обезбеђења, израђују се планови будућег газдовања. Основни задатак планова газдовања шумама је да у зависности од затеченог стања, омогући подмирење одговарајућих друштвених потреба и унапређење стања шума као дугорочног циља.

4.1.1. План гајења шума

Снимањем и анализом затеченог стања састојина истовремено су оцењене потребе и могућности примене шумско - узгојних радова у наредном уређајном раздобљу, а у циљу поправке затеченог стања састојина.

Планом гајења шума обухватити у целини:

- План обнављања и подизање нових шума;
- План расадничке производње (производња шумског семена и садног материјала);
- План неге шума.

Радови на гајењу шума приказаше се по газдинским типовима.

4.1.1.1. План обнављања и подизања нових шума

План обнављања и подизања нових шума по газдинским типовима и врсти рада за ГЈ “Царичина - Жари “ приказан је у наредној табели.

Табела 30. План обнављања и подизања нових шума

Газдински тип	Обнављање групимично оплодним сечана 329	Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина 313	Попуњавање вештачки подигнутих култура садњом 414	Укупно
	Р	Р	Р	Р
	ha	ha	ha	ha
31211. Високе мешовите шуме борова -Високе шуме лишћара и четинара			1,06	1,06
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишчара			6,76	6,76
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче	12,55			12,55
Чистине		70,85	14,17	85,02
Укупно ГЈ	12,55	70,85	21,99	105,39

Планом обнављања и подизања нових шума планирани су следећи радови:

- Обнављање групимично оплодним сечана (329) планирано је на радној површини од 12,55 ha
- Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина (313) планирано је на радној површини од 70,85 ha,
- Попуњавање вештачки подигнутих култура садњом (414) планирано је на радној површини од 23,74 ha;

Укупан План обнављања и подизања нових шума у ГЈ “Царичина - Жари “ износи 105,39 ha.

4.1.1.2. Обезбеђење садног материјала

Табела 31. План пошумљавања (по врсти и броју садница)

Врста дрвећа	Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина (313)	Попуњавање вештачки подигнутих култура садњом (414)	Укупно
	ком	ком	ком
црни бор		16.890	16.890
смрча	177.125	38.075	215.200
Укупно:	177.125	54.965	232.090

За реализацију планираних радова на обнављању и подизању нових шума потребно је обезбедити укупно 232.090 комада садница и то 215.200 садница црног бора и 16.890 садница смрче.

4.1.1.3. План неге шума

План неге шума по газдинским типовима и врсти рада за ГЈ “Царичина - Жари” дат је у следећој табели.

Табела 32. План неге шума по газдинским типовима

Газдински тип	Прореде				Окопавање и прашење	Укупно			
	Прореде у ВПС	Прореде у изданацким састојинама	Прореде у високим састојинама	Укупно					
					532		533	534	518
					ha		ha	ha	ha
21110. Високе мешовите шуме букве			36,83	36,83		36,83			
21121. Изданачке мешовите шуме букве - Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара		13,99		13,99		13,99			
31210. Високе мешовите шуме борова			194,91	194,91		194,91			
31211. Високе мешовите шуме борова -Високе шуме лишћара и четинара	1.014,49			1.014,49	10,60	1.025,09			
31510. Високе мешовите шуме смрче			131,06	131,06		131,06			
31511. Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишчара	130,92			130,92	67,56	198,48			
31610. Високе мешовите шуме осталих четинара	2,52			2,52		2,52			
41410. Високе шуме букве, јеле и смрче			91,14	91,14		91,14			
Чистине				0,00	141,71	141,71			
Укупно ГЈ	1.147,93	13,99	453,94	1.615,86	219,87	1.835,73			

Планом неге шума у ГЈ “Царичина - Жари” планирани су следећи радови:

- Прореде као мере неге шума планиране су на 1.615,86 ha радне површине и то: Прореде у вештачки подигнутим састојинама (532) планирана је на 1.147,93 ha радне површине, Прореде у изданацки састојинама (533) планирана је на 13,99 ha радне површине и Прореде у високим састојинама (534) планирана је на 453,48 ha радне површине;
- Окопавање и прашење (518) као мера неге планирана је на 219,87 ha радне површине,

Укупан план неге износи 1.835,73 ha радне површине.

Укупан план гајења износи 1.941,12 ha радне површине.

4.1.2. План заштите шума

Законом о шумама прописано је да су корисници шума дужни да предузму мере ради заштите од пожара и других елементарних непогода, каламитета инсеката, биљних болести, штеточина и других штета.

За газдинску јединицу “Царичина - Жари” за овај уређајни период, у циљу превентивне заштите планирају се следеће мере:

- Чување шума од бесправног коришћења и заузимања на укупној површини газдинске јединице;
- Забране пашарења на површини где је започето природно обнављања у току, и у шумским културама (према плану гајења шума), све док не прерасту критичну висину, када им стока не може оштетити врхове;
- Пратити евентуалне појаве сушења шума и каламитете инсеката и у случају појаве истих, благовремено обавестити специјалистичку службу која ће поставити тачну дијагнозу и прописати адекватне мере сузбијања;
- Успостављање шумског реда након извршених сеча;
- Постављање феромонских клопки,
- Одржавање против пожарних пруга,
- Заштита шума од пожара посебно у пролеће и лето, постављати знаке обавештавања и забране ложења ватре, организовање активних дежурстава и појачани надзор лугарских реона у критичном периоду у циљу благовременог отклањања пожара и благовремених интервенција и др.;

У циљу заштите шума од пожара доноси се план заштите шума од пожара за период од десет година. План заштите шума од пожара доноси корисник, односно сопственик шума за шуме којима се газдује у складу са основом.

План заштите шума од пожара којима се газдује у складу са програмом, доноси правно лице из члана 70. став 1. закона о шумама и саставни је део плана заштите шума од пожара који доноси за државне шуме.

План заштите шума од пожара израђује се на нивоу Шумске управе за период од 10 година, а иновира се сваке године у марту месецу.

У току уређајног периода одржавати и обновити спољне границе, као и ознаке унутрашње поделе газдинске јединице, а по потреби на сваке три године обнављати границе

4.1.3. План коришћења шума и калкулација приноса

Калкулација приноса у овој ГЈ урађена је по узгојним групама по опредељењу ПД „Србијашуме“ (налог бр.7919 од 07.05.2026. године). Начин калкулације објашњен је у Упутствима за планирање газдовања шумама – радни кораци и Упутствима за газдовање шумама Србије који су објављени на сајту Министарства пољопривреде и шумарства - Управа за шуме.

4.1.3.1. Укупан план коришћења шума по газдинским типовима

План сеча шума по газдинским типовима:

Табела 33. Укупан план сече шума по газдинским типовима и узгојним групама

Узгојна група Газдински тип	Површина	Запремина		Запремински прираст		ПРИНОС			Интензитет сече по	
						Главни	Претходни	Укупно		
						m³			V%	Iv%
3 Касни младик	1,34	94,3	70,3	1,9	1,4					
4 Средњедобна састојина	6,29	526,0	83,6	11,1	1,8					
1120 Изданачке мешовите шуме ОМЛ	7,63	620,3	81,3	13,0	1,7					
4 Средњедобна састојина	37,48	9.640,9	257,2	235,2	6,3		1.736,6	1.736,6	18,0	73,8
5 Дозревајућа састојина	1,37	530,9	387,5	13,5	9,8		102,3	102,3	19,3	75,9
21110 Високе мешовите шуме букве	38,85	10.171,8	261,8	248,7	6,4		1.838,9	1.838,9	18,1	73,9
1 Подмладак	1,80									
3 Касни младик	2,29	85,5	37,3	2,8	1,2		11,6	11,6	13,6	41,1
4 Средњедобна састојина	9,90	2.304,0	232,7	54,1	5,5		340,5	340,5	14,8	63,0
21121 Изданачке мешовите шуме букве - Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	13,99	2.389,5	170,8	56,9	4,1		352,1	352,1	14,7	61,9
1 Подмладак	8,80									

Узгојна група Газдински тип	Површина	Запремина		Запремински прираст		ПРИНОС			Интензитет сече по	
						Главни	Претходни	Укупно		
	ha	m³	m³/ha	m³	m³/ha	m³			V%	Iv%
2 Рани младик	19,13	412,4	21,6	27,6	1,4					
3 Касни младик	131,89	10.849,0	82,3	533,6	4,0		1.158,3	1.158,3	10,7	21,7
4 Средњедобна састојина	120,40	20.061,5	166,6	924,0	7,7		2.955,6	2.955,6	14,7	32,0
31210 Високе мешовите шуме борова	280,22	31.322,8	111,8	1.485,2	5,3		4.113,9	4.113,9	13,1	27,7
1 Подмладак	5,30									
2 Рани младик	17,34	368,8	21,3	22,5	1,3					
3 Касни младик	630,52	67.204,3	106,6	3.458,4	5,5		7.320,2	7.320,2	10,9	21,2
4 Средњедобна састојина	920,35	197.335,2	214,4	8.055,0	8,8		24.005,8	24.005,8	12,2	29,8
5 Дозревајућа састојина	18,37	5.428,2	295,4	148,7	8,1		753,6	753,6	13,9	50,7
31211 Високе мешовите шуме борова -Високе шуме лишћара и четинара	1.591,88	270.336,5	169,8	11.684,5	7,3		32.079,6	32.079,6	11,9	27,5
3 Касни младик	3,11	433,9	139,5	15,1	4,8		60,3	60,3	13,9	40,0
4 Средњедобна састојина	94,50	25.108,3	265,7	718,0	7,6		3.656,9	3.656,9	14,6	50,9
5 Дозревајућа састојина	54,48	22.853,2	419,4	561,8	10,3		3.185,8	3.185,8	13,9	56,7
31510 Високе мешовите шуме смрче	152,09	48.395,4	318,2	1.294,8	8,5		6.902,9	6.902,9	14,3	53,3
1 Подмладак	23,63									
3 Касни младик	38,73	1.732,6	44,7	77,3	2,0		60,3	60,3	1,7	3,8
4 Средњедобна састојина	132,63	45.246,5	341,1	1.386,7	10,5		3.656,9	3.656,9	15,5	50,5
5 Дозревајућа састојина	9,72	4.515,6	464,6	103,6	10,7		3.185,8	3.185,8	14,0	61,0
31511 Високе мешовите шуме смрче - Високе шуме четинара и лишћара	204,71	51.494,6	251,5	1.567,6	7,7		6.902,9	6.902,9	14,9	48,9
4 Средњедобна састојина	3,19	928,7	291,6	51,9	16,3		89,1	89,1	9,6	17,2
5 Дозревајућа састојина	0,67	176,0	264,6	9,5	14,3					
31610 Високе мешовите шуме осталих четинара	3,85	1.104,7	286,9	61,5	16,0		89,1	89,1	8,1	14,5
4 Средњедобна састојина	33,62	9.232,7	274,6	239,8	7,1		1.003,5	1.003,5	10,9	41,8
5 Дозревајућа састојина	74,19	33.423,9	450,5	806,8	10,9		4.548,3	4.548,3	13,6	56,4
6 Зрела - Регенерација	12,64	9.091,4	719,5	206,4	16,3	3.243,4		3.243,4	35,7	157,2
41410 Високе шуме букве, јеле и смрче	120,45	51.748,0	429,6	1.253,0	10,4	3.243,4	5.551,8	8.795,2	17,0	70,2
51730. Шибљаци, шикаре и жбунаста вегетација	158,23									
Укупно ГЈ	2.571,90	467.583,6	181,8	17.665,1	6,9	3.243,4	58.586,3	61.829,7	13,2	35,0

Укупан принос износи 61.829,7 m³ од тога главни принос је 3.243,4 m³ или 5,2 %, док је претходни принос 58.586,3 m³ или 94,8 %.

Интензитет сече на нивоу целе газдинске јединице износи 13,2 % у односу на укупну запремину и 35,0 % у односу на десетогодишњи запремински прираст.

4.1.3.2. Укупан план коришћења по врстама дрвећа

Табела 34. План сеча шума по врстама дрвећа

Врста дрвећа	Стање шума		Принос			Интензитет сече	
	Запремина	Запремински прираст	Главни	Претходни	Укупно	V	Iv
	m³	m³			m³	%	%
буква	16.022,7	379,3		2.465,2	2.465,2	15,4	65,0
бреза	4.888,1	153,1					
планински јавор	930,5	24,9		110,5	110,5	11,9	44,5
трешња	442,3	9,3					
бела јова	340,3	7,4					
јасика	285,9	9,1		10,7	10,7	3,8	11,8

Врста дрвећа	Стање шума		Принос			Интензитет сече	
	Запремина	Запремински прираст	Главни	Претходни	Укупно	V	Iv
	m³	m³			m³	%	%
буква	16.022,7	379,3		2.465,2	2.465,2	15,4	65,0
остали меки лишћари	204,1	3,8					
јавор	163,0	4,5					
црна јова	68,8	1,6					
граб	61,2	1,2					
црни јасен	25,1	0,2					
клен	12,9	0,3					
Укупно лишћари	23.444,8	594,6		2.586,5	2.586,5	11,0	43,5
црни бор	163.528,0	7.849,7		19.578,5	19.578,5	12,0	24,9
смрча	132.450,7	3.683,6	3.100,8		21.126,6	16,0	57,4
бели бор	130.235,4	5.067,7	142,6		16.322,3	12,5	32,2
јела	15.935,7	360,4		2.034,2	2.034,2	12,8	56,4
боровица	1.349,6	84,1		181,6	181,6	13,5	21,6
ариш	351,6	19,9					
муника	287,9	5,1					
Укупно четинари	444.138,7	17.070,5	3.243,4	55.999,8	59.243,2	13,3	34,7
Укупно ГЈ	467.583,6	17.665,1	3.243,4	58.586,3	61.829,7	13,2	35,0

По врсти дрвећа у укупном приносу најзаступљенија је смрча са 21.126,6 m³, затим црни бор са 19.578,5 m³, па бели бор са 16.322,3 m³ итд.

Смрча укупном приносу учествује са 34,2 %, црни бор са 31,7 % а бели бор са 26,4 %.

4.1.4. План изградње, реконструкције и одржавања шумских саобраћајница

У периоду од 2026 – 2035 године, планирају се радови на одржавању 24,19 km постојећих шумских камионских путева.

Одржавање свих шумских комуникација ове газдинске јединице подразумева следеће радове:

- чишћење ригола
- чишћење канала и пропуста за одвођење воде са трасе пута
- осветљавање планума пута уклањањем стабала и жбуња које ометају исушивање водених површина на путу
- насипање коловоза на местима где је вода однела подлогу
- насипање ударних рупа и др.

За извршење свих радова на одржавању саобраћајница планирају се радници у режији. У току наредног уређајног раздобља биће израђено још доста тракторских путева у зависности од конкретних решења приликом израде извођачких планова и других планова газдовања.

У овом уређајном раздобљу у периоду од 2026 – 2035. године планира се изградња и реконструкција следећих путних праваца:

Табела 35. Путни правац планиран за изградњу

Назив путног правца	Врста рада	Дужина пута km	Путни правац на који се надовезује
Смаљево поље – 8 одељење	Изградња шумског пута са коловозном конструкцијом	1,10	Гобелићи – 9 одељење
Укупно		1,10	

Укупно је планирано да се изврши изградња 1,10 km шумских путева са коловозном конструкцијом у периоду 2026 – 2035. године.

Планирани шумски путеви за реконструкцију у периоду 2026 – 2035. године:

Табела 36. Путни правци планирани за реконструкцију

Назив путног правца	Врста рада	Дужина пута km	Путни правац на који се надовезује
Говеђак-Ивље	реконструкција	4,50	

Назив путног правца	Врста рада	Дужина пута km	Путни правац на који се надовезује
Пријеворац – Озрен		2,55	
Ивље – Скудла		2,70	
Гобелићи – 9 одељење		2,90	
Укупно		12,65	

Укупно је планирано да се изврши реконструкција 12,65 km шумских путева у периоду 2026 – 2035. године.

Такође је у овом периоду планирано одржавање 80,30 km постојећих шумских камионских путева.

Након изградње нових 1,10 km шумских путева, на подручју ове ГЈ у наредном периоду, густина мреже шумских путева ће се са садашњих 19,2 m/ha, повећати на 19,5 m/ha.

4.1.5. План уређивања шума

Важност ове ОГШ за газдинску јединицу „Царичина - Жари” биће у периоду 01.01.2027. до 31.12.2036. године. Прикупљање теренских података за израду нове ОГШ и израда исте обавиће се у току 2035 године.

4.1.6. План коришћења недрвних производа

У текућем уређајном периоду нису планирани радови на коришћењу недрвних производа.

4.1.7. Очекивани ефекти планираног газдовања

Полазећи од затченог стања, планирани радови предвиђени су у циљу одржавања, обнављања и коришћења шума са циљем заштите и очувања њихове вредности, обезбеђења трајности (одрживог коришћења), унапређења стања (сталног повећања прираста и приноса) као и развијања и јачања свих општекорисних функција шума.

Од реализације планираних радова могу се очекивати следећи ефекти:

- Стабилност површина под шумом и неповредивост граница поседа;
- Спровођењем мера неге у младим културама добиће се квалитетније и неговане младе састојине;
- Предвиђеним захватима сеча обнављања и проредних сеча очекује се побољшање структуре, квалитета и здравственог стања састојина, постизање оптималније запремине, искоришћавање презрелих и стабала лошег здравственог стања, приближавање састојина оптималном (функционалном) стању по свим елементима структуре;
- Планираним мерама превентивне заштите шума, обезбедиће се континуирани мониторинг здравственог стања и елемената угрожавања стабилности екосистема, и створити неопходни предуслови за, евентуалне, репресивне мере заштите, и њихово хитно спровођење.
- Активним интегралним газдовањем, обезбедиће се трајност и рационално коришћење укупних потенцијала газдинске јединице.

4.2.ЕКОНОМСКО ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА – просечно годишње

4.2.1. Врста и обим планираних радова

4.2.2.1. Квалификациона структура сечиве запремине

Табела 37. Сортиментна структура дрвне запремине - просечно годишње

Врста дрвећа	Бруто	Остатак	Нето	СОРТИМЕНТИ										
				F	L	K	I класа	II класа	III класа	Остала техника	Укупно техника	Огревно дрво	Целулоза	Укупно просторно
	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³
буква	246,5	37,0	209,5	2,1	3,1	10,5	10,5	26,2	52,4		104,8	104,8		104,8
планински јавор	11,0	1,7	9,4									9,4		9,4
јасика	1,1	0,2	0,9										0,9	0,9
Укупно лишћари	258,6	38,8	219,9	2,1	3,1	10,5	10,5	26,2	52,4		104,8	114,2	0,9	115,1
црни бор	1.957,9	391,6	1.566,3				125,3	250,6	375,9	501,2	1.253,0		313,3	313,3
смрча	2.112,7	316,9	1.795,8	57,5	100,6		215,5	359,2	416,6	287,3	1.436,6		359,2	359,2
бели бор	1.632,2	326,4	1.305,8	41,8	73,1		156,7	261,2	302,9	208,9	1.044,6		261,2	261,2
јела	203,4	30,5	172,9	5,5	9,7		20,7	34,6	40,1	27,7	138,3		34,6	34,6
боровица	18,2	3,6	14,5				1,2	2,3	3,5	4,6	11,6		2,9	2,9
Укупно четинари	5.924,3	1.069,1	4.855,3	104,8	183,4	0,0	519,4	907,8	1.139,1	1.029,8	3.884,2		971,1	971,1
Укупно ГЈ	6.183,0	1.107,9	5.075,1	106,9	186,5	10,5	529,9	934,0	1.191,5	1.029,8	3.989,0	114,2	972,0	1.086,1

4.2.1.2. Врста и обим планираних узгојних радова

Табела 38. Врста и обим планираних узгојних радова

Врста рада	P
	ha
313. Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина	7,09
414. Попуњавање вештачки подигнутих култура садњом	2,20
518. Окопавање и прашење у културама	21,99
УКУПНО	31,27

4.2.1.3. План заштите шума - просечно годишње

Превентивна заштита шума вршиће се на целој површини газдинске јединице.

4.2.1.4. План изградње, реконструкције и одржавања шумских саобраћајница

Табела 39. Дужина путне мреже предвиђене за изградњу, реконструкцију и одржавање шумских саобраћајница

Врста рада	Дужина
	km
1. Реконструкција пута без коловозне конструкције	0,76

Врста рада	Дужина
	km
2. Изградња пута	0,61
3. Одржавање путне мреже	7,80
Укупно путеви	9,17

4.2.1.5. План уређивања шума

Табела 40. План уређивања шума

Високе шуме	59,16 ha
Изданачке шуме	2,16 ha
Вештачки подигнуте састојине	180,04 ha
Шикаре и шибљаци	15,82 ha
Необрасле површине	160,81 ha
Укупно:	418,00 ha

Укупан план уређивања шума просечно годишње износи 418,00 ha.

4.2.2. Утврђивање трошкова производње

4.2.2.1. Трошкови производње дрвних сортимената

Табела 41. Трошкови производње дрвних сортимената

Сортименти	Количина	Трошкови	Укупно
	m ³	дин/m ³	Дин
1. Техничко дрво	3.989,0	2.671,94	10.658.324
2. Просторно дрво	1.086,1	2.671,94	2.902.077
Укупно	5.075,1	-	13.560.401

4.2.2.2. Трошкови радова на гајењу шума

Табела 42. Трошкови на гајењу шума

Врста рада	Р	Јединична цена	Укупно дин
	ha	дин/ha	
313. Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина	7,09	309.731	2.194.444
414. Попуњавање вештачки подигнутих култура садњом	2,20	244.964	538.578
518. Окопавање и прашење у културама	21,99	40.362	887.399
Укупно гајење:	31,27	-	3.620.421

Укупни трошкови на гајењу шума за 31,27 ha износе 3.620.421 динара годишње.

4.2.2.3. Трошкови заштите шума

Трошкови заштите шума, постављање феромонских клопки и друго на површинама које су посебно угрожене, биће одређени паушално у износу од 250.000 динара.

4.2.2.4. Трошкови изградње и одржавања шумских саобраћајница

Табела 43. Трошкови реконструкције и одржавања шумских саобраћајница

Врста рада	Дужина	Цена	Укупно
	km	дин/km	дин
1. Реконструкција пута без коловозне конструкције	0,76	2.050.000	1.558.000
2. Изградња пута	0,61	4.100.000	2.501.000
3. Одржавање путне мреже	7,80	100.000	780.000
Укупно путеви	9,17		4.839.000

Одржавање путне мреже подразумева чишћење ригола, канала и пропуста за одвод воде, насипање ударних рупа на камионском путу. Такође планом одржавања камионских путева планирано је осветљавање планума пута уклањањем стабала и жбуња који ометају исушивање водених површина на путу.

Потребно је обезбедити 4.839.000 дин годишње у периоду 2027 – 2036. год. за изградњу, реконструкцију и одржавање путева у ГЈ "Царичина - Жари".

4.2.2.5. Средства за репродукцију шума

Средства за репродукцију шума износе 15 % од тржишне вредности израђених дрвних сортимената на месту сече.

Табела 44. Средства за репродукцију шума

34.702.828 - (5.075,1 m³ x 1.240,79 дин)	x	15 %	=	4.260.854 дин
--	---	------	---	---------------

4.2.2.6. Накнада за коришћење шума и шумског земљишта

Накнада за коришћење шума и шумског земљишта износи 3 % од укупног прихода од продаје дрвета

Табела 45. Накнада за посечено дрво

34.702.828	x	3 %	=	1.041.085 дин
------------	---	-----	---	---------------

4.2.2.7. Трошкови уређивања шума

Табела 46. Трошкови уређивања шума

	Врста рада	Јединица мере	Количина	Јединична цена у динарима	Износ у динарима
	I - ПРИПРЕМНИ РАДОВИ				
1	Израда радне карте - катастарске карте (I уређивање)	ha	418,00	152,26	63.645
2	Израда радне карте - катастарске карте (ажурирање)	ha	0,00	47,26	0
	II - ТЕРЕНСКИ РАДОВИ				
3	Обнављање спољних граница	km	24,37	8.122,73	197.951
4	Обнављање унутрашњих граница	km	8,70	8.122,73	70.668
5	Издавање и опис састојине-Високе шуме	ha	59,16	1.189,93	70.396
6	Издавање и опис састојине-Изданачке састојине	ha	2,16	893,05	1.929
7	Издавање и опис састојине-ВПС	ha	180,04	842,36	151.658
8	Издавање и опис састојине-Шикаре и шибљаци	ha	15,82	477,44	7.553

	Врста рада	Јединица мере	Количина	Јединична цена у динарима	Износ у динарима
9	Издавање и опис састојине-Необрасле површине	ha	160,81	468,06	75.269
10	Премер састојина (делимичан премер)-Високе шуме	ha	59,16	1.828,99	108.203
11	Премер састојина (делимичан премер)-Изданачке састојине	ha	2,16	1.221,29	2.638
12	Премер састојина (делимичан премер)-ВПС	ha	180,04	859,76	154.791
13	Премер састојина (тотални премер)	ha	0,00	7.982,13	0
	III - КАНЦЕЛАРИЈСКИ РАДОВИ				
14	Унос и обрада података	ha	418,00	84,41	35.283
15	Логичка контрола, корекције унетих података и израда табеларног дела основе	ha	418,00	72,20	30.180
16	Израда планова газдовања и текстуалног дела Основе	ha	418,00	555,56	232.224
17	Израда основне карте	ha	418,00	54,70	22.865
18	Израда тематских (прегледних) карата	ha	418,00	46,95	19.625
	Укупно				1.244.878

4.2.2.8. Укупни трошкови производње

Табела 47. Укупни трошкови производње

	Укупно дин
1. Производња дрвних сортимената	13.560.401
2. Гајење шума	3.620.421
3. Заштита шума	250.000
4. Путеви	4.839.000
5. Уређивање шума	1.244.878
6. Средства за репродукцију шума	4.260.854
7. Накнада за коришћење шума и шумског земљишта	1.041.085
Свега:	28.816.639

4.2.3. Формирање укупног прихода

4.2.3.1. Приход од продаје дрвета

Табела 48. Приход од продаје дрвета

Врста дрвећа	УКУПНА СОРТИМЕНТНА ВРЕДНОСТ											УКУПНО
	F	L	K	I класа	II класа	III класа	Остала техника	Укупно техника	Огревно дрво	Целулоза	Укупно просторно	
	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин
буква	38.353	37.778	104.930	84.688	173.111	286.816		725.677	501.863		501.863	1.227.540
планински јавор									44.990		44.990	44.990
јасика										2.927	2.927	2.927
Укупно лишћари	38.353	37.778	104.930	84.688	173.111	286.816		725.677	546.853	2.927	549.780	1.275.456
црни бор				1.032.744	1.775.538	2.008.100	1.955.723	6.772.105		1.004.300	1.004.300	7.776.406
смрча	989.018	1.415.820		2.471.252	3.452.168	3.312.932	1.235.195	12.876.385		1.151.441	1.151.441	14.027.826
бели бор	719.162	1.029.510		1.796.964	2.510.234	2.408.989	898.169	9.363.028		837.267	837.267	10.200.295
јела	95.230	136.326		237.951	332.401	318.994	118.934	1.239.837		110.870	110.870	1.350.707

Врста дрвећа	УКУПНА СОРТИМЕНТНА ВРЕДНОСТ											УКУПНО
	F	L	K	I класа	II класа	III класа	Остала техника	Укупно техника	Огревно дрво	Целулоза	Укупно просторно	
	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	дин	
боровац				9.580	16.471	18.628	18.142	62.821		9.316	9.316	72.138
Укупно четинари	1.803.410	2.581.655		5.548.492	8.086.812	8.067.644	4.226.163	30.314.177		3.113.194	3.113.194	33.427.371
Укупно ГЈ	1.841.763	2.619.433	104.930	5.633.180	8.259.924	8.354.460	4.226.163	31.039.854	546.853	3.116.121	3.662.974	34.702.828

Приход од продаје дрвета износи 34.702.828 динара.

Средства за репродукцију шума износе 4.260.854 динара.

Укупан приход износи 38.963.682 динара.

4.2.4. Расподела укупног прихода

Табела 49. Расподела укупног прихода

Приходи – Трошкови	Свега
	дин
Укупан приход	38.963.682
Укупни трошкови	28.816.639
Добит	10.147.043

Укупно гледано финансијски ефекат извршења планираних радова изражен је у добити у износу од 10.147.043 динара просечно годишње.

Економско - финансијска анализа је изведена према важећим елементима привређивања за 2025. годину, коју је израдила планска служба ЈП "Србијашуме". Уколико се нека од ових елемената у току важења основе мења се и цела концепција финансирања.

5.0. НАЧИН ИЗРАДЕ ОСНОВЕ

5.1. Прикупљање теренских података

Прикупљање теренских података за газдинску јединицу „Царичина - Жари” вршено је током лета 2025. године. Издавање састојина, премер и калкулација примарних површина за премер састојина извршили су шумарски инжењери из Бироа за планирање и пројектовање у шумарству из Београда и ШГ „Голија” – Ивањица.

Издавање (картирање) састојина урадили су:

- Ненад Вamовић, дипл.инж.шумарства - Биро за планирање и пројектовање у шумарству – Београд и
- Бошко Малешевић, дипл.инж.шумарства - Биро за планирање и пројектовање у шумарству – Београд и

Премер састојина урадили су:

- Ђурчић Урош, дипл.инж.шумарства - ШГ „Голија” – Ивањица,
- Цветковић Саша, шумарски техничар - ШГ „Голија” – Ивањица и
- Букумировић Немања, шумарски техничар - ШГ „Голија” – Ивањица.

5.2. Обрада података

5.2.1. Унос и обрада података

Унос теренских података урађен је на терену и у Бироу за планирање и пројектовање у шумарству.

Извршена је механографска обрада података по јединственом програму за све државне шуме којима газдује ДП „Србијашуме“, Београд, у Бироу за планирање и пројектовање у шумарству.

Компјутерска обрада података извршена је у Одсеку за информатику Бироа.

5.3. Израда карата

Према утврђеном стању шума, урађене су следеће прегледне карте:

– Топографска карта	1:50.000
– Катастарска карта	1:10.000
– Катастарска карта са вертикалном представом терена	1:10.000
– Карта намене површина	1:25.000
– Карта газдинских типова	1:25.000
– Састојинска карта	1:25.000
– Привредна карта	1:25.000
– Карта таксације	1:10.000

5.4. Израда планова и текстуалног дела ОГШ

Планове за ГЈ „Царичина - Жари” урадио је самостални пројектант Бироа за планирање и пројектовање у шумарству, Ненад Вamовић, дипл.инж.шумарства.

Текстуални део ОГШ за ГЈ „Царичина - Жари” урадио је самостални пројектант Бироа за планирање и пројектовање у шумарству, Ненад Вamовић, дипл.инж.шумарства.

6.0. ДРУГИ ЗНАЧАЈНИ ПОДАЦИ И ПРИЛОЗИ

6.1. Списак катастарских парцела

Катастарска општина	Број ЛН	Број парцеле	Број дела	културе	врста земљишта	Површина (m²)	Обим удела	Површина у основи m²	Право коришћења	Облик својине	Врста права	Напомена
Царичина	95	41	1	шума 5. класе	пољопривредно земљиште	4371	1/1	4371	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	43	1	шума 5. класе	шумско земљиште	98824	1/1	98824	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	44	1	шума 5. класе	шумско земљиште	30838	1/1	30838	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	45	1	шума 5. класе	шумско земљиште	58096	1/1	58096	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	46	1	шума 6. класе	шумско земљиште	15074	1/1	15074	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	47	1	шума 6. класе	шумско земљиште	298854	1/1	298854	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	48	1	шума 6. класе	шумско земљиште	7649	1/1	7649	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	49	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	3478203	1/1	3478203	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	49	2	пашњак 7. класе	пољопривредно земљиште	15000	1/1	15000	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	50	1	шума 7. класе	шумско земљиште	55460	1/1	55460	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	51	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	134108	1/1	134108	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	94	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	66791	1/1	66791	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	94	2	пашњак 7. класе	пољопривредно земљиште	48108	1/1	48108	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	204	1	њива 7. класе	пољопривредно земљиште	5787	1/1	5787	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	229	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	216241	1/1	216241	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	258	1	шума 7. класе	пољопривредно земљиште	644994	1/1	644994	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	272	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	189652	1/1	189652	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	272	2	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	75462	1/1	75462	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	283	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	2016	1/1	2016	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	290	1	њива 8. класе	пољопривредно земљиште	1008	1/1	1008	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	308	1	ливада 6. класе	пољопривредно земљиште	6921	1/1	6921	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	450	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	2912	1/1	2912	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	568	1	шума 5. класе	пољопривредно земљиште	946779	1/1	946779	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	572	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	12667	1/1	12667	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	623	1	шума 5. класе	пољопривредно земљиште	1022546	1/1	1022546	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	624	1	шума 5. класе	шумско земљиште	7407	1/1	7407	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	625	1	шума 5. класе	шумско земљиште	23589	1/1	23589	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	679/1	1	ливада 6. класе	пољопривредно земљиште	8334	1/1	8334	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	679/2	1	шума 3. класе	шумско земљиште	4007	1/1	4007	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	680	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	56379	1/1	56379	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	684	1	шума 5. класе	пољопривредно земљиште	9300	1/1	9300	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	688	1	шума 5. класе	пољопривредно земљиште	50477	1/1	50477	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	689	1	шума 5. класе	пољопривредно земљиште	3750	1/1	3750	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	690	1	шума 5. класе	шумско земљиште	2075	1/1	2075	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	691	1	шума 5. класе	пољопривредно земљиште	180	1/1	180	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Царичина	95	725	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	16301	1/1	16301	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Укупно КО Царичина						7620160		7620160				
Тријебине	424	81	1	шума 7. класе	пољопривредно земљиште	352840	1/1	352840	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	

Катастарска општина	Број ЛН	Број парцеле	Број дела	културе	врста земљишта	Површина (m ²)	Обим удела	Површина у основи m ²	Право коришћења	Облик својине	Врста права	Напомена
Тријebene	424	82	1	земљиште под зградом и другим објектом	грађевинско земљиште изван грађевинског подручја	12	1/1	12	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	83	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	225384	1/1	225384	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	83	2	шума 7. класе	пољопривредно земљиште	1458167	1/1	1458167	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	84	1	земљиште под зградом и другим објектом	грађевинско земљиште изван грађевинског подручја	12	1/1	12	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	85	1	земљиште под зградом и другим објектом	грађевинско земљиште изван грађевинског подручја	12	1/1	12	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	86	1	земљиште под зградом и другим објектом	грађевинско земљиште изван грађевинског подручја	11	1/1	11	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	87	1	земљиште под зградом и другим објектом	грађевинско земљиште изван грађевинског подручја	11	1/1	11	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	88	1	пашњак 1. класе	пољопривредно земљиште	18620	1/1	18620	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	88	2	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	19200	1/1	19200	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	211	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	52665	1/1	52665	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	278	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	4458	1/1	4458	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	718	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	104535	1/1	104535	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	719	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	48065	1/1	48065	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	720	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	115981	1/1	115981	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	742	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	13117	1/1	13117	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	743	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	4362714	1/1	4362714	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	745	1	пашњак 2. класе	пољопривредно земљиште	83425	1/1	83425	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	746/1	1	пашњак 2. класе	пољопривредно земљиште	35484	1/1	35484	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	746/1	2	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	93920	1/1	93920	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	746/1	3	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	908582	1/1	908582	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	746/10	1	остало вештачки створено неплодно земљиште	остало земљиште	807	1/1	807	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	765	1	ливада 5. класе	пољопривредно земљиште	5775	1/1	5775	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	1203	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	103271	1/1	103271	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	1602	1	пашњак 2. класе	пољопривредно земљиште	1006	1/1	1006	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	1603	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	57000	1/1	57000	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	1603	2	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	579290	1/1	579290	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	1880	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	23613	1/1	23613	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	1950	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	7299	1/1	7299	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2249	1	ливада 5. класе	пољопривредно земљиште	5982	1/1	5982	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2332	1	ливада 5. класе	пољопривредно земљиште	19206	1/1	19206	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2333	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	6986	1/1	6986	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2339	1	ливада 6. класе	пољопривредно земљиште	699	1/1	699	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2398	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	33978	1/1	33978	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2406	1	ливада 5. класе	пољопривредно земљиште	6650	1/1	6650	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/1	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	1353927	1/1		ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/1	2	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	215182	1/1		ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	

Катастарска општина	Број ЛН	Број парцеле	Број дела	културе	врста земљишта	Површина (m²)	Обим удела	Површина у основи m²	Право коришћења	Облик својине	Врста права	Напомена
Тријebene	424	2414/1	3	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	7077181	1/1		ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/1	4	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	291890	1/1		ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/1	5	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	214448	1/1	део 7183688	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/2	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	13850	1/1	13850	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/3	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	744	1/1	744	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/4	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	24900	1/1	24900	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/9	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	11150	1/1	11150	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/10	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	5500	1/1	5500	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/11	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	17025	1/1	17025	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/12	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	9875	1/1	9875	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/13	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	1270	1/1	1270	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/14	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	720	1/1	720	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/15	1	остало вештачки створено неплодно земљиште	остало земљиште	5243	1/1	5243	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/16	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	3950	1/1	3950	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/17	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	11400	1/1	11400	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/18	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	17925	1/1	17925	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/19	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	23450	1/1	23450	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/20	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	6700	1/1	6700	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/21	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	1470	1/1	1470	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2414/23	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	6800	1/1	6800	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2417	1	шума 4. класе	шумско земљиште	56593	1/1	56593	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2420	1	шума 7. класе	шумско земљиште	1420	1/1	1420	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2421	1	шума 7. класе	шумско земљиште	760	1/1	760	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2422	1	шума 7. класе	шумско земљиште	1760	1/1	1760	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2424	1	шума 4. класе	шумско земљиште	117574	1/1	117574	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2425	1	шума 4. класе	шумско земљиште	58175	1/1	58175	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2426	1	шума 4. класе	шумско земљиште	124746	1/1	124746	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2434	1	шума 3. класе	шумско земљиште	3491	1/1	3491	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2435	1	земљиште под зградом и другим објектом	пољопривредно земљиште	135	1/1	135	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2435	2	пашњак 2. класе	пољопривредно земљиште	18949	1/1	18949	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2435	3	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	7003	1/1	7003	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2436	1	шума 3. класе	шумско земљиште	1419	1/1	1419	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Тријebene	424	2513	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	32391	1/1	32391	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Укупно КО Тријebene						18487793		16518853				
КО Дубница	138	1	1	шума 5. класе	пољопривредно земљиште	386899	1/1	386899	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Укупно КО Дубница						386899		386899				
Божов поток	179	1	1	шума 4. класе	шумско земљиште	466920	1/1	466920	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	2	1	шума 5. класе	шумско земљиште	271951	1/1	271951	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	3	1	шума 5. класе	шумско земљиште	147345	1/1	147345	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	4	1	шума 5. класе	шумско земљиште	20073	1/1	20073	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	21	1	ливада 7. класе	пољопривредно земљиште	7736	1/1	7736	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	24	1	ливада 7. класе	пољопривредно земљиште	8750	1/1	8750	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	

Катастарска општина	Број ЛН	Број парцеле	Број дела	културе	врста земљишта	Површина (m²)	Обим удела	Површина у основи m²	Право коришћења	Облик својине	Врста права	Напомена
Божов поток	179	30	1	шума 4. класе	шумско земљиште	9329	1/1	9329	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	84	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	10747	1/1	10747	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	95/1	1	шума 5. класе	шумско земљиште	1445716	1/1	1445716	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	95/2	1	шума 5. класе	шумско земљиште	51500	1/1	51500	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	96	1	шума 5. класе	шумско земљиште	18175	1/1	18175	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	97	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	209967	1/1	209967	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	98	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	12755	1/1	12755	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	99	1	шума 5. класе	шумско земљиште	55008	1/1	55008	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	101	1	шума 5. класе	шумско земљиште	5085	1/1	5085	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	118/1	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	122514	1/1	122514	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	118/1	2	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	127953	1/1	127953	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	118/1	3	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	291047	1/1	291047	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	119	1	шума 5. класе	шумско земљиште	69584	1/1	69584	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	120	1	шума 5. класе	шумско земљиште	44110	1/1	44110	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	219	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	3812	1/1	3812	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	222	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	3043	1/1	3043	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	694/1	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	326309	1/1	326309	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	694/2	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	15640	1/1	15640	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	694/3	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	3280	1/1	3280	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	895	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	10360	1/1	10360	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	1745	1	шума 5. класе	шумско земљиште	64203	1/1	64203	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	1745	2	шума 6. класе	шумско земљиште	400187	1/1	400187	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	1746	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	203890	1/1	203890	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	1746	2	пашњак 7. класе	пољопривредно земљиште	36445	1/1	36445	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	1746	3	каменјар	пољопривредно земљиште	36445	1/1	36445	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	1747	1	шума 6. класе	шумско земљиште	720	1/1	720	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	1845	1	њива 7. класе	пољопривредно земљиште	10242	1/1	10242	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	1930	1	њива 8. класе	пољопривредно земљиште	2549	1/1	2549	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	1934	1	ливада 6. класе	пољопривредно земљиште	5107	1/1	5107	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	1991	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	49560	1/1	49560	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	1992	1	каменјар	остало земљиште	84025	1/1	84025	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	2143	1	пашњак 7. класе	пољопривредно земљиште	18457	1/1	18457	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	2158	1	шума 6. класе	шумско земљиште	8140	1/1	8140	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	2159	1	шума 5. класе	шумско земљиште	1870157	1/1	1870157	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	2160	1	шума 6. класе	шумско земљиште	5802	1/1	5802	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	2161	1	шума 6. класе	шумско земљиште	8254	1/1	8254	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	179	2162	1	шума 6. класе	шумско земљиште	5758	1/1	5758	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Божов поток	196	913/1	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	211623	199080/211623	199080	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Укупно КО Божов поток						6780273		6767730				
Праља	67	7	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	1519	1/1	1519	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	11	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	1227	1/1	1227	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	12	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	858	1/1	858	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	19	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	3328	1/1	3328	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	

Катастарска општина	Број ЛН	Број парцеле	Број дела	културе	врста земљишта	Површина (m²)	Обим удела	Површина у основи m²	Право коришћења	Облик својине	Врста права	Напомена
Праља	67	20	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	3538	1/1	3538	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	25	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	381	1/1	381	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	26	1	њива 8. класе	пољопривредно земљиште	2735	1/1	2735	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	43	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	6908	1/1	6908	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	45	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	27223	1/1	27223	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	46	1	ливада 7. класе	пољопривредно земљиште	32340	1/1	32340	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	108	1	шума 6. класе	шумско земљиште	1447	1/1	1447	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	109	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	24842	1/1	24842	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	158	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	8402	1/1	8402	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	269	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	2691	1/1	2691	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	338	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	26825	1/1	26825	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	339	1	шума 6. класе	шумско земљиште	1607	1/1	1607	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	345	1	ливада 7. класе	пољопривредно земљиште	21853	1/1	21853	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	436	1	њива 7. класе	пољопривредно земљиште	990	1/1	990	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	437	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	620	1/1	620	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	446	1	њива 7. класе	пољопривредно земљиште	1960	1/1	1960	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	447	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	1393526	1/1	1393526	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	448	1	крш	остало земљиште	4960	1/1	4960	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	449/1	1	крш	остало земљиште	64454	1/1	64454	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	449/2	1	шума 6. класе	шумско земљиште	1400	1/1	1400	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	456	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	2414	1/1	2414	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	457	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	545	1/1	545	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	517/2	1	њива 7. класе	пољопривредно земљиште	220	1/1	220	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	525	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	3022	1/1	3022	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	581	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	2862	1/1	2862	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	582	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	4823	1/1	4823	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	583	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	1621	1/1	1621	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	595	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	965	1/1	965	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	596	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	362	1/1	362	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	597	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	4006	1/1	4006	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	598	1	шума 6. класе	шумско земљиште	473	1/1	473	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	599	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	3851	1/1	3851	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	600	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	3685	1/1	3685	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	771	1	крш	остало земљиште	2198	1/1	2198	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	772	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	32158	1/1	32158	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	773	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	16529	1/1	16529	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	775	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	11912	1/1	11912	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	776	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	8155	1/1	8155	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	781	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	2954	1/1	2954	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	782	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	35280	1/1	35280	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	784	1	крш	остало земљиште	2754	1/1	2754	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Праља	67	815	1	шума 5. класе	пољопривредно земљиште	1348295	1/1	1348295	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Укупно КО Праља						3124718		3124718				

Катастарска општина	Број ЛН	Број парцеле	Број дела	културе	врста земљишта	Површина (m²)	Обим удела	Површина у основи m²	Право коришћења	Облик својине	Врста права	Напомена
Машовиће	170	1	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	298649	1/1	298649	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	191	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	106463	1/1	106463	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	195	1	вододерина	пољопривредно земљиште	2742	1/1	2742	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	196/6	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	462083	1/1	462083	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	196/8	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	963292	1/1	963292	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	196/9	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	190	1/1	190	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	197	1	шума 6. класе	шумско земљиште	4201	1/1	4201	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	198	1	шума 6. класе	шумско земљиште	5962	1/1	5962	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	554	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	108281	1/1	108281	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	555	1	шума 6. класе	шумско земљиште	81395	1/1	81395	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	556	1	шума 5. класе	шумско земљиште	23846	1/1	23846	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	559	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	17595	1/1	17595	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	560	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	16367	1/1	16367	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	856	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	2065	1/1	2065	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	857	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	1556	1/1	1556	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	858	1	крш	остало земљиште	13074	1/1	13074	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	1126	1	шума 5. класе	пољопривредно земљиште	8207	1/1	8207	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	1625	1	шума 5. класе	пољопривредно земљиште	830	1/1	830	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	1627	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	3547	1/1	3547	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	1871	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	7392	1/1	7392	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	2147	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	24708	1/1	24708	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	2148	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	124820	1/1	124820	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	2335	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	26123	1/1	26123	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	2337	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	750	1/1	750	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	2339	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	210	1/1	210	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	2397/1	1	шума 5. класе	пољопривредно земљиште	132098	1/1	132098	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Машовиће	170	1	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	298649	1/1	298649	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Укупно КО Машовиће						2436446		2436446				
Шушуре	138	49	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	3193	1/1	3193	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	63	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	588	1/1	588	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	64	1	остало вештачки створено неплодно земљиште	остало земљиште	2252	1/1	2252	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	65	1	шума 6. класе	шумско земљиште	7119	1/1	7119	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	66	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	122990	1/1	122990	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	68	1	шума 6. класе	шумско земљиште	2333	1/1	2333	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	69	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	4188	1/1	4188	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	70	1	њива 4. класе	пољопривредно земљиште	5863	1/1	5863	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	71	1	шума 6. класе	шумско земљиште	2552	1/1	2552	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	73	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	44	1/1	44	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	75	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	19125	1/1	19125	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	109	1	пашњак 2. класе	пољопривредно земљиште	7810	1/1	7810	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	110/1	1	пашњак 1. класе	пољопривредно земљиште	12384	1/1	12384	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	110/2	1	земљиште под зградом и другим објектом	грађевинско земљиште изван грађевинског	295	1/1	295	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	

Катастарска општина	Број ЛН	Број парцеле	Број дела	културе	врста земљишта	Површина (m²)	Обим удела	Површина у основи m²	Право коришћења	Облик својине	Врста права	Напомена
					подручја							
Шушуре	138	110/2	2	земљиште уз зграду и други објект	грађевинско земљиште изван грађевинског подручја	5922	1/1	5922	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	111	1	шума 6. класе	шумско земљиште	130807	1/1	130807	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	112	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	364135	1/1	364135	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	113	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	71189	1/1	71189	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	114	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	5706	1/1	5706	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	115/1	1	пашњак 2. класе	пољопривредно земљиште	1045	1/1	1045	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	115/2	1	пашњак 2. класе	пољопривредно земљиште	13162	1/1	13162	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	118/1	1	земљиште под зградом и другим објектом	пољопривредно земљиште	16	1/1	16	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	118/1	2	пашњак 2. класе	пољопривредно земљиште	74891	1/1	74891	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	270	1	шума 6. класе	шумско земљиште	1530	1/1	1530	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	271	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	7648	1/1	7648	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	275	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	3570	1/1	3570	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	276	1	шума 6. класе	шумско земљиште	6822	1/1	6822	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	278	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	367657	1/1	367657	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	279	1	шума 6. класе	шумско земљиште	8890	1/1	8890	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	280	1	шума 6. класе	шумско земљиште	901	1/1	901	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	281	1	шума 6. класе	шумско земљиште	4415	1/1	4415	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	292	1	ливада 7. класе	пољопривредно земљиште	13560	1/1	13560	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	301	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	14762	1/1	14762	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	317	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	70488	1/1	70488	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	318	1	остало вештачки створено неплодно земљиште	остало земљиште	2495	1/1	2495	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	320	1	земљиште под зградом и другим објектом	грађевинско земљиште изван грађевинског подручја	54	1/1	54	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	320	2	земљиште под зградом и другим објектом	грађевинско земљиште изван грађевинског подручја	52	1/1	52	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	320	3	земљиште под зградом и другим објектом	грађевинско земљиште изван грађевинског подручја	24	1/1	24	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	320	4	земљиште уз зграду и други објект	грађевинско земљиште изван грађевинског подручја	500	1/1	500	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	320	5	пашњак 4. класе	грађевинско земљиште изван грађевинског подручја	1326	1/1	1326	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	321	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	4729	1/1	4729	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	322	1	шума 6. класе	шумско земљиште	9160	1/1	9160	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	323	1	њива 4. класе	пољопривредно земљиште	9918	1/1	9918	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	324	1	шума 6. класе	шумско земљиште	868	1/1	868	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	325	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	1407	1/1	1407	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	326	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	6905	1/1	6905	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	327	1	шума 6. класе	шумско земљиште	1596	1/1	1596	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	328	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	1397	1/1	1397	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	

Катастарска општина	Број ЛН	Број парцеле	Број дела	културе	врста земљишта	Површина (m²)	Обим удела	Површина у основи m²	Право коришћења	Облик својине	Врста права	Напомена
Шушуре	138	329	1	шума 6. класе	шумско земљиште	2596	1/1	2596	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	330	1	шума 6. класе	шумско земљиште	3802	1/1	3802	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	331	1	шума 6. класе	шумско земљиште	5069	1/1	5069	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	332	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	4341	1/1	4341	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	333	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	53056	1/1	53056	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	334	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	8940	1/1	8940	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	342	1	пашњак 3. класе	пољопривредно земљиште	5828	1/1	5828	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	372	1	шума 6. класе	шумско земљиште	45916	1/1	45916	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	373	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	7063	1/1	7063	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	374	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	2736	1/1	2736	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	384	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	41143	1/1	41143	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	385	1	остало вештачки створено неплодно земљиште	остало земљиште	6263	1/1	6263	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	415	1	шума 6. класе	шумско земљиште	459	1/1	459	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	420	1	шума 7. класе	пољопривредно земљиште	132217	1/1	132217	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	437	1	шума 7. класе	пољопривредно земљиште	3646	1/1	3646	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	438	1	шума 7. класе	шумско земљиште	10819	1/1	10819	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	443	1	шума 7. класе	пољопривредно земљиште	35141	1/1	35141	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	451	1	шума 7. класе	пољопривредно земљиште	30294	1/1	30294	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	453	1	шума 7. класе	пољопривредно земљиште	13842	1/1	13842	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	463	1	шума 7. класе	пољопривредно земљиште	43993	1/1	43993	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	466	1	шума 7. класе	пољопривредно земљиште	11484	1/1	11484	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	467	1	шума 7. класе	пољопривредно земљиште	4019	1/1	4019	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	515	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	8241	1/1	8241	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	518	1	шума 7. класе	пољопривредно земљиште	10201	1/1	10201	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	725	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	2611	1/1	2611	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	797	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	3425	1/1	3425	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	798	1	крш	остало земљиште	56739	1/1	56739	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	805	1	пашњак 4. класе	пољопривредно земљиште	8400	1/1	8400	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	806	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	4000	1/1	4000	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	807	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	10000	1/1	10000	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	808	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	6700	1/1	6700	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	809	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	9500	1/1	9500	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	810	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	7380	1/1	7380	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	813	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	14403	1/1	14403	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	814	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	5020	1/1	5020	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	815	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	4280	1/1	4280	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	817	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	2800	1/1	2800	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	818	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	2520	1/1	2520	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	820	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	12920	1/1	12920	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	825	1	крш	остало земљиште	3040	1/1	3040	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	826/1	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	1666000	1/1	1666000	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	826/2	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	11100	1/1	11100	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	826/5	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	3700	1/1	3700	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	

Катастарска општина	Број ЛН	Број парцеле	Број дела	културе	врста земљишта	Површина (m²)	Обим удела	Површина у основи m²	Право коришћења	Облик својине	Врста права	Напомена
Шушуре	138	826/8	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	20100	1/1	20100	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	826/9	1	остало вештачки створено неплодно земљиште	остало земљиште	4169	1/1	4169	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	826/11	1	остало вештачки створено неплодно земљиште	остало земљиште	541	1/1	541	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	826/20	1	остало вештачки створено неплодно земљиште	остало земљиште	2332	1/1	2332	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	826/21	1	остало вештачки створено неплодно земљиште	остало земљиште	767	1/1	767	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	826/24	1	остало вештачки створено неплодно земљиште	остало земљиште	4411	1/1	4411	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	826/27	1	остало вештачки створено неплодно земљиште	остало земљиште	2072	1/1	2072	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	826/28	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	8927	1/1	8927	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	826/29	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	4160	1/1	4160	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	827	1	земљиште под зградом и другим објектом	шумско земљиште	12	1/1	12	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	827	2	шума 6. класе	шумско земљиште	1161	1/1	1161	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	828	1	шума 4. класе	пољопривредно земљиште	1925	1/1	1925	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	866	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	16621	1/1	16621	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	891	1	пашњак 6. класе	пољопривредно земљиште	1408	1/1	1408	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	892	1	њива 7. класе	пољопривредно земљиште	3196	1/1	3196	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	893	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	540	1/1	540	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	896	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	2741	1/1	2741	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	1363	1	шума 6. класе	шумско земљиште	3997	1/1	3997	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	1368	1	шума 7. класе	шумско земљиште	13767	1/1	13767	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	1373	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	50446	1/1	50446	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	1421	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	8492	1/1	8492	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	1423	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	4861	1/1	4861	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	1428	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	12077	1/1	12077	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	1429	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	8974	1/1	8974	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	1435	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	999	1/1	999	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	1436	1	шума 6. класе	шумско земљиште	11352	1/1	11352	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	1437	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	11352	1/1	11352	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	1438	1	шума 6. класе	шумско земљиште	26082	1/1	26082	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	1439	1	шума 6. класе	пољопривредно земљиште	2368	1/1	2368	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	1524	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	1451	1/1	1451	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Шушуре	138	1423	1	пашњак 5. класе	пољопривредно земљиште	4861	1/1	4861	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Укупно КО Шушуре						3955231		3955231				
Сјеница	3469	2382/1	1	пашњак 2. класе	земљиште у грађевинском подручју	24786	1/1	24786	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Сјеница	3469	2556/1	1	пашњак 4. класе	земљиште у грађевинском подручју	248740	1/1	248740	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Сјеница	3469	2557	1	пашњак 4. класе	земљиште у грађевинском подручју	82971	1/1	82971	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Сјеница	3469	2580/2	1	пашњак 2. класе	земљиште у грађевинском подручју	16292	1/1	16292	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Сјеница	3469	4291/2	1	остало вештачки створено неплодно земљиште	земљиште у грађевинском подручју	163204	1/1	163204	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	
Сјеница	3469	4292/2	1	пашњак 6. класе	земљиште у грађевинском подручју	453714	1/1	453714	ПД Србијашуме	Право коришћења	Државна РС	

Катастарска општина	Број ЛН	Број парцеле	Број дела	културе	врста земљишта	Површина (m²)	Обим удела	Површина у основи m²	Право коришћења	Облик својине	Врста права	Напомена
Укупно КО Сјеница						989707		989707				
УКУПНО ГЈ						43781227		41799744				

6.2. Услови Завода за заштиту природе

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ
НОВИ БЕОГРАД, Јапанска број 35
Тел: +381 11/2093-802; 2093-803;
Факс: +381 11/2093-867

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ са п.о. Београд
Број: 8898
Датум: 28.05. 2025 год.
Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 113

На основу члана 9. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21) и члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16, 95/18 - аутентично тумачење, 2/23 - одлука УС), решавајући по захтеву број 4269 од 19.03.2025. године, Јавног предузећа „Србијашуме”, ул. Булевар Михајла Пупина број 113, Нови Београд, за издавање услова заштите природе за израду Основе газдовања шумама за Газдинску јединицу „Царичина - Жари” за период 2027-2036. године, Завод за заштиту природе Србије (по одлуци 02 бр. 012-1189/1 од 01.04.2025. године), дана 21.05.2025. године под 03 бр. 023-1560/2, доноси

РЕШЕЊЕ о условима заштите природе

1. Предметно подручје газдинске јединице „Царичина - Жари” се не налази у оквиру заштићених подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите према Закону о заштити природе.
2. Простор наведене газдинске јединице се налази у оквиру утврђеног еколошки значајног подручја, еколошка мрежа „Озрен Јадовник”, IPA мрежа – „Озрен” еколошке мреже Републике Србије, у складу са Уредбом о еколошкој мрежи Републике Србије („Службени гласник Републике Србије”, број 102/10).
3. Газдинска јединица „Царичина - Жари” се налази у потенцијалном Натура подручју рSCI „Увац” и рSPA „Озрен - Јадовник” и подручју од међународног значаја за птице IBA – „Пештер” и IBA – „Озрен - Јадовник”.

Сходно тачкама 1., 2. и 3., издају се следећи услови заштите природе:

Опште мере:

- 1) Израду Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Царичина - Жари” обављати у складу са Законом о заштити природе, Законом о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 – др. закон) и осталим важећим законским актима;
- 2) У односу на Правилник о основи газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници („Службени гласник РС”, број 18/24) потребно је додатно, у општем делу Основе газдовања шумама за газдинску јединицу Г.Ј. „Царичина - Жари”, урадити:
 - Детаљни текстуални приказ станишта и састојина;
 - Приказ здравственог стања;
 - Стање заштићених природних добара;
 - План унапређења стања посебних природних вредности и реткости;
 - План санације оштећеног земљишта, шумских путева и стаза;
- 3) Основа газдовања шумама мора бити интегралног карактера полазећи од опредељења усмереног на обезбеђење одрживог развоја-принципа трајности у газдовању укупним потенцијалима шума у овој Г.Ј.;

- 4) У Основи се мора постићи виши ниво планирања који проистиче из усвојеног европског критеријума и одредница за одрживо управљање шумама, неопходних за одржавање, очување и повећање биодиверзитета у шумским екосистемима;
- 5) Дефинисати и издвојити површине које су гео и биодиверзитетски вредне и ретке, а које би биле драгоцене за праћење вегетацијских сукцесија, унутар којих се налазе махом шумске заједнице са ретким и законом заштићеним врстама;
- 6) Приликом инвентуре шума користити прописан метод премера. У циљу добијања неопходне тачности, а све у зависности од степена хомогености састојина, где год је то неопходно потребно је постављати додатне „обичне примерне површине” на којима ће се вршити премер;
- 7) Потребно је издвојити и означити највредније састојине у којима вредности таксационих елемената указују на очуваност, квалитет и производне могућности станишта уз образложење њихове темељне вредности;
- 8) Приликом планирања површина, мерама заштите предвидети очување и унапређење природних и полуприродних елемената у складу са предеоним и вегетацијским карактеристикама подручја;
- 9) Природно обнављање треба да буде приоритет и потребно га је детаљно обрадити у текстуалном делу Основе;
- 10) У Основи се мора прецизно преиспитати и детаљно образложити избор врсте дрвећа. Ово се посебно односи на површине под културама већих старости где је након извођења мера неге дошло до насељавања потенцијалне природне вегетације;
- 11) Издвајати састојине на основу таксационих елемената, нарочито на основу степена очуваности, скопа и степена закоровљености;
- 12) Потребно је евидентирати све врсте дендрофлоре које представљају реликте и ендемите, описати њихове положаје и станишта и одредити адекватне мере газдовања;
- 13) Потребно је приказати у поглављу „Стање шума по врстама дрвећа” и присуство „примешаних” врста дрвећа и жбуња које се не налазе у табеларном делу. У текстуалном делу Основе газдовања шумама све констатоване „примешане” врсте набројати са народним и латинским називом;
- 14) Неопходно је евидентирати и приказати строго заштићене и заштићене врсте биљака, животиња и гљива према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС”, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16), као и врсте дрвећа које спадају у категорију ретких, реликтних, ендемичних и угрожених врста;
- 15) Циљеве газдовања усмерити ка унапређењу стања састојина, што подразумева побољшање стања шума редовним газдовањем - узгојним поступцима и мерама (регулисање састава и смеше, ослобађање подмлатка и др.), поправку квалитета и здравственог стања, начин неге и узгојне приоритете, начин обнављања, посебне заштите ивице шуме и сл.;
- 16) Приликом планирања пошумљавања или помагању природног обнављања, садницама или сетвом семена, тамо где је то прикладно, приоритет треба да имају домаће врсте локалне провенијенције добро прилагођене станишним условима;
- 17) Начин газдовања дефинисати и прилагодити према свим присутним газдинаским типовима шума, односно треба да буду такви да унапреде и очувају разноврсност хоризонталне и вертикалне структуре састојина;
- 18) Приликом премера идентификовати инвазивне дрвенасте врсте и кроз процес планирања газдовања омогућити њихово уклањање и/или контролу ширења на суседне површине;
- 19) Предвидети остављање и картирање стабала на којима су забележене природне дупље и шупљине које су значајне за гнежђење птица дупљашица (неке врсте из

- реда сова Strigiformes, детлићи Piciformes и неке врсте из реда певачица Passeriformes);
- 20) Евидентирати и картирати у бази података гнезда птица грабљивица пречника од 40 cm и више на стаблима. У сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије и другим научним и стручним институцијама идентификовати врсте птица које се гнезде и по потреби спровести мере заштите и очувања стабала односно гнездилишта;
- 21) Планирати остављање матичних стабла (нарочито хабитатна стабла), да спонтано заврше животни циклус (одумрла стабла, шупља стабла и посебно ретке врсте дрвећа), у оној количини и просторном распореду колико је то неопходно (минимално 5 стабала/ha), да би се обезбедио биолошки диверзитет, узимајући у обзир потенцијалне последице на здравствено стање и стабилност шума и околних екосистема;
- 22) Планирати очување извора воде, корита потока и река са крајречном вегетацијом;
- 23) Издвојити евентуалне семенске објекте и предвидети адекватне узгојне мере.

Посебне мере:

- 24) Неопходно је извршити картирање типова станишта према одредбама Правилника о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС”, број 35/10) за шумска одељења Г.Ј. „Царичина - Жари” која се преклапају се потенцијалним Натура 2000 подручјем pSCI „Увац” (одељења 1, 2, 5, 7, 11, 23, 24, 26, 27, 34-36, 57-60, 79, 90, 91 и 94), 91BA Мезијска шума јеле, 91EO Алувијалне шуме јове (*Alnus glutinosa*) и јасена (*Fraxinus excelsior*) (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 91KO Илирске шуме букве (*Aremonio-Fagion*), 9410 Ацидофилне шуме смрче планинског до аплијског појаса (*Vaccinio-Piceetea*), 9530 Медитеранске шуме ендемичних црних борова. Мере које треба предузети за очување приоритетних шумских станишта:
- очувати врсте значајне за тип станишта;
 - не уносити стране (алохтоне) врсте и генетски модификоване организме;
 - осигурати адекватне мере за очување угрожених и ретких дивљих врста као и редовно праћење њихова стања (мониторинг);
 - приликом завршног сека већих шумских површина, где год је то могуће и прикладно, остављати мање непосечене површине;
 - очувати у највећој мери рубове шума;
 - осигурати продужење сечиве зрелости домаћих врста дрвећа с обзиром на физиолошки век поједине врсте и здравствено стање шумске заједнице;
 - избегавати употребу хемијских средстава за заштиту биља и биолошких контролних средстава у строго контролисаним условима, а примењивати употребу сертификованих биолошких средстава;
 - не користити генетски модификоване организме;
 - пошумљавање, где то допуштају услови станишта, обављати аутохтоним врстама дрвећа у односу који одражава природни састав, користећи природи блиске методе;
- 25) За шуме у оквиру Г.Ј. „Царичина - Жари” (одељења: 27, 26, 34-36, 38, 41, 42, 50-74 и 79) у складу са Уредбом о еколошкој мрежи, еколошка мрежа „Озрен Јадовник”, ИРА мрежа – „Озрен”, неопходно је применити мере заштите еколошке мреже које подразумевају следеће:
- Забрањено је уништавање и нарушавање станишта, као и уништавање и узнемиравање дивљих врста;
 - Забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (шуме, ливаде, пашњаци, тршњаци итд.);

- Предузети мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања;
- 26) С обзиром да се Г.Ј. „Царичина - Жари” (одељења 54-94) преклапају са потенцијалним Натура 2000 подручјем – рSPA „Озрен - Јадовник” и ИВА – „Озрен - Јадовник”, као и ИВА – „Пештер” (одељења 9, 12-22, 48, 44 и 39) са подручјем од међународног значаја за птице и у циљу смањења буке, предвидети спровођење шумарских радова ван периода гнезђења птица (од 15. марта до 15. јула).
- 4. Пре усвајања Основе газдовања шумама за газдинску јединицу Г.Ј. „Царичина - Жари”, потребно је од Завода за заштиту природе Србије прибавити мишљење о испуњености услова из овог решења.
- 5. Ово Решење не ослобађа обавезе подносиоца захтева да прибави и друге услове, дозволе и сагласности предвиђене позитивним прописима.
- 6. За све друге радове/активности на предметном подручју или промене планске документације, потребно је поднети нови захтев.
- 7. Уколико подносилац захтева у року од две године од дана достављања овог Решења не отпочне радове и активности за које је ово решење издато, дужан је да поднесе захтев за издавање новог решења.
- 8. Подносилац захтева је ослобођен плаћања Таксе за подношење захтева за издавање услова заштите природе и Таксе за издавање стручне основе за израду решења о условима заштите природе на основу Закона о републичким административним таксама таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03, 61/05, 5/09, 54/09, 50/11, 93/12, 65/13-др. закон, 83/15, 112/15, 113/17, 3/18-исправка, 86/19, 90/19-исправка, 144/20, 138/22, 92/23, 94/24 и Усклађеним динарским износима из Тарифе републичких административних такси 59/24, 63/24 и 94/24) – Тарифни број 186а; Напомена - став 3. тачка 7).

Образложење

Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме” - Београд, обратило се Заводу за заштиту природе Србије захтевом 03 број 023-1560/1 од 25.04.2025. године за издавање услова заштите природе за израду Основе газдовања шумама за газдинску јединицу Г.Ј. „Царичина - Жари”, за период 2027-2036. године.

На основу достављеног Захтева, утврђено је да Јавно предузеће „Србијашуме” - Београд, планира израду Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Царичина - Жари” (одељења од 1 до 94), која се налази у оквиру Голиског шумског подручја. Корисник шума је Јавно предузеће „Србијашуме” - Београд, Шумско газдинство „Голија” - Ивањица. Уз Захтев су достављени shr фајлови који приказују положај предметне газдинске јединице. Основа газдовања шумама представља оперативни плански документ за газдовање шумама ове газдинске јединице за период од 2027. до 2036. године.

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара Републике Србије и документацију Завода за заштиту природе Србије, утврђено је да се предметна газдинска јединица не налази у обухвату заштићених природних добара, као ни у оквиру утврђених еколошки значајних подручја еколошке мреже Републике Србије, у складу са Уредбом о еколошкој мрежи Републике Србије („Службени гласник Републике Србије”, број 102/10), али се део Г.Ј. (одељења: 27, 26, 34-36, 38, 41, 42, 50-74 и 79) налази у еколошки значајном подручју еколошка мрежа „Озрен Јадовник”, IPA мрежа – „Озрен”, потенцијалног Натура 2000 подручја рSCI „Увац” (одељења 1, 2, 5, 7, 11, 23, 24, 26, 27, 34-36, 57-60, 79, 90, 91 и

94), 91BA Мезијска шума јеле, 91ЕО Алувијалне шуме јове (*Alnus glutinosa*) и јасена (*Fraxinus excelsior*) (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 91КО Илирске шуме букве (*Aremonio-Fagion*), 9410 Ацидофилне шуме смрче планинског до аплијског појаса (*Vaccinio-Piceetea*), 9530 Медитеранске шуме ендемичних црних борова од значаја су за Европску заједницу (<https://daphne.sk/Natura2000SerbiaSCI/pSCIs1.php>). Газдинска јединица „Царичина - Жари” се налази (одељења 54-94) у оквиру потенцијалног Натура 2000 подручја рSPA „Озрен - Јадовник” (<https://daphne.sk/Natura2000Serbia/gis/pSPAs.zip>), као и ИВА – „Пештер” (одељења 9, 12-22, 48, 44 и 39) и ИВА – „Озрен - Јадовник” (одељења 54-94), издвојеног као међународно значајно подручје за птице од стране међународне организације за заштиту птица и њихових станишта – BirdLifeInternational.

На основу утврђених природних карактеристика подручја и увида у достављену документацију, процењује се да израда Основе газдовања шумама за газдинску јединицу Г.Ј. „Царичина - Жари” за период 2027-2036. године, може реализовати са становишта циљева заштите природе, донетих прописа и докумената.

На основу свега наведеног, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

Упутство о правном средству: Против овог решења може се изјавити жалба Министарству заштите животне средине у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба се предаје Заводу за заштиту природе Србије.

РУКОВОДИЛАЦ КАНЦЕЛАРИЈЕ

мр Данко Јовић
По одлуци 02 број 012-1189/1
од 01.04.2025. године

- Прилог карта : Положај Г.Ј. „Царичина - Жари” у односу на посебно значајне елементе природе

Достављено:

- Наслову
- Министарству заштите животне средине
- Архиви x2

6.3. Мишљење Завода за заштиту природе

6.4. Записник са прелиминарног састанка

Извештај са састанка

Дана 25.02.2026. год. у просторијама ШУ „Сјеница“ – Сјеница одржан је састанак (прелиминар) на којем су разматрани стање и планови газдовања за Основу газдовања ГЈ „Царичина - Жари“ (период важења 2027-2036. године).

У уводном излагању мр Брано Вамовић и Ненад Вамовић у кратким цртама изложили су карактеристике газдинске јединице и изложили планове газдовања у наредном уређајном раздобљу (2027-2036. год.).

У дискусији о плановима газдовања (2027-2036. год.) за ГЈ „Царичина - Жари“, реверни инжењер Аднан Бајровић предложио је да се 13/а стави у обнављање.

У дискусији о плановима газдовања за одељења (2/а, 25/а, 30/с, 30/е, 34/с, 43/б) предложено је селективне прореде заменити шематским.

Договорена је изградња два нова путна правца:

1. Смаљево поље – Лазића крш, који отвара: 7,8,9,10,16,17 одељење.

2. Плијеш – Сирова гора, који отвара: 84, 85, 86 одрљење

Реконструкција пута: Говеђак – Ивље и Пријеворац – Озрен.

Накнадно доставити површине за пошумљавање, састојина за реконструкцију нема.

Ненад Вамовић је напоменуо да за сувласничку пацелу (КО Божов поток кп 913/1 треба покренути процес развргнућа.

Састанку присуствовали:

Шеф шумске управе Сјеница дипл. инж. шум Владислав Павловић (ШГ „Голија“ – Ивањица)

Ревирни инжењер дипл. инж. шум Аднан Бајровић

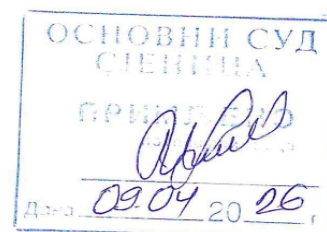
Самостални референт за уређивање дипл. инж. шум Урош Ђурчић

Директор Бироа за план. и пројк мр Брано Вамовић дипл. инж. шум

Пројектант дипл. инж. шум Ненад Вамовић (Биро за планирање и пројектовање у шумарству)

6.5. Предлог за физичку деобу

ПД «СРБИЈАШУМЕ» д.о.о. БЕОГРАД
ШГ «ГОЛИЈА» ИВАЊИЦА
Број:581/4
Датум: 27.03.2026.
И в а њ и ц а



ОСНОВНИ СУД СЈЕНИЦА

С Ј Е Н И Ц А

ПРЕДЛАГАЧ: ПД „Србијашуме“ д.о.о. Београд, ШГ „Голија“ Ивањица, Ул. В.Маринковића бр. 139.

ПРОТИВНИК ПРЕДЛАГАЧА: Вучковић (Влајко) Велибор, Вучковић (Влајко) Војимир, Вучковић (Милун) Миломир, Вучковић (Милун) Родољуб, Вучковић (Срето) Иван, Вучковић (Срето) Љубиша, Вучковић (Срето) Миле, Вучковић (Срето) Светомир, Вучковић (Срето) Страхиња сви из Сјенице, Гоње бб. и Република Србија коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Ужицу, ул. Наде Матић бр. 8.

ПРЕДЛОГ ЗА ФИЗИЧКУ ДЕОБУ НЕПОКРЕТНОСТИ

У 11 примерка.

Предлагач је корисник а противници предлагача су сувласници непокретности означене као кп. бр. 913/1, по култури пашњак 6. класе у површини од 21.16,23 ха, уписане у листу непокретности бр. 196 КО Божов Поток, која се води код РГЗ СКН Сјеница као државна својина са сувласничким уделом од 199080/211623, чији је корисник ПД „Србијашуме“ д.о.о. Београд, ШГ „Голија“ Ивањица и приватна својина Вучковић Велибора са уделом од 1563/211623, приватна својина Вучковић Влајка са уделом од 1564/211623, приватна својина Вучковић Милољуба са уделом од 2684/211623, приватна својина Вучковић Родољуба са уделом од 2685/211623, приватна својина Вучковић Ивана са уделом од 809/211623, приватна својина Вучковић Љубише са уделом од 810/211623, приватна својина Вучковић Мила са уделом од 809/211623, приватна својина Вучковић Светомира са уделом од 810/211623 и приватна својина Вучковић Страхиње са уделом од 809/211623.

Д о к а з: Подаци катастра непокретности, у прилогу.

Физичка деоба предметне непокретности је могућа, па предлагач на околности начина деобе предлаже вештачење путем вештака одговарајуће струке, те да суд по спроведеном поступку донесе :

РЕШЕЊЕ

Којим ће извршити физичку деобу непокретности предлагача и противника предлагача, означене као кп. бр. 913/1 уписане у листу непокретности бр. 196 КО Божов Поток, према њиховим сувласничким уделима.

Странке ће заједно сносити трошкове деобе.

ЗА ПРЕДЛАГАЧА,
Цветковић Душко, дипл. правник



7.0. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

При изради ОГШ водило се рачуна о усаглашавању ове основе са важећим законским прописима, пре свега са одредбама Закона о шумама и Правилником о основи газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници (Сл. гл. РС, бр.18/2024). Поред тога уважене су и одредбе које се односе на газдовање шумама у ниже наведеним законима, и то:

Закон о шумама (“Сл. гл. РС” бр. 30/10, 93/12, 89/15, 95/18-др.закон);

- Правилник о основи газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници (Сл. гл. РС, бр.18/2024);
- Правилник о начину и времену вршења дознаке, додељивању, облику и садржини дозначног жига и жига за шумску кривицу, обрасцу дозначне књиге, односно књиге шумске кривице, као и о условима и начину сече у шумама (“Сл. гл. РС” бр. 65/11, 47/12, 8/17);
- Правилник о шумском реду (“Сл. гл. РС” бр. 38/11, 75/16, 94/17, 87/21);
- Правилник о облику и садржини шумског жига, обрасцу пропратнице, односно отпремнице, условима и начину жигосања посеченог дрвета, начину вођења евиденције и начину жигосања, односно обележавања четинарских стабала намењених за новогодишње и друге празнике (“Сл. гл. РС” бр. 93/16);
- Правилник о садржини средњорочног плана заштите шума од биљних болести и штеточина (“Сл. гл. РС” бр. 36/11);

Закон о заштити природе (“Сл. гл. РС” бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16, 95/18-др.закони 71/21);

- Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување (“Сл. гл. РС” бр. 35/10);
- Правилник о критеријумима вредновања и поступку категоризације заштићених подручја (“Сл. гл. РС”, бр. 97/15);
- Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива (“Сл. гл. РС” бр. 5/10, 47/11,32/16, 98/16);
- Правилник о начину обележавања заштићених природних добара (“Сл. гл. РС” бр. 30/92, 24/94, 17/96);
- Уредба о еколошкој мрежи (“Сл. гл. РС” бр. 102/10);
- Уредба о режимима заштите (“Сл. гл. РС” бр. 31/12);
- Уредба о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне (“Сл. гл. РС” бр. 31/05, 45/05-исправка, 22/07, 38/08, 9/10, 69/11 и 95/18 - др. закон);
- Одлука о стављању под заштиту биљних врста као природних реткости (“Сл. гл. РС” бр. 11/90, 49/91);

Закон о репродуктивном материјалу шумског дрвећа (“Сл. гл. РС” бр. 135/04, 8/05-исправка, 41/09);

- Правилник о квалитету репродуктивног материјала топола и врба (“Сл. гл. РС” бр. 76/09);

Закон о дивљачи и ловству (“Сл. гл. РС” бр. 18/10, 95/18-др.закон);

- Правилник о мерама за спречавање штете од дивљачи и штете на дивљачи и поступку и начину утврђивања штете (“Сл. гл. РС” бр. 2/12);
- Правилник о специјалним техничко-технолошким решењима која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња (“Сл. гл. РС”, бр. 72/10);

Закон о заштити животне средине (“Сл. гл. РС” бр. 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-Одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18-др.закон);

Закон о процени утицаја на животну средину (“Сл. гл. РС” бр. 135/04, 36/09);

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину (“Сл.гл. РС” бр. 135/04, 88/10);

- Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину (“Сл. гл. РС” бр. 114/08);

Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине (“Сл. гл. РС” бр. 135/04, 25/15);

Закон о потврђивању Конвенције о биолошкој разноврсности (“Сл. лист СРЈ-Међународни уговори” бр. 11/01);

Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Сл. гл РС-Међународни уговори” бр. 102/07);

Закон о водама (“Сл. гл. РС” бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18, 95/18-др.закон);

- Правилник о садржини и обрасцу захтева за издавање водних аката, садржини мишљења у поступку издавања водних услова и садржини извештаја у поступку издавања водне дозволе (“Сл. гл. РС”, бр. 72/17, 44/18-др.закон);
- Водопривредна основа Републике Србије (“Сл. гл. РС” бр. 11/2002)

Законом о пољопривредном земљишту (“Сл. гл. РС” бр. 62/06, 65/08-др.закон, 41/09, 112/15, 80/17, 95/18-др.закон);

Закон о планирању и изградњи (“Сл.гл.РС” бр.72/09, 81/09-испр., 64/10-Одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13-Одлука УС, 50/13-Одлука УС, 98/13 - Одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – др. Закон, 9/20 и 52/21);

Закон о просторном плану Републике Србије од 2010-2020 (“Сл. гл. РС” бр. 88/10);

Закон о путевима (“Сл.гл.РС” бр. 41/18, 95/18-др.закон);

Закон о заштити од пожара (“Сл. гл. РС” бр. 111/09, 20/15, 87/18, 87/18-др.закон);

Закон о државном премеру и катастру (“Сл. гл. РС” бр. 72/2009, 18/2010, 65/2013, 15/2015 –одлука УС, 96/2015, 47/2017 –аутентично тумачење, 113/2017 – др. закон, 27/2018 –др. закон, 41/2018 –др. Закон и 9/2020 –др. закон);

Закон о накнадама за коришћење јавних добара (“Сл. гл. РС” бр. 95/18);

Закон о одбрани (“Сл. гл. РС” бр. 116/07, 88/09, 88/09 – др. закон, 104/09 – др. закон, 10/15 и 36/18);

Закон о стандардизацији (“Сл. гл. РС” бр. 36/09 и 46/15);

При спровођењу ове ОГШ шумско газдинство је обавезно да се придржава одредби напред наведених закона. У томе ће сарађивати са органима (инспекторима) који се старају о извршењу одговарајућих Закона.

Евентуална неслагања код збирова у приложеним табелама и табеларном делу ОГШ, последица је електронске обраде података и заокруживања бројева на одређени број децимала.

Важност ОГШ за газдинску јединицу „Царичина - Жари” биће у времену од 01.01.2026. до 31.12.2035. године, а њено спровођење почиње од дана давања сагласности од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Самостални пројектант:



Ненад Вамовић, дипл.инж. шум
(бр.лиценце 444)



Директор:



мр. Брано Вамовић

Садржај:

УВОД	4
1.1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ГАЗДИНСКОЈ ЈЕДИНИЦИ.....	4
1.2. ОПШТИ ОПИС ПРОСТОРНОГ И ПОСЕДОВНОГ СТАЊА	4
1.2.1. <i>Топографске прилике</i>	4
1.2.1.1. Географски положај.....	4
1.2.1.2. Границе.....	5
1.2.1.3. Површина	5
1.2.2. <i>Имовинско правно стање</i>	5
1.2.2.1. Државни посед.....	5
1.2.2.2. Приватни посед.....	5
1.2.2.3. Површина катастарских општина.....	6
1.3. ЕКОЛОШКЕ ОСНОВЕ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА	6
1.3.1. <i>Рељеф и геоморфолошке карактеристике</i>	6
1.3.2. <i>Геолошка подлога и типови земљишта</i>	6
1.3.2.1. Геолошка подлога.....	6
1.3.2.2. Типови земљишта	8
1.3.3. <i>Хидрографске карактеристике</i>	13
1.3.4. <i>Климатски услови</i>	13
1.3.5. <i>Опште карактеристике шумских екосистема</i>	15
1.4. РАЗРАДА ОПШТИХ СМЕРНИЦА ИЗ ПЛАНА РАЗВОЈА ШУМСКЕ ОБЛАСТИ	17
2.0. СТАЊЕ ШУМА, АНАЛИЗА СТАЊА И СПРОВЕДЕНИХ МЕРА ГАЗДОВАЊА.....	18
2.1. СТАЊЕ ШУМА.....	18
2.1.1. <i>Стање шума по намени</i>	18
2.1.2. <i>Стање састојина по газдинским типовима и узгојним групама</i>	18
2.1.3. <i>Стање шума по пореклу и очуваности</i>	21
2.1.4. <i>Стање састојина по мешовитости</i>	22
2.1.5. <i>Стање састојина по врстама дрвећа</i>	24
2.1.6. <i>Стање шума по дебљинској структури</i>	25
2.1.7. <i>Стање састојина по старости</i>	25
2.1.8. <i>Стање вештачки подигнутих састојина</i>	28
2.1.9. <i>Степен угрожености од биљних болести, штеточина и пожара</i>	29
2.1.10. <i>Стање необраслих површина</i>	30
2.1.11. <i>Попис ловишта</i>	30
2.1.12. <i>Стање заштићених природних добара</i>	30
2.1.13. <i>Стање и оцена биодиверзитета</i>	32
2.1.14. <i>Стање шумских саобраћајницама</i>	33
2.1.15. <i>Стање недрвних производа</i>	34
2.1.16. <i>Семенски објекти и расадници</i>	34
2.2. АНАЛИЗА СТАЊА ШУМА	34
2.3. АНАЛИЗА СПРОВЕДЕНИХ МЕРА ГАЗДОВАЊА	37
2.3.1. <i>Промена шумског фонда по површини</i>	37
2.3.2. <i>Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту</i>	37
2.3.3. <i>Досадашњи радови на обнови и гајењу шума</i>	38
2.3.4. <i>Досадашњи радови на коришћењу шума</i>	38
2.3.5. <i>Општи осврт на досадашње газдовање</i>	39
2.4. ВРЕДНОСТИ ШУМА	40
2.4.1. <i>Квалификациона структура укупне дрвне запремине</i>	40
2.4.2. <i>Вредност дрвета на пању</i>	41
2.4.3. <i>Вредност младих састојина (без запремине)</i>	42

2.4.4. Укупна вредност шума.....	42
3.1. ФУНКЦИЈЕ И НАМЕНЕ ШУМА	43
3.2. ДУГОРОЧНИ И КРАТКОРОЧНИ ЦИЉЕВИ ГАЗДОВАЊА	45
3.3. УЗГОЈНЕ, УРЕЂАЈНЕ И СПЕЦИФИЧНЕ МЕРЕ	46
3.3.1. Узгојне мере	47
3.3.2. Уређајне мере.....	48
4.0. ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА И ПРОЦЕНА ОЧЕКИВАНИХ ЕФЕКТА	50
4.1. ПЛАНОВИ ГАЗДОВАЊА	50
4.1.1. План гајења шума	50
4.1.1.1. План обнављања и подизања нових шума.....	50
4.1.1.2. Обезбеђење садног материјала	51
4.1.1.3. План неге шума	51
4.1.2. План заштите шума.....	52
4.1.3. План коришћења шума и калкулација приноса	52
4.1.3.1. Укупан план коришћења шума по газдинским типовима	52
4.1.3.2. Укупан план коришћења по врстама дрвећа	53
4.1.4. План изградње, реконструкције и одржавања шумских саобраћајница.....	54
4.1.5. План уређивања шума.....	55
4.1.6. План коришћења недрвних производа	55
4.1.7. Очекивани ефекти планираног газдовања.....	55
4.2. ЕКОНОМСКО ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА – ПРОСЕЧНО ГОДИШЊЕ.....	56
4.2.1. Врста и обим планираних радова.....	56
4.2.1.1. Квалификациона структура сечиве запремине	56
4.2.1.2. Врста и обим планираних узгојних радова.....	56
4.2.1.3. План заштите шума - просечно годишње	56
4.2.1.4. План изградње, реконструкције и одржавања шумских саобраћајница.....	56
4.2.1.5. План уређивања шума	57
4.2.2. Утврђивање трошкова производње.....	57
4.2.2.1. Трошкови производње дрвних сортимената	57
4.2.2.2. Трошкови радова на гајењу шума	57
4.2.2.3. Трошкови заштите шума	57
4.2.2.4. Трошкови изградње и одржавања шумских саобраћајница	58
4.2.2.5. Средства за репродукцију шума.....	58
4.2.2.6. Накнада за коришћење шума и шумског земљишта	58
4.2.2.7. Трошкови уређивања шума	58
4.2.2.8. Укупни трошкови производње	59
4.2.3. Формирање укупног прихода	59
4.2.3.1. Приход од продаје дрвета.....	59
4.2.4. Расподела укупног прихода.....	60
5.0. НАЧИН ИЗРАДЕ ОСНОВЕ	61
5.1. ПРИКУПЉАЊЕ ТЕРЕНСКИХ ПОДАТАКА	61
5.2. ОБРАДА ПОДАТАКА	61
5.2.1. Унос и обрада података.....	61
5.3. ИЗРАДА КАРАТА	61
5.4. ИЗРАДА ПЛАНОВА И ТЕКСТУАЛНОГ ДЕЛА ОГШ.....	61
6.0. ДРУГИ ЗНАЧАЈНИ ПОДАЦИ И ПРИЛОЗИ.....	62
6.1. СПИСАК КАТАСТАРСКИХ ПАРЦЕЛА	62
6.2. УСЛОВИ ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ	72
6.3. МИШЉЕЊЕ ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ	77
6.4. ЗАПИСНИК СА ПРЕЛИМИНАРНОГ САСТАНКА	78
6.5. ПРЕДЛОГ ЗА ФИЗИЧКУ ДЕОБУ.....	79

7.0. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ 81

Прилози

ТАБЕЛАРНИ ДЕО

Обр. бр. I	Исказ површина
Обр. бр. II	Опис станишта и састојина
Обр. бр. III	Табела о размеру дебљинских разреда
Обр. бр. IV	Табела о размеру добних разреда
Обр. бр. V	План гајења шума (Евиденција извршених радова на гајењу шума)
Обр. бр. VI	План проредних сеча - Евиденција извршених сеча
Обр. бр. VII	План сеча обнављања (једнодобне шуме) - Евиденција извршених сеча
Обр. бр. VIII	План сеча обнављања (разнодобне шуме) - Евиденција извршених сеча
Обр. бр. X	План пребирних сеча - Евиденција извршених сеча
	Остале евиденције
	Шумска хроника

КАРТЕ

1. Основна карта	R - 1:10.000
2. Карта са вертикалном представом (топографска карта)	R - 1:10.000
3. Карта газдинских типова	R - 1:25.000
4. Састојинска карта	R - 1:25.000
5. Карта намене површина	R - 1:25.000
6. Прегледна карта	R - 1:50.000